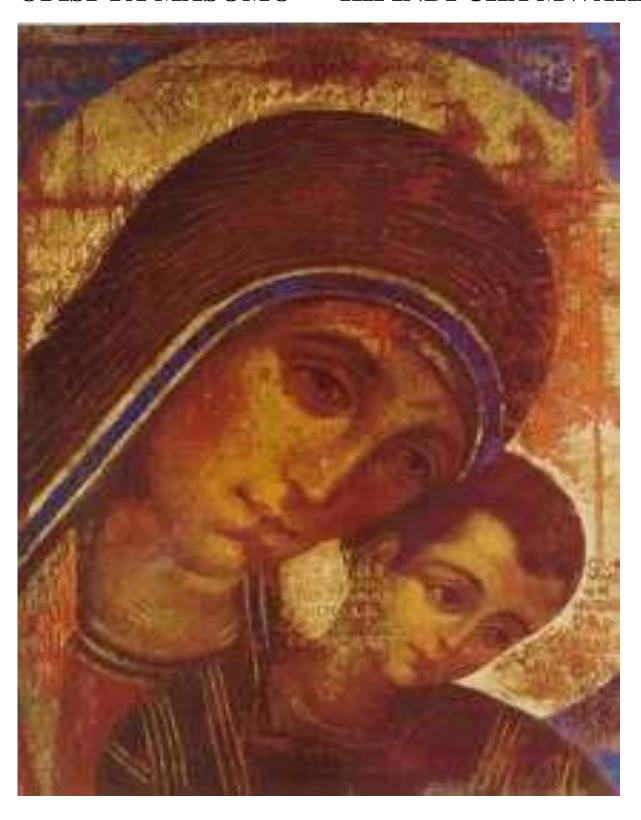
OFISI YA MASOMO - KIPINDI CHA MWAKA

JUMA LA KWANZA - JUMA LA KUMI

JUMA LA KWANZA. KIPINDI CHA MWAKA

JUMATATU YA KWANZA

SOMO LA KWANZA: YbS 1,1-18

Kiitikizano: YbS 1.5.7.8

- K. Nani aliyefunuliwa shina la hekima? Nani aliyejua mashauri yake? Bwana aliimwaga juu ya kila mwenye uhai, * na aitoa kwa wote waipendao.
- W. Kila hekima yatoka kwa Bwana: i daima naye, * na aitoa kwa wote waipendao.
- K. na aitoa kwa wote waipendao.

SOMO LA PILI:

Toka "Waraka kwa Wakorinti" wa Mt. Klementi I, papa

Neno la Mungu akaaye mawinguni juu ni chemchemi ya hekima

Yesu Kristo, Mwana mpendwa wa Mungu aliyetuita, toka gizani hadi nuruni, toka ujinga hadi ujuzi wa jina lake takatifu; ili tuweze kutenda katika jina lake, lililo kwenye asili ya kila kiumbe.

Kwa njia yake, Mwumba wa vyote ahifadhi kamilifu idadi ya wateule wake, waliopo po pote duniani. Asilikilize sala na ombi tunalomtolea sasa kwa moyo:

Wewe umefungua macho ya moyo wetu ili tukujue wewe peke yako, Uliye juu, ukaaye mawinguni juu, Mtakatifu kati ya watakatifu. Wewe waharibu kiburi cha wenye makuu, wabatilisha mipango ya mataifa, wakuza wanyenyekevu na kuwashusha wenye majivuno, watoa utajiri na umaskini, wafisha na kuhuisha, mfadhili pekee wa roho na Mungu wa kila mwenye mwili (rej Isa 57,15; 13,1; Zab 32,10 nk)

Wewe wachunguza vilindi, wajua matendo ya watu, wasaidia waliomo hatarini, ndiwe wokovu wa mtu asiye na tumaini, mwumba na mchungaji mlinzi wa kila roho. Watoa ongezeko kwa mataifa ya dunia na kati ya yote wachagua wale wakupendao kwa njia ya Mwanao Mpenzi Yesu Kristo, ambaye, kwa kazi yake, ulitufundisha, ulitutakatifuza na kutuheshimu.

Twakusihi, ee Bwana, uwe msaada na egemeo letu. Uwakomboe wale kati yetu waliomo kwenye dhiki, uwahurumie wanyenyekevu, uwainue walioanguka, uwasaidie

wenye mahitaji, uwaponye wagonjwa, uwaongoze waliopotea kwenye taifa lako. Umshibishe mwenye njaa, uwakomboe wafungwa wetu, uwasaidie wadahifu, uwape nguvu waliokufa moyo.

Mataifa yote wajue kwamba wewe ndiwe Mungu wa pekee, kwamba yesu Kristo ni Mwanao, nasi "tu watu wako na kondoo za malisho yako" (Zab 78,13).

Wewe, ee Bwana, uliumba nchi, ukabaki mwaminifu kwa vizazi vyote. Wewe ni mwenye haki katika hukumu, wa ajabu katika uwezo, wa pekee katika uangavu, mwenye hekima katika uumbaji na mwenye ukarimu katika kuuhifadhi, mwema katika vyote tuvionavyo na mwaminifu kwa wale wanaokutumaini, ee Mungu mpole na mwenye huruma. Utusamehe uovu na uonevu, kasoro na kutojali.

Usihesabu kila dhambi ya watumishi na wajakazi wako, bali ututakase katika usafi wa ukweli wako na uongoze hatua zetu, ili tutembee katika utauwa, haki na urahisi wa moyo na tutende yale yaliyo mema na yaliyokubalika mbele yako na mbele ya wale wanaotuongoza.

Ee Bwana na Mungu wetu utuangazie uso wako juu yetu ili tuweze kuyafurahia mema yako katika amani, tulindwe kwa mkono wako wenye uwezo, tukikombolewa na kila dhambi kwa nguvu yako kuu, na kuokolewa toka wale wanaotuchukia bila sababu.

Tupatie uelewano na amani sisi na wakaaji wote wa dunia, kama ulivyowajalia mababa wetu walipokusihi kwa utauwa katika imani na ukweli. Wewe peke yako, ee Bwana, waweza kutujalia fadhila hizi na vipawa vikubwa zaidi.

Sisi twakusifu na kukubariki kwa Yeesu Kristo, kuhani mkuu na wakili wa roho zetu. Kwa njia yake zipande kwako heshima na utukufu sasa, kwa vizazi vyote na kwenye karne za karne milele. Amen.

Kiitikizano: Zab 76,14-16

- K. Ni nani aliye mungu mkuu kama Mungu? * Wewe ndiwe Mungu ufanyaye maajabu.
- W. Wadhihirisha uweza wako kati ya mataifa: kwa mkono wako umewakomboa watu wako.
- K. Wewe ndiwe Mungu ufanyaye maajabu

JUMANNE YA KWANZA

SOMO LA KWANZA: YbS 11,12-28

Kiitikizano: YbS 11,19; Lk 12,17.18

- K. Tajiri asema: Nimeona raha na sasa nitakula mapato yangu. * Hajui kwamba kifo ki karibu: atawapisha wengine yote na atakufa.
- W. Tajiri akawaza moyoni mwake: Nitazivunja ghala zangu, nijenge nyingine kubwa zaidi na humo nitaweka vitu vyangu vyote.
- K. Hajui kwamba kifo ki karibu: atawapisha wengine yote na atakufa.

SOMO LA PILI:

Toka "Kanuni pana zaidi" ya Mt. Basilio Mkuu, askofu

Uwezo wa kupenda umo ndani yetu sisi wenyewe.

Upendo wa Mungu sio tendo linalolazimishwa juu ya mtu toka nje, bali watoka kwa hiari kwenye moyo, kama mema mengine yanayoambatana na maumbile yetu. Sisi hatukujifunza toka wengine wala kufurahia mwanga, wala kutamani uhai, wala kupenda wazazi au walezi wetu. Hivyo, pia na zaidi, upendo wa Mungu hautokei toka nidhamu ya nje, bali hupatikana katika mwundo wa maumbile ya mtu, kama mbegu na nguvu ya maumbile yenyewe. Roho ya mtu inao ndani yake uwezo na haja ya kupenda.

Mafundisho yatufahamisha nguvu hiyo, yatusadia kuikuza kwa bidii na kuilisha kwa hamu na kuipeleka, kwa msaada wa Mungu, kwenye ukamilifu wake timamu. Ninyi mmejaribu kufuata njia hiyo. Tunapolikiri kwenu jambo hili, twapenda kuchangia, kwa neema ya Mungu na sala zenu, ili kufanya daima hai zaidi cheche ya upendo wa Mungu, iliyofichwa ndani yenu na uwezo wa Roho Mtakatifu.

Twasema kwanza kwamba tumepokea kabla nguvu na uwezo wa kutimiza amri zote za Mungu, kwa hiyo sisi hatuzivumilii kama ingalidaiwa toka kwetu kitu kinachozidi nguvu zetu, wala twalazimishwa kulipa zaidi ya yale tuliyojaliwa. Tunapotumia vema mambo haya, twaendesha maisha yanayojaa kila fadhila, bali tukizitumia vibaya, twaangukia upotovu.

Naam, maelezo ya upotovu ni kama yafuatayo: matumizi mabaya na mageni ya amri za Bwana, ya uwezo aliotutolea wa kufanya mema. Kinyume, maelezo ya fadhila anayotaka Mungu toka sisi ni: matumizi mazuri ya uwezo utokao dhamira nyofu kulingana na amri ya Bwana.

Kanuni ya matumizi mazuri yafaa pia kwa zawadi ya upendo. Katika maumbile yetu wenyewe tunayo nguvu ya namna hii ya kupenda, hata ikiwa hatuwezi kuionyesha kwa sababu za nje,bali kila mmojawetu aweza kuing'amua toka yeye na ndani yake mwenyewe. Sisi, kwa silika ya kimaumbile, twatamani yale yote yaliyo mazuri, ingawa si kwa wote yaonekana mema na mazuri mambo yale yale. Vile vile twahisi ndani yetu, hata ikiwa kwa namna zisizofahamika, aina fulani ya kuwa wazi kwa wale wote walio majirani au kwa ukoo, au kwa kuishi pamoja na, kwa hiari twawakumbatia kwa huba halisi wale wote wanaotutendea mema.

Sasa, kitu gani ni cha kushangaa zaidi kuliko uzuri wa kimungu? Dhana yapendeza na yatuliza zaidi kuliko ukuu wa Mungu? Tamaa gani ya nafsi ni ya hamu na nguvu zaidi kama ile inayotolewa na Mungu katika roho iliyotakaswa toka kila dhambi, tena isemayo kwa huba halisi: nimezimia kwa mapenzi? (Wim 2,5). Zisizosemeka wala kusimuliwa ni ung'aro wa uzuri wa kimungu.

Kiitikizano:

- K. Nakupenda, Bwana, nguvu zangu; * Bwana, mwamba na jabali langu, mwokozi wangu.
- W. Mungu ni msaada wangu, namtumaini yeye daima:
- K. Bwana, mwamba na jabali langu, mwokozi wangu.

SOMO LA KWANZA: YbS 24,1-22

Kiitikizano: Yn 14,6; YbS 24,9

K. Mimi ndimi njia, na kweli, na uzima. * Mtu haji kwa Baba, ila kwa njia ya mimi.

W. Tangu awali aliniumba kabla ya ulimwengu, wala sikomi kabisa hata milele.

K. Mtu haji kwa Baba ila kwa njia ya mimi.

SOMO LA PILI:

Toka makala "Dhidi ya uzushi" ya Mt. Irenei, askofu.

Tokeo la Mwana ni kumjua Baba

Hakuna awezaye kumjua Baba pasipo Neno wa Mungu, yaani, bila ufunuo wa Mwana, wala hakuna awezaye kumjua Mwana bila ukarimu wa Baba. Mwana, pia, atekeleza ukarimu wa Baba; yaani, Baba atuma na Mwana atumwa na aja. Neno amjua Baba, kwani haigawanyiki wala kuelezwa kwetu, na, ingawa hasemeki, atambulishwa naye. Kwa upande wake, tena, Baba peke yake amtambua Neno wake.

Uhusiano huu wa Nafsi za Mungu kati yao umefunuliwa kwetu na Bwana.

Mwana, kwa tokeo lake, atujulisha Baba. Yaani, kumjua Baba kwatoka kwenye tokeo la Mwana: yote yamefunuliwa kwa njia ya Neno.

Sasa Baba alimfunua Mwana ili kujidhihirisha kwa wote kwa njia yake na kumkaribisha katika utakatifu, katika kutoharibika na katika burudisho la milele wale wanaomwamini. Kumwamini yeye ni, pia, kufanya mapenzi yake.

Neno, kwa maumbile yake mwenyewe, lamfunua Mungu mwumba; kwa njia ya ulimwengu, Bwana mwumba wa ulimwengu; kwa njia ya kiumbe, mwanzilishi aliyekiunda; na kwa hali yake ya kuwa Mwana, lamfunua yule Baba aliye asili ya Mwana. Bila shaka, wote hujadili kwa njia ile ile kweli hizo, lakini si wote wanaoamini kwa njia ile ile. Hivyo, Neno alijihubiri mwenyewe na Baba, kwa njia ya Sheria na Manabii, na watu wote walisikia kwa njia ile ile, lakini si wote walioamini kwa namna ile ile.

Baba alifunuliwa kwa njia ya Neno lile lile lililoweza kuonekana na kuguswa, ingawa wote hawakuamini kwa njia ile ile; lakini wote walimwona Baba katika Mwana: yaani, Baba ni ukweli usioonekana wa Mwana, kama Mwana ni ukweli ulioonekana wa Baba.

Ofisi ya masomo -296

Mwana, tena, akijiweka kwenye utumishi wa Baba, atekeleza kila kitu tangu mwanzo mpaka mwisho, na pasipo yeye, hakuna awezaye kumjua Mungu. Kumjua Mwana ni kumjua Baba. Kumjua Mwana kwatufikia toka ufunuo wa Baba kwa njia ya Mwana. Kwa hiyo, Bwana alisema: "Wala hakuna amjuaye Mwana, ila Baba; wala hakuna amjuaye Baba, ila Mwana na yeyote ambaye Mwana apenda kumfunulia" (Mt 11,27). 'Apenda kumfunulia': yaani, haikusemwa tu kwa baadaye, kana kwamba neno alianza kumfunulia Baba alipozaliwa toka Maria, bali yafaa kwa jumla kwa nyakati zote. Naam, tangu mwanzo Mwana, jirani wa kiumbe alichoumba, awafunulia Baba kwa wote, kwa mtu atakaye, anapotaka na jinsi anavyotaka Baba.

Imani yetu ndiyo hii: Katika yote na kwa njia ya yote, yupo tu Mungu Baba mmoja, Neno mmoja wa pekee, Roho mmoja tu na wokovu mmoja kwa wale wote wanaomwamini Mungu mmoja mwenye nafsi tatu.

Kiitikizano: Yn 1,18; Mt 11,27

- **K**. Hakuna mtu aliyemwona Mungu wakati wowote: * Mungu Mwana pekee aliye katika kifua cha Baba, huyu ndiye aliyemfunua.
- **W.** Wala hakuna amjuaye Baba, ila Mwana, na yeyote ambaye Mwana apenda kumfunulia.
- K. Mungu Mwana pekee aliye katika kifua cha Baba, huyu ndiye aliyemfunua.

ALHAMISI YA KWANZA

SOMO LA KWANZA: YbS 42,15 - 43,12

Kiitikizano: Ufu 4,11; rej Est 4,17

K. Umestahili wewe, Bwana Mungu wetu, kuupokea utukufu na uweza na heshima: kwa kuwa wewe ndiwe uliyeviumba vitu vyote na kwa mapenzi yako vyote viko. * Wewe ni Mungu wa vyote.

W. Wewe umeziumba mbingu na nchi na vitu vyote vya ajabu vilivyopo.

K. Wewe ni Mungu wa vyote.

SOMO LA PILI:

Toka "Hotuba dhidi ya wapagani" ya Mt. Atanasio, askofu.

Neno la Baba laremba, lapanga na kuingiza yote

Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, katika wema wake usio na mipaka, ni, kwa mbali, mkuu kuliko vitu vyote vilivyoumbwa. Mtawala safi alivyo, kwa hekima yake na Neno wake, yaani, pamoja na Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo, aongoza, apanga na kuumba kwenye kila mahali vitu vyote, kulingana na haki yake. Yaani, ni haki kwamba vitu vifanywe jinsi vilivyo na vitekelezwe twaonavyo vyatekelezwa. Kwani ni yeye aliyetaka kwamba yote yatukie kwa namna hii, wala hakuna mtu awezaye kuwa na sababu ya busara kwa kuikana. Kwa kweli, ikiwa mwendo wa vitu vilivyoumbwa ungetokea bila akili na kwamba ulimwengu ungezunguka kama kipofu, haingefaa kuamini cho chote cha yale yaliyosemwa. Lakini, ikiwa ulimwengu umepangwa kwa hekima na ujuzi na kujazwa na kila uzuri, hapo yatubidi kusema kwamba mwumba na msanii ni Neno la Mungu.

Namfikiria Mungu hai na mwenye kutenda, neno wa Mungu mwema, Mungu wa ulimwengu, Mungu aliye tofauti na mbalimbali na vyote vilivyoumbwa na pia uumbaji wote.

Ni yeye pekee na hasa Neno wa Baba, yeye aliyepanga dunia na kuiangaza kwa uangalifu wake. Yeye ndiye neno mwema wa Baba mwema. Ndiye aliyetoa amri kwa vyote vilivyoumbwa, akipatanisha kati yao vilivyopingana na kuunda kila kitu kwa utaratibu. Yeye ni wa pekee, Mzaliwa-pekee, Mungu mwema, atokaye kwa Baba kama kwenye chemchemi ya wema na apanga na kuingiza ulimwengu ndani yake.

Baada ya kufanya vyote kwa njia ya Neno la milele na kuzalisha viumbe, Mungu Baba hakubali yapotee aliyofanya, wala kuacha kwa msukumo upofu wa kimaumbile utakaoyapeleka kwenye ubatili. Lakini, mwema alivyo, kwa Neno wake, aliye pia Mungu,

Ofisi ya masomo -298

aongoza na kuhifadhi ulimwengu mzima, ili viumbe vyote, vikiangaziwa na uongozi wake,

na uangalifu na utaratibu wake viweze kudumu katika uwepo. Pia, ulimwengu wapata

kuwa mshiriki wa Neno la Baba, ili kuhifadhiwa naye, wala kutoacha kuwepo. Hayo

yangetukia, bila shaka, usingehifadhiwa na Neno, kwani yeye ni "mfano wa Mungu

asiyeonekana, mzaliwa wa kwanza wa viumbe vyote" (Kol 1,15); kwani, kwa njia yake na

ndani yake, vina uthabiti vitu vyote vinavyoonekana na visivyoonekana, kwani yeye ndiye

kichwa cha Kanisa, kama katika Maandiko Matakatifu wafundishavyo wahudumu wa

ukweli (rej Kol 1,16-18).

Mwenyezi na mtakatifu Neno wa Baba, akiingia katika vyote na kufikia kote kwa

nguvu yake, atoa mwanga kwa kila kitu na kuyakumbatia ndani yake mwenyewe. Wala

hakuna kitu kinachoondolewa kwa utawala wake. Vitu vyote vyapokea toka kwake uzima

na toka yeye vyahifadhiwa ndani yake: kila kiumbe peke yake na ulimwengu ulioumbwa

kwenye ujumla wake.

Kiitikizano:

Mit 8.23-25, 27, 30

K. Tangu awali, kabla haijawako dunia na vilindi, wakati chemchemi za maji hazikuwapo *

kabla ya milima na vilima, Mungu alinizaa.

W. Alipozithibitisha mbingu, nilikuwako; kama stadi wa kazi nilikuwa pamoja naye:

K. kabla ya vilima na milima, Mungu alinizaa.

IJUMAA YA KWANZA

SOMO LA KWANZA: YbS 43,13-33

Kiitikizano: YbS 43, 23. 27

K. Kwa kumsifu Bwana, maneno bila idadi yasingalitosha. * Tumsifu na kumtukuza,

tukisema: Ee Mungu, ndiwe vyote.

W. Tupateje wapi uwezo wa kumtukuza? Ndiye Mkuu juu ya kazi zake zote;

K. Tumsifu na kumtukuza, tukisema: Ee Mungu, ndiwe vyote.

SOMO LA PILI:

Toka "Hotuba dhidi ya wapagani" ya Mt. Augustino, askofu

Vitu vyote kwa njia ya Neno vyafanya itifaki ya kimungu

Hakuna kiumbe cho chote, wala hakuna kitu kinachotukia bila kufanywa au kuwa na uthabiti katika Neno na kwa njia ya Neno, kama anavyofundisha Mt. Yohana: Hapo mwanzo kulikuwa Neno, naye Neno alikuwako kwa Mungu, naye Neno alikuwa Mungu. Vyote vilifanyika kwa huyo, wala pasipo yeye hakikufanyika chochote kilichofanyika (rej Yn 1,1.3).

Kama fundi muziki kwa kinubi kilicholinganywa vema, kwa njia ya milio ya chini na ya juu, iliyopangwa kwa ustadi, afanya ulinganifu, hivyo Hekima ya Mungu, akiwa mikononi mwake na ulimwengu mzima kama kinubi, ameunganisha mambo ya angani pamoja na ya duniani, na mambo ya mbinguni pamoja na yale ya angani, alilinganisha sehemu pamoja na ujumla, akaumba kwa ishara ya mapenzi yake ulimwengu mmoja na utaratibu mmoja wa dunia, ajabu kweli ya uzuri. Neno yule yule wa Mungu, adumuye mtulivu karibu na Baba, avihuisha vyote akiheshimu maumbile yao yenyewe, na mapenzi ya Baba.

Kila kitu, kufuatana na utu wake wenyewe, anao uhai na udumivu ndani yake na vyote kwa njia ya Neno hufanya ulinganifu fulani wa kimungu.

Ili kitu cha hali ya juu hivi kiweze kufahamika, tuchukue mfano wa kwaya kubwa mno. Katika kwaya inayoundwa na wanaume wengi, watoto, wanawake, wazee na vijana, chini ya uongozi wa mwalimu mmoja, kila mmoja aimba kulingana na uwezo na umbile lake, mwanamume kama mwanamume, mtoto kama mtoto, mzee kama mzee, kijana kama kijana, hata hivyo, waunda pamoja ulinganifu mmoja tu. Mfano mwingine. Roho yetu yaendesha kwa wakati ule ule hisia kufuatana na tabia ya kila moja, hivyo kwamba, mbele ya kitu cho chote, zaamshwa zote kwa pamoja; na hivyo jicho laona, sikio lasikia, mkono wagusa, pua yanusa, ulimi waonja na mara nyingi pia viungo vingine vya mwili hufanya kazi, kwa mfano miguu hutembea. Tukiangalia ulimwengu kwa njia ya busara, tutaona kwamba katika ulimwengu latukia jambo lile lile.

Kwa tendo moja tu la mapenzi ya Neno wa Mungu, vyote vimepangwa vizuri hivi, hata kila moja hufanya kazi kwa yale yaliyo yake kimaumbile na vyote pamoja vyasonga mbele katika utaratibu mkamilifu.

Kiitikizano: Tob 12, 6. 18

K. Mhimidini Mungu, wawatangazieni walio hai sifa yake * amewaonyesha ninyi huruma yake.

- W. Mhimidini jina lake, imbeni tenzi na tangazeni maajabu yake:
- K. amewaonyesha ninyi huruma yake.

JUMAMOSI YA KWANZA

SOMO LA KWANZA: YbS 44, 1-2. 16 - 45,5

Kiitikizano: Kum 7, 9; 6, 3. 5

- K. Basi, jueni ya kuwa Mungu ni mwenye nguvu na mwaminifu; ashika agano lake na rehema zake kwao wamuendao * Sikiza, ee taifa langu, ukazitii amri za Bwana
- W. Umpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, kwa roho yako yote, na kwa nguvu zako zote.
- K. Sikiza, ee taifa langu, ukazitii amri za Bwana.

SOMO LA PILI:

Toka "Waraka kwa Wakorinti" wa Mt. Klementi I, papa

Tangu mwanzo Mungu aliwahesabia wote haki kwa njia ya imani

Tutafakari kwa makini fumbo la baraka aliyotoa Mungu kwa watu na tuone zipi njia zinazoongoza mle. Tupitie tena matukio tangu mwanzo.

Kwa sababu gani babu yetu Abrahamu alibarikiwa? Si labda kwa sababu alitimiza haki na kweli kwa njia ya imani? Isaka, akijaa tumaini, akakubali kuongozwa mpaka dhabihu, akijua wakati ujao. Yakobo katika unyenyekevu, kwa sababu ya ndugu, akaacha nchi yake, akaenda kwa Labani akamtumikia, akapewa fimbo za enzi kumi na mbili za Israeli.

Sasa, ikiwa mmoja kwa roho nyofu, aangalia kimoja kimoja vipawa alivyopewa na Mungu, atatambua ukarimu wake. Yaani, toka Yakobo walitokea makuhani na walawi wote wanaotumikia altareni mwa Mungu, toka yeye anakuja Bwana Yesu kufuatana na mwili, toka yeye wafalme, wakuu na viongozi wa makabila wa Yuda. Wala makabila mengine yako katika heshima pungufu, kwa sababu Bwana aahidi: "Uzao wako utakuwa kama nyota za mbinguni" (Mwa 15,5; 22,17;26,4).

Watu hawa wote walijipatia utukufu na ukuu si kutoka wao wenyewe au kwa matendo yao au kwa haki ambayo kwayo walitenda, bali, hasa, kwa mapenzi ya Mungu. Nasi pia, tukiitwa katika Kristo Yesu, kwa sababu ya mapenzi yake, twahesabiwa haki, si

kwa mastahili yetu, wala kwa hekima yetu au akili, au utauwa au matendo mengine ambayo tuliweza kutenda, hata kwa utakatifu wa nia, bali kwa njia ya imani, ambayo kwayo Mungu mwenyezi aliwahesabia haki wote tangu mwanzo. Kwake utukufu milele na milele. Amen.

Hapo tutafanya nini, ndugu? Je, tutaacha matendo mema na kusahau upendo? Bwana asiruhusu kamwe baa kama hili litokee, bali tuharakishe kutekeleza kila tendo jema. Tena, yawe, hasa, matendo matakatifu chemchemi ya furaha yetu. Tumwige katika hayo Mwumba na Bwana wa vyote anayefurahia yale anayotenda.

Yeye ameziimarisha mbingu kwa uwezo wake mkuu na kuzipanga kwa hekima ya juu; alitenganisha pia maji toka maji yanayoizunguka, akaiimarisha juu ya msingi imara wa mapenzi yake. Aliwaita kuwepo, kwa amri yake, wanyama wanaotembea nchini; hivyo, pia, akiandaa kwanza bahari, ameingiza mle wanyama waishio ndani yake.

Juu ya vyote aliumba kwa mikono yake mitakatifu iliyotakata, utu ule wa juu kabisa aliye mwanadamu, kama dhihirisho la mfano wake. Ndivyo asemavyo Mungu: Na tufanye mtu kwa mfano na sura yetu; Mungu akaumba mtu, mwanamume na mwanamke aliwaumba. (Mwa 1,26-27).

Akimaliza uumbaji, akauona mzuri, akaubariki, akawaambia walio hai: "Zaeni, mkaongezeke" (Mwa 1,28).

Tukumbuke jinsi wenye haki wote walijipamba na matendo mema, na jinsi Bwana mwenyewe alijipamba kwa upande wake, akafurahi. Mbele ya mfano wa namna hii, tujiunge haraka na mapenzi yake na kwa kila bidii tutende matendo ya haki.

Kiitikizano: Dan 9,4; Rum 8,28

- K. Bwana Mungu ni mwenye nguvu na mwaminifu: ashika agano lake na rehema yake kwao wampendao * na kuzishika amri zake.
- W. Yote yachangia kwa mema ya wampendao Mungu,
- K. Na kuzishika amri zake.

JUMA LA PILI. KIPINDI CHA MWAKA

DOMINIKA YA PILI

SOMO LA KWANZA: Kum 1, 1. 6-10

Kiitikizano: Kum 10,17; 1,17

K. Bwana Mungu wenu, ndiye Mungu wa miungu, Mungu mkuu mwenye kuogofya, * asiyependelea nyuso za watu, wala hakubali rushwa.

W. Mwasikize wadogo na wakubwa sawasawa, msiche uso wa mtu awaye yote, kwa kuwa hukumu

ni ya Mungu,

K. asiyependelea nyuso za watu, wala hakubali rushwa.

SOMO LA PILI:

Toka "Waraka kwa Waefeso" wa Mt. Inyasi wa Antiokia, askofu na shahidi

Ulinganifu timamu, tunda la uelewano

Ni wajibu wenu kumpa Yesu Kristu aliyewatukuza, utukufu katika vyote: hivyo mkiunganika katika utii mmoja, chini ya askofu na baraza la mapresbiteri, mtapata utakatifu kamili.

Siwapi amri, kama ningekuwa mtu mkubwa sana. Nimewekwa minyororo kwa ajili ya jina lake, lakini sijawa mkamilifu katika Yesu Kristo. Naanza sasa kuwa mwanafunzi wake na naongea nanyi kama pamoja na wanafunzi wenzangu. Nilihitaji sana kuwa tayari kwa pambano, nikisaidiwa nanyi, na imani yenu, na mashauri yenu, na uvumilivu na upole wenu. Lakini, kwa sababu upendo hauniruhusu kunyamaza pamoja nanyi, niliwaonya nikiwashauri kutembea pamoja kulingana na mapenzi ya Mungu. Yesu Kristo, uzima wetu usiotenganika, afanya kazi kulingana na mapenzi ya Baba, kama maaskofu, waliowekwa kwenye mahali pote, mpaka miisho ya dunia, hutenda kulingana na mapenzi ya Yesu Kristo.

Kwa hiyo, jaribuni kufanya kazi katika mwungano kamili na utashi wa askofu wenu, kama mfanyavyo tayari. Naam, baraza letu heshimiwa la mapresbiteri, linalostahili Mungu, limeunganika vizuri hivi na askofu, kama nyuzi za kinubi. Kwa namna hii, kwenye ulinganifu wa hisia zenu na katika mwungano mkamilifu wa upendo wenu wa kindugu, itapanda ngoma ya sifa kwa Yesu Kristo. Kila mmoja wenu ajibidishe kushiriki kwenye ngoma hii. Katika ulinganifu wa kuwa pamoja na tukiwa na sauti moja na Mungu kwa njia

Ofisi ya masomo -303

ya Yesu Kristo, kwa sauti moja mnamwimbia Baba, yeye atawasikiliza na kuwatambua,

tokea matendo yenu mema, viungo vya mwili wake. Mbaki katika umoja usiolaumika, ili

kuwa daima washiriki wa Mungu.

Ikiwa mimi kwa muda huu mfupi nimefunga na askofu wenu urafiki wa ndani wa

namna hii, usio wa kibinadamu, bali wa kiroho, zaidi sana yanibidi kuwaangalia wenye heri

ninyi ambao mmeunganika sana naye, kama Kanisa kwa Yesu Kristo na kama Yesu

Kristo kwa Baba, katika ulinganifu wa umoja kamili! Mtu asijidanganye: asiye ndani ya

hekalu anyimwa mkate wa Mungu. Na ikiwa sala iliyofanywa na watu 2 pamoja inayo

nguvu ya namna hii, je, si zaidi sana ile ya askofu na ya Kanisa zima?

Kiitikizano: Efe 4,1.3-4

Nawasihi katika Bwana mwenende kama inavyoustahili wito wenu mlioitiwa, * K.

mkihifadhi umoja wa Roho katika kifungo cha amani.

W. Mwili mmoja na Roho mmoja, kama mlivyoitwa katika tumaini moja la mwito wenu.

K. mkihifadhi umoja wa Roho katika kifungo cha amani.

JUMATATU YA PILI

SOMO LA KWANZA: Kum 4, 1-8 . 32-40

Kiitikizano: Kum 4,1; 31,20; Zab 80, 9

K. Zisikilizeni, ee Israeli amri za Bwana; mziandike mioyoni mwenu kama kwenye kitabu *

Mimi nitakupa nchi imiminikayo maziwa na asali.

W. Enyi watu wangu, sikieni, nami nitawaonya; ee Israeli, kama ukitaka kunisikiliza!

K. Mimi nitakupa nchi imiminikayo maziwa na asali.

SOMO LA PILI:

Toka "Waraka kwa Waefeso" wa Mt. Inyasi wa Antiokia, askofu na shahidi.

Katika imani na katika upendo wa Kristo

Jaribuni kukutana mara nyingi zaidi ili kutoa shukrani na kumsifu Mungu. Mnapokutana zaidi, nguvu za Shetani zimeangamizwa na uovu utokao kwake wabatilishwa katika uelewano wa imani yenu. Hakuna kilicho bora kuliko amani, inayovua silaha za kila adui wa dunia na wa kiroho.

Hakuna moja ya kweli hizo zitakazobaki zimefichwa, zikiwa kamilifu imani yenu na upendo wenu kwa Yesu Kristo. Fadhila hizo mbili ni mwanzo na lengo la maisha: imani ni mwanzo, upendo ndio lengo. Mwungano wa zote mbili ni Mungu mwenyewe, na fadhila zingine zinazoongoza mtu kwenye ukamilifu ndizo matokeo yake.

Anayeungama imani hatendi dhambi na aliye na upendo hawezi kuchukia. "Mti hutambulikana na matunda yake" (Mt 12,33): hivyo wale wanaoungama kuwa wa Kristo watatambulikana na matendo yao. Sasa si swala la kufanya ungamo la imani kwa maneno, bali kudumu katika kutekeleza imani mpaka mwisho.

Ni bora kuwa mkristo bila kusema, kuliko kujitangaza bila kuwa mkristo. Ni vizuri kufundisha, ikiwa anayeongea atekeleza anachofundisha. Mmoja ni mwalimu, ambaye "alisema, ikawa" (Zab 32,9) na pia matendo aliyofanya katika ukimya yamstahili Baba. Aliye kweli na neno la Yesu aweza kuelewa pia ukimya wake na kuufikia huo kwenye utimilifu wake. Yeye kwa neno lake atatenda na kwa ukimya wake atajitambulisha.

Hamna kilichofichwa kwa Bwana, hata siri zetu zipo mbele ya mtazamo wake. Tufanye basi kila kitu katika kujua kwamba yeye akaa ndani yetu, ili tuweze kuwa hekalu lake naye ndani mwetu awe Mungu wetu.Hivyo ni kwa kweli na tutamwona kwa macho yetu tukimpenda kweli.

Msijidanye, ndugu zangu, wale wanaoharibu familia hawatarithi ufalme wa Mungu (I Kor 6,9-10). Ikiwa waliofanya hivyo kulingana na mwili waliadhibiwa kwa adhabu ya kifo, vipi zaidi hataadhibiwa yule ambaye kwa fundisho potovu aharibu imani ya kimungu, ambayo kwayo Yesu Kristo amesulibiwa? Mtu akichafuka na kosa la namna hii, ataenda kwenye moto usiozimika, na hivyo pia yule anayemsikiliza.

Bwana alipokea juu ya kichwa mpako azizi, ili uenee katika Kanisa lake manukato ya umilele. Mjikinge, basi, na harufu mbaya za mkuu wa ulimwengu huu, yaani, kutoka madanganyifu yake, ili asiwapeleke kwenye utumwa, mbali na uhai unaowangojea. Kwa nini hatugeuki kuwa wote wenye hekima, tukipokea ujuzi wa Mungu ambao ni Yesu Kristo? Kwa nini twakimbilia maangamizi kama wapumbavu, kwa kutojua zawadi Mungu aliyotukirimia kwa ufadhili.

Ofisi ya masomo -305

Roho yangu si kitu, ila imeunganika na msalaba, ambao ikiwa kikwazo kwa wasioamini, kwetu ni wokovu na fadhili ya milele (I Kor 1,20-23).

Kiitikizano: Kol 3,17; I Kor 10,31

- K. Kila mfanyalo, kwa neno au kwa tendo, fanyeni yote katika jina la Bwana Yesu * mkimshukuru Mungu Baba kwa yeye.
- W. Fanyeni yote kwa utukufu wa Mungu,
- K. Mkimshukuru Mungu Baba kwa yeye.

JUMANNE YA PILI

SOMO LA KWANZA: Kum 6: 4-25

Kiitikizano: Zab 18, 8. 9; Rum 13, 8.10

- K. Sheria ya Bwana ni kamilifu, huiburudisha nafsi; ushuhuda wa Bwana ni amini, humtia mjinga hekima; * maagizo ya Bwana ni ya adili, huyatia macho nuru
- W. Ampendaye mwenzake ameitimiza sheria: pendo ndilo utimilifu wa sheria
- K. Maagizo ya Bwana ni ya adili, huyatia macho nuru.

SOMO LA PILI:

Toka "Waraka kwa Wakorinto" wa Mt. Klemente I, papa

Nani aweza kuelezea fumbo la upendo wa kimungu?

Yule aliye na upendo wa Kristo, atekeleza amri za Kristo. Nani aweza kufunua upendo usio na mipaka wa Mungu? Nani aweza kudhihirisha ukuu wa uzuri wake? Urefu unapopeleka upendo, mtu hawezi kuutaja kwa maneno.

Upendo watuunganisha kabisa na Mungu, "upendano husitiri uwingi wa dhambi" (I Pet 4,8), upendo wavumilia yote, wachukua yote katika amani takatifu. Hamna kilicho kichafu katika upendo, kilicho cha majivuno. Upendo hauzalishi matengano, upendo watenda yote katika uelewano. Katika upendo wateule wote wa Mungu ni wakamilifu, ila, bila upendo, hakuna kinachompendeza Mungu.

Kwa upendo, Mungu alituvuta kwake. Kwa upendo aliokuwa nao juu yetu, Bwana wetu Yesu Kristo, kulingana na mapenzi ya Mungu, alimwaga damu yake kwa ajili yetu, akatoa mwili wake kwa ajili ya mwili wetu, uhai wake kwa ajili ya uhai wetu.

Mwaona, wapendwa, jinsi ulivyo mkuu na wa ajabu upendo, na kwamba hauwezi kudhihirishwa ipasavyo ukamilifu wake. Nani astahili kuwemo ndani yake, isipokuwa wale ambao Mungu aliwafanya kustahili? Tuombe, basi, na tusihi, toka huruma yake, tupatikane katika upendo, tukiwa huru tokea kila roho ya mgawo, bila hatia.

Vizazi vyote tangu Adamu mpaka sasa vimepita; ila wao ambao, kwa neema ya Mungu, walipatikana wakamilifu katika upendo, wabaki, wapata makao yaliyohifadhiwa kwa wema na watadhihirishwa, ufalme wa Kristo uatakapofika. Yaani, imeandikwa: Ingieni kwenye vyumba vyenu, hata kwa muda mfupi sana mpaka ghadhabu na hasira yangu zitakapopita. Hapo nitakumbuka siku ya fadhila na nitawatoa kwenye makaburi yenu (Isa 26,20; Eze 37,12).

Wabarikiwa sisi,wapendwa, tukitekeleza amri za Bwana katika uelewano wa upendo, kwa sababu, kwa njia ya upendo, dhambi zetu zimeondolewa. Yaani imeandikwa: Heri mtu aliyesamehewa dhambi na ambaye kinywani mwake hamna hila (Zab 31,1). Tangazo hili la heri laangalia wale ambao Mungu amechagua kwa njia ya Yesu Kristo Bwana wetu. Kwake utukufu milele na milele. Amen.

Kiitikizano: I Yoh 4, 16.7

- K. Nasi tumeliamini pendo alilo nalo Mungu kwetu sisi * Akaaye katika pendo, hukaa ndani ya Mungu na Mungu hukaa ndani yake.
- W. Tupendane, kwa kuwa pendo latoka kwa Mungu.
- K. Akaaye katika pendo, hukaa ndani ya Mungu na Mungu hukaa ndani yake.

SOMO LA KWANZA: Kum 7: 6-14; 8: 1-6

Kiitikizano: 1 Yoh 4, 10.16; Isa 63, 8.9

K. Mungu alianza kutupenda sisi, akatuma Mwana kuwa kipatanisho kwa dhambi zetu. * Nasi tumelifahamu pendo alilo nalo Mungu kwetu sisi, na kuliamini.

- W. Bwana alikuwa mwokozi kwetu; kwa upendo mkuu alituokoa.
- K. Nasi tumelifahamu pendo alilo nalo Mungu kwetu sisi, na kuliamini.

SOMO LA PILI:

Toka Hati ya Kidogmatiki "Lumen gentium" ya Mtaguso wa kiekumene Vatikano II juu ya Kanisa.

Tazama, nitakomboa taifa langu

Baba wa milele, kwa mpango wa hiari na wa kufichwa wa hekima na wema, aliumba ulimwengu, akaamua kuinua wanadamu kwa ushirikiano wa uzima wake wa kimungu na, walipoanguka, katika Adamu, hakuwaacha bali akawajalia daima msaada unaohitajika kwa wokovu, kwa sababu ya Kristo mkombozi, "ambaye ni mfano wa Mungu asiyeonekana, mzaliwa wa kwanza wa viumbe vyote" (Kol 1,15). Wateule wote Baba tangu milele "aliwajua tangu asili, akawachagua wafananishwe na mfano wa Mwana wake, ili yeye awe mzaliwa wa kwanza miongoni mwa ndugu wengi" (Rum 8,29). Waumini katika Kristo alitaka kuwaita katika Kanisa takatifu, ambalo, likitangazwa kimfano tangu mwanzo wa dunia, na kutayarishwa vizuri ajabu katika historia ya taifa la Israeli na katika agano la kale, na kuwekwa "kwenye nyakati za mwisho", limedhihirishwa kwa umwago wa Roho na litakuwa na utekelezaji mtukufu kwenye mwisho wa karne. Hapo, kama tusomavyo katika mababa watakatifu, wenye haki wote, kuanzia Adamu, "tokea mwenye haki Abeli, mpaka mteule wa mwisho", watakusanywa karibu na Baba katika Kanisa la mahali pote.

Wale ambao hawajapokea Injili, wamepengwa kwa njia mbalimbali kwa taifa la Mungu na kati yao, kwa namna ya pekee, taifa lililopewa maagano na ahadi na ambamo Kristo amezaliwa kwa njia ya mwili (rej Rum 9,4-5). Taifa hili lilipendwa sana na Mungu kwa uteuzi aliofanya na kwa mababu na manabii. Na tena Mungu hajuti ya kuwa amemchagua na kumjaza fadhila (Rum 11, 28-29). Lakini mpango wa wokovu wakumbatia

Ofisi ya masomo -308

pia wale wanaomtambua Mwumba, na, kati yao wa kwanza, Waislamu, ambao, wakiwa na imani ya Abrahamu, wamwabudu pamoja nasi Mungu wa pekee na mwenye huruma, atakayehukumu watu katika siku ya mwisho. Bwana ni pia karibu na wale wanaomtafuta Mungu asiyejulikana kwenye vivuli na mifano, kwani yeye awapa wote uhai na pumzi na kila kitu (Mdo 17,25-28), na, kama mwokozi, ataka kwamba watu wote waokoke (rej I Tim 2,4). Yaani, wale ambao, bila hatia, hawajui Injili ya Kristo na Kanisa lake, wamtafuta Mungu kwa unyofu na, kwa msaada wa neema wajikaza kutekeleza matendo ya mapenzi ya Mungu, yaliyojulikana kwa njia ya mwongozo wa dhamira, waweza kupata wokovu wa milele. Wala uangalifu wa kimungu wanyima misaada inayohitajika kwa wokovu kwa wale ambao, bila hatia, hawajafikia ujuzi maalum wa Mungu na wajikaza, sio bila neema ya Mungu, kuendesha maisha manyofu. Kwani yote yaliyo mema na ya kweli yanayopatikana

Kiitikizano: Efe 1, 9-10; Kol 1,19-20

anayemwangazia kila mtu ili, mwishowe, awe na uzima.

K. Kwenye utimilifu wa nyakati Mungu alitekeleza mpango wake: kuvijumlisha vitu vyote katika Kristo, * vitu vya mbinguni na vitu vya duniani pia.

ndani yao, yaangaliwa na Kanisa kama maandalizi kwa Injili, na kama yametolewa na yule

W. Ilimpendeza Mungu utimilifu wote ukae ndani yake na kwa yeye kuvipatanisha vitu vyote na nafsi yake.

K. vitu vya mbinguni na vitu vya duniani pia

ALHAMISI YA PILI

SOMO LA KWANZA: Kum 9: 7-21. 25-29

Kiitikizano: Kut 32, 11. 12. 13. 14; 33, 3. 17

K. Musa alimsihi Bwana: Kwa nini hasira zako kuwaka juu ya watu wako? geuka katika hasira yako kali. Mkumbuke Abrahamu, na Isaka na Israeli: ambao uliwaapia kuwapa nchi imiminikayo maziwa na asali. * na Bwana akaghairi adhabu kwa watu wake.

W. Bwana akamwambia Musa: umepata neema mbele zangu, nami nakujua jina lako.

K. na Bwana akaghairi adhabu kwa watu wake.

SOMO LA PILI:

Toka "Waraka" wa Mt. Fulgensi wa Ruspe, askofu

Kristo yu hai daima na anatuombea

Twapaswa kwanza kutafakari juu ya yale tunayosema mwishoni mwa kila sala: Kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo Mwanao, bali hatutumii kamwe maneno: Kwa njia ya Roho Mtakatifu. Kanisa halifanyi hayo kwa bahati katika maadhimisho yake, bali likitaja fumbo ambalo kwalo mwanadamu Yesu Kristo amekuwa mpatanishi kati ya Mungu na watu (rej I Tim 2,5), "kuhani hata milele, kwa mfano wa Melkisedeki" (Zab 110,4; Ebr 7,17). Yeye, kwa damu yake mwenyewe, ameingia mara moja tu katika patakatifu, si pale palipokuwa tu mfano wa pale halisi (Ebr 9,24-25), ila katika mbingu mwenyewe, anamokaa kuume kwa Baba na kutuombea sisi.

Akiangalia katika yeye heshima ya kikuhani, Mtume asema: "Kwa njia yake yeye, na tumpe Mungu dhabihu ya sifa daima, yaani, tunda la midomo iliungamayo jina lake" (Ebr 13,15). Kwa njia yake, basi, twatolea ibada ya sifa na sala, kwani, kwa kifo chake, tumepatanishwa sisi tuliokuwa maadui.

Ni daima kwa njia ya Kristo, aliyepata kuwa kafara kwa ajili yetu, kwamba dhabihu yetu yaweza kukubaliwa mbele ya Baba. Kwa hiyo mbarikiwa Petro atushauri: "Ninyi nanyi, kama mawe yaliyo hai, mmejengwa muwe nyumba ya Roho, ukuhani mtakatifu, mtoe dhabihu za roho, zinazokubaliwa na Mungu, kwa njia ya Yesu Kristo" (I Pet 2, 5).

Ndiyo sababu twamwambia Mungu Baba: kwa njia ya Kristo Bwana wetu.

Tunapotaja kuhani, kitu kingine gani twaweza kusisitiza ila fumbo la umwilisho wa Bwana, ambalo kwalo Mwana wa Mungu "yeye mwanzo alikuwa yuna namna ya Mungu, alijifanya kuwa hana utukufu, akatwaa namna ya mtumwa", yaani, "alijinyenyekeza, akawa mtii hata mauti"(Flp 2, 6-8) akajishusha akijifanya "mdogo punde kuliko malaika" (Ebr 2, 7), bila kupoteza hata hivyo usawa wa umungu na Baba? Mwana, hata akibaki sawa na Baba, amejifanya mdogo, kwani amekubali kuwa sawa na mwanadamu. Yeye mwenyewe, pia, alijifanya mdogo, alipojivua mwenyewe, akichukua hali ya mtumwa.

Kushuka kwake Kristo ni, basi, jinamizi lake lenyewe; na hilo ni, hasa, kujivika hali ya mtumwa. Kristo, akibaki Mungu, Mzaliwa wa pekee wa Mungu, ambaye twamtolea dhabihu kama kwa Baba, akipata kuwa mtumishi, amejifanya kuhani na hivi, kwa njia yake, twaweza kutolea kafara hai, takatifu, inayompendeza Mungu. Hata hivyo, Kristo asingeweza kutolewa nasi kama kafara, asingepata kuwa kafara kwa ajili yetu. Katika

yeye, maumbile yetu yenyewe ya kibinadamu ni kafara halisi ya wokovu. Sisi, basi, tusemapo kwamba sala zetu zatolewa kwa njia ya Bwana wetu, kuhani wa milele, twaungama kwamba katika yeye upo mwili wetu halisi wa kibinadamu, kulingana na yale asemayo mtume Paulo: "Kila kuhani mkuu aliyetwaliwa katika wanadamu, amewekwa kwa ajili ya wanadamu katiika mambo yamhusuyo Mungu, ili atoe matoleo na dhabihu kwa ajili ya dhambi" (Ebr 5, 1).

Tunaposema katika sala: "Mwanao", na kuongeza "anayeishi na kutawala nawe katika umoja wa Roho Mtakatifu" twasisitiza umoja wa maumbile alio nao pamoja na Baba na Roho Mt.: na kwa hayo, twatangaza Kristo yule yule anayefanya kwa ajili yetu kazi ya kikuhani na aliye na umoja wa maumbile pamoja na Baba na pamoja na Roho Mtakatifu.

Kiitikizano: Ebr 4, 15. 16

- K. Tunaye kuhani mkuu awezaye kuchukuana nasi katika mambo yetu ya udhaifu, kwa sababu amejaribiwa katika mambo yote: * Tukikaribie kiti cha neema kwa ujasiri.
- W. Ili tupewe neema na tusaidiwe wakati wa mahitaji,
- K. tukikaribie kiti cha neema kwa ujasiri.

IJUMAA YA PILI

SOMO LA KWANZA: Kum 10, 12 - 11, 9. 26-28

Kiitikizano: 1 Yoh 4, 19; 5, 3; 2, 5

- K. Tumpende Mungu: kwa maana yeye alitupenda sisi kwanza. Huku ndiko kumpenda Mungu: kwamba tuzishike amri zake; * wala amri zake si nzito.
- W. Yeye alishikaye neno lake, katika huyo upendo wa Mungu umekamilika kweli kweli:
- K. wala amri zake si nzito.

SOMO LA PILI:

Toka "Sura za ukamilifu wa kiroho" za Diadoko wa Fotice, askofu

Yatubidi kumpenda Mungu peke yake

Ajipendaye mwenyewe hawezi kumpenda Mungu; bali, asiyejipenda mwenyewe kwa sababu ya utajiri wa upendo wa Mungu, huyo ampenda Mungu. Tokea hapo, ni kwamba huyo hatafuti kamwe utukufu wake, bali ule wa Mungu. Ajipendaye mwenyewe atafuta utukufu wake, bali ampendaye Mungu atafuta utukufu wa mwumba wake.

Ni tabia ya nafsi inayong'amua na kumpenda Mungu kutafuta daima utukufu wake katika yote atendayo, kufurahia kujitia chini ya mapenzi yake, kwani utukufu ni wa Mungu kwa sababu ya adhama yake, bali kwa mwanadamu wafaa utiifu ili kupata urafiki pamoja na Mungu. Sisi tunapotenda hivi, twafurahia utukufu wa Bwana na, kwa mfano wa Yohana Mbatizaji, twaanza kusema: "Yeye hana budi kuzidi, bali mimi kupungua" (Yn 3, 30).

Nilimjua mtu aliyeumia, kwa sababu hakufaulu kumpenda Mungu alivyotaka. Na, hata hivyo, alimpenda, kwa kuwa nafsi yake iliwaka na upendo wa Mungu. Hivyo Mungu alitukuzwa ndani yake, hata ikiwa huyo alikuwa mdogo sana. Aliye mtu wa namna hii hasifiwi na maneno, bali atambulikana kwa yale aliyo. Tena, kwa utashi mkuu wa unyenyekevu hafikirii heshima yake, akijisikia kwenye utumishi wa Mungu, kama sheria inavyowaamrisha makuhani. Kwa shughuli ya kumpenda Mungu huwa mtu asahau heshima yake, na aficha utukufu wake mwenyewe katika upendo wa ndani alio nao kwa Mungu, wala hajifikirii tena yeye mwenyewe, akifika, kwa unyenyekevu wake mkuu, kujihesabu mtumishi asiye na faida. Tufanye hivi sisi pia, tukiepusha makuu au utukufu kwa sababu ya matajiri yasiyopimika ya upendo wa Mungu, atupendaye kweli.

Ampendaye Mungu toka ndani ya moyo wake, yeye anafahamika naye. Zaidi uko tayari kupokea upendo wa Mungu, zaidi unampenda. Aliyekuwa na bahati ya kuufikia ukamilifu wa namna hii, atamani kwa hamu mwangaza wa kimungu, mpaka kujisikia kitu kimoja, ajisahau mwenyewe na yote yageuka katika upendo.

Hivyo, hata akiishi katika ulimwengu, hafikirii tena mambo ya ulimwengu; na, wakati yumo bado mwilini, anayo nafsi yake ikielekea daima kwa Mungu. Kwa sababu moyo wake umeungua na moto wa upendo, yeye ameunganika kiasi hicho na Mungu mpaka kusahau kabisa upendo wa binafsi na kuweza kusema, pamoja na Mtume: "Ikiwa tumerukwa na akili zetu, ni kwa ajili ya Mungu; au ikiwa tunazo akili zetu timamu, ni kwa ajili yenu" (2 Kor 5, 13).

Kiitikizano: Yn 3, 16; I Yoh 4, 10

- K. Jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu, hata akamtoa Mwanawe wa pekee, * ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele.
- W. Hili ndilo pendo: si kwamba sisi tulimpenda Mungu, bali kwamba yeye alitupenda sisi,
- **K.** ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele.

JUMAMOSI YA PILI

SOMO LA KWANZA: Kum 16, 1-17

Kiitikizano: Kum 16, 14. 15; Nah 2, 1

- K. Nawe utafurahi katika idi yako, utafanya karamu rasmi, wewe, na mwanao, na binti yako, mlawi na mgeni, yatima na mjane. * Bwana atakubarikia, nawe utafurahi.
- W. Tazama juu ya milima iko miguu yake aletaye habari njema, atangazaye amani!
  Zishike sikukuu zako, ee taifa langu.
- K. Bwana atakubarikia, nawe utafurahi.

SOMO LA PILI:

Toka makala "Dhidi ya uzushi" ya Mt. Augustino, askofu

Matoleo safi ya Kanisa

Matoleo ya Kanisa, ambayo Bwana aliagiza kutolea ulimwenguni kote, yaangaliwa na Mungu kama matoleo safi, yanayokubalika naye. Si kwamba yeye ahitaji dhabihu toka kwetu, bali kwamba yule anayetolea, ikiwa toleo lake lakubaliwa, apokea yeye mwenyewe utukufu katika yale anayotolea. Yaani, kwa zawadi, hudhihirishwa kwa mfalme heshima na pia upendo. Akitaka Bwana kwamba sisi tulitolee katika urahisi na usafi wa moyo, alituonya akisema: "Ukileta sadaka yako madhabahuni, na huku ukikumbuka ya kuwa ndugu yako ana neno juu yako, iache sadaka yako mbele ya madhabahu, uende zako, upatane kwanza na ndugu yako, kisha rudi uitoe sadaka yako"(Mt 5. 23). Ni wajibu kumtolea Mungu malimbuko ya vitu vilivyoumbwa kama alivyosema pia Musa: "Wala hapana mtu atakayeonekana mbele yangu na mikono mitupu" (Ku 23, 15), hivyo mtu, akionyesha shukrani yake kwa njia ya vitu vilivyokirimiwa na Mungu, atapata heshima itokayo kwake.

Matoleo yalitolewa daima kwa Mungu, tangu kale kwa Wayahudi na sasa katika Kanisa. Mungu ayakubali haya, ila hakuyakataa yale ya kwanza. Toka hapo mtu hawezi kusema kwamba ni yale yale. Yanafanana tu. Kwa kweli, ya kwanza, yalifanywa na watumishi, ya pili yalifanywa na wana. Wa pekee na mmoja Bwana, lakini matoleo ya watumishi yana tabia yake, na tofauti ni yale ya wana, kwani uhuru udhihirishwe pia kwa njia ya sadaka.

Ofisi ya masomo -313

walimtolea Mungu sio tu zaka za matunda yao, bali pia wale waliopokea uhuru wa wana wamwekea Mungu yote waliyo nayo: watoa katika furaha na uhuru yale ambayo ni ya thamani zaidi, wakiwa na uhakika wa kulipwa na mema ya juu zaidi. Wafanya, hasa, kama yule mjane maskini wa injili, ambaye atia katika hazina ya hekalu yote aliyo nayo kwa kuishi. Yahitajika kwamba sisi tufanye sadaka kwa Mungu na tujionyeshe katika yote watu wa shukrani kwa Mwumba, katika uhalisi wa lugha na katika imani bila unafiki, katika tumaini thabiti, katika upendo uliowaka, tukitolea malimbuko ya vitu vyetu vilivyoumbwa. Kanisa tu lamtolea Mungu mwumba sadaka hii iliyotakaswa, likimtolea kama shukrani yote

Kwa Mungu, hakuna kisicho bila thamani, wala bila maana. Na kwa hiyo wao

yatokanayo kwenye tendo la kuumba la Mungu. Naam, twamtolea vitu vilivyo vyake,

tukitangaza kwa namna ifaayo ushirika na umoja na tukiungama ufufuko wa mwili na wa

roho. Kama mkate wa duniani, baada ya kupokea maombezi ya Mungu sio tena mkate wa

kawaida, bali Ekaristi na yaambatanisha hali mbili: ile ya duniani na ile ya mbinguni, hivyo

pia miili yetu, ikipokea Ekaristi, siyo tena ya kuharibikiwa, bali inalo tumaini la ufufuko.

Kiitikizano: Ebr 10, 1, 14; Efe 5, 2

K. Torati ni kivuli, wala si sura ya mema yatakayokuwa: hawezi kuongoza kwa Mungu, hata zikiwepo dhabihu nyingi. * Kwa toleo moja amewakamilisha hata milele hao wanotakaswa.

W. Yeye alitupenda, akajitoa kwa ajili yetu, dhabihu kwa Mungu, kuwa harufu ya

manukato.

K. Kwa toleo moja amewakamilisha hata milele hao wanaotakaswa

JUMA LA TATU. KIPINDI CHA MWAKA

DOMINIKA YA TATU

SOMO LA KWANZA:

Kum 18, 1-22

Kiitikizano: Kum 18, 18; Lk 20, 13; Yn 6, 14

K. Mimi nitawaondokeshea nabii, nami nitatia maneno yangu kinywani mwake. * atawaambia yote nitakayomwamuru.

- W. Nitamtuma mwanangu, mpendwa wangu: hakika huyu ni nabii yule ajaye ulimwenguni.
- K. Naye atawaambia yote nitakayomwamuru.

SOMO LA PILI:

Toka Hati "Sacrosanctum Concilium" ya Mtaguso wa kiekumene Vatikano II juu ya Liturjia takatifu.

Kristo yupo daima katika Kanisa lake

Kristo yupo daima katika Kanisa lake na, hasa, katika matendo ya kiliturjia. Yupo katika Sadaka ya Misa katika nafsi ya mhudumu, "Yeye ambaye, akijitoa mara moja juu ya msalaba, ajitoa bado mwenyewe kwa njia ya mapadre", kwa namna ya juu, chini ya maumbo ya kiekaristi. Yupo kwa fadhila yake katika sakramenti, na hivyo, mtu akibatiza, ndiye Kristo anayebatiza. Yupo katika neno lake, kwa kuwa ni yeye asemaye yanaposomwa Maandiko Matakatifu katika Kanisa. Mwishowe, yupo wakati Kanisa liombapo na kuimba zaburi, yeye aliyeahidi: "Walipo wawili watatu wamekusanyika kwa jina langu, nami nipo papo hapo katikati yao" (Mt 18,20).

Katika kazi hii kubwa hivi, ambayo kwayo hutolewa kwa Mungu utukufu mkamilifu na watu watakatifuzwa, Kristo ajiunganisha na Kanisa, mke wake mpendwa sana, ambalo lamwomba kama Bwana wake na, kwa njia yake, atolea ibada kwa Baba wa milele.

Kwa hiyo, kwa haki, Liturjia yaangaliwa kama utekelezaji wa ukuhani wa Yesu Kristo; ndani yake, kwa njia ya ishara zinazoonekana, yamaanishwa na, kwa namna ifaayo kwao, yatekelezwa na Mwili wa kifumbo wa Yesu Kristo, yaani, na Kichwa na viungo vyake, ibada rasmi na kamilifu.

Kila adhimisho la kiliturjia, basi, kama kazi ya Kristo kuhani na ya Mwilie, ulio Kanisa, ni tendo wakfu hasa, wala hakuna tendo lingine la Kanisa, kwa cheo kile kile na daraja ile ile, linalingana nalo katika nguvu.

Katika Liturjia ya duniani twashiriki, tukiionja kabla, ile ya mbinguni, inayooadhimishwa katika mji wa Yerusalemu, ambamo twaelekea kama wahiji na ambamo Kristo akaa kuume kwa Mungu kama mhudumu wa hekalu na tabernakulo halisi. Pamoja na umati wa kwaya za mbinguni, twamwimbia Bwana tenzi ya utukufu; tukikumbuka kwa heshima watakatifu, twatumaini kushiriki kwa namna fulani hali yao, na twamngojea kama mwokozi, Bwana wetu Yesu Kristo, mpaka atakapoonekana, uzima wetu,nasi tutaonekana naye katika utukufu.

Ofisi ya masomo -315

Kulingana na mapokeo ya kitume, yenye asili kwenye siku yenyewe ya ufufuko wa

Kristo, Kanisa laadhimisha fumbo la pasaka kila siku nane, katika ile iitwayo kwa haki "siku

ya Bwana" au "dominika". Yaani, katika siku hiyo waumini hawana budi kukutana katika

kusanyiko ili kusikiliza Neno la Mungu na kushiriki katika Ekaristi na hivyo kufanya

ukumbusho wa mateso, ufufuko na utukufu wa Bwana Yesu na kumshukuru Mungu

"aliyetuzaa mara ya pili, ili tupate tumaini lenye uzima kwa kufufuka kwake Yesu katika

wafu"(I Pet 1, 3). Dominika ni, basi, sikukuu ya msingi ambayo lazima kuijulisha na

kufundisha kwa utu wa waumini, ili iwe pia siku ya furaha na pumziko toka kazi.

Yasitangulizwe maadhimisho mengine, isipokuwa ya maana sana, kwa sababu dominika

ni msingi na kiini cha mwaka wote wa kiliturjia.

Kiitikizano: Mt. Augustino. Masimulizi juu ya Zab 85,1

K. Kuhani wetu, Kristo atuombea; kichwa chetu, asali ndani yetu; Mungu wetu sisi

twamwomba; * twatambua ndani yake sauti zetu na sauti yake ndani mwetu.

W. Tunapoongea na Mungu katika sala, hatutengi nayo Mwana:

K. twatambua ndani yake sauti zetu na sauti yake ndani mwetu.

JUMATATU YA TATU

SOMO LA KWANZA: Kum 24, 1 - 25, 4

Kiitikizano: Mc 12, 32-33; YbS 35, 2-3

K. Mwalimu, umesema vema: Mungu ni mmoja na lazima kumpenda yeye kwa moyo

wote. * kumpenda jirani kama nafsi yako kwafaa kuliko sadaka zote.

W. Atoaye sadaka kwake maskini, hutoa dhabihu ya kushukuru. Kuuacha uovu

kwampendeza Bwana.

K. Kumpenda jirani kama nafsi yako kwafaa kuliko sadaka zote.

SOMO LA PILI:

Tokea Hati ya kichungaji "Gaudium et spes" ya Mtaguso wa kiekumene Vatikano II juu ya Kanisa na ulimwengu wa leo.

Utakatifu wa ndoa na wa familia

Mume na mke, ambao kwa agano la upendo wa kindoa "wamekuwa si wawili tena, bali mwili mmoja" (Mt 19, 6), wakitoleana msaada na huduma kwa mwungano wa ndani wa nafsi na matendo, wang'amua maana ya umoja wao na waufikilia daima zaidi.

Mwungano huu wa ndani, kama kujitoa kwa ndani kwa watu 2 na pia manufaa ya watoto yadai uaminifu kamili wa wenye ndoa na pia umoja usiotenguka kamwe.

Kristo Bwana amemwaga uwingi wa baraka zake juu ya upendo huu wa aina nyingi, uliotoka kwenye chemchemi ya upendo wa kimungu na uliopangwa kulingana na mfano`wa mwungano wake pamoja na Kanisa.

Naam, kama wakati fulani Mungu alikutana na taifa lake na agano la upendo na uaminifu, pia sasa mwokozi wa watu na mume wa Kanisa aja kukutana na wenye arusi wa kikristo kwa njia ya sakramenti ya ndoa. Tena, abaki pamoja nao ili kwamba, kama yeye mwenyewe alivyopenda Kanisa, akajitoa kwa ajili yake, hivyo pia wenye ndoa waweze kupendana kiaminifu, kwa daima, na kwa kujitoleana kabisa.

Upendo halisi wa kindoa umechukuliwa katika upendo wa kimungu na kuhifadhiwa na kutajirishwa na nguvu yenye ukombozi ya Kristo na ya vitendo vya kuokoa vya Kanisa, ili wenye ndoa, kwa namna ya kufaa, wapelekwe kwa Mungu na wasaidiwe na kuimarishwa na utume wa juu sana wa kuwa baba na mama.

Kwa sababu hiyo, wenye ndoa wa kikristo wameimarishwa na kama kutiwa wakfu na sakramenti maalum kwa wajibu na heshima ya hali yao. Na wao, wakitimiza, kwa nguvu ya sakramenti hiyo wajibu wao wa kindoa na kifamilia, wakijaa roho ya Kristo, ambayo, kwa njia yake, maisha yao yote yamejaa imani, tumaini na upendo, waelekea daima zaidi ukamilifu na utakatifu wao na kwa hiyo washiriki pamoja katika kumtukuza Mungu.

Hivyo, basi, wakisaidiwa na mfano wa wazazi na sala katika familia, watoto, na hata wale wote wanaishi katika mazingira ya familia, watapata kwa urahisi zaidi njia ya malezi ya kibinadamu, ya wokovu na ya utakatifu. Kuhusu wenye ndoa, kwa kuwa wamejaliwa na heshima na wajibu wa kuwa baba na mama, watatekeleza kwa bidii wajibu wa malezi, hasa ya kidini, inayowahusu wao kwanza, kabla ya mtu mwingine ye yote.

Wana, kama viungo hai vya familia, wachangia pia kwa namna yao kwa utakatifu wa wazazi. Naam, watajibu kwa mema waliyopata toka wazazi kwa huba yenye shukrani, kwa

utauwa na kwa tumaini; na watakuwa karibu nao, kama inavyofaa kwa watoto, katika dhiki na katika upweke wa uzeeni.

Kiitikizano: Efe 5, 32. 25. 33

- K. Siri hiyo ni kubwa; ila mimi nanena habari ya Kristo na Kanisa * Kristo alilipenda Kanisa, akajitoa kwa ajili yake
- W. Kila mtu ampende mke wake kama nafsi yake mwenyewe, wala mke asikose kumstahi mumewe.
- K. Kristo alilipenda Kanisa, akajitoa kwa ajili yake

JUMANNE YA TATU

SOMO LA KWANZA: Kum 26, 1-19

Kiitikizano: 1 Pet 2, 9, 10: Kum 7, 7, 8

- K. Ninyi ni taifa aliyojichagulia Mungu; ninyi mliokuwa kwanza si taifa, bali sasa ni taifa la Mungu. * Ninyi, mliokuwa hamkupata rehema, bali sasa mmepata rehema.
- W. Bwana aliwachagua ninyi kwa sababu anawapenda, akawatoa na kuwakomboa katika nyumba ya utumwa.
- K. Ninyi, mliokuwa hamkupata rehema, bali sasa mmepata rehema.

SOMO LA PILI:

Toka "Kanuni pana zaidi" ya Mt. Basilio Mkuu, askofu

Tutamrudishia nini Bwana kwa yale yote anayotujalia?

Ulimi gani ungeweza kuonyesha wazi sana vipawa vya Mungu? Idadi yake ni kubwa hivi hata isingekuwemo katika orodha yo yote. Ukuu wake ni mkubwa na wa aina hiyo, hata mojawapo tu ingepaswa kutuhimiza kumshukuru bila mwisho mtoaji.

Lakini ipo fadhila ambayo, hata tukitaka, hatuwezi kamwe kukaa kimya juu yake. Isingewezekana kwamba mtu mwenye akili timamu na mwenye uwezo wa kutafakari, asingesema, hata ikiwa chini sana ya wajibu, juu ya fadhila kuu ya kimungu, tutakayoikumbuka sasa.

Mungu alimwumba mtu kwa sura na mfano wake. Amempa akili na ufahamu tofauti na wenye uhai wengine wote wa dunia. Amempa uwezo wa kufurahia uzuri wa ajabu wa paradisi ya dunia. Na, mwishowe, akamweka mkuu wa vitu vyote vya dunia. Baada ya udanganyifu wa nyoka, anguko katika dhambi na, kwa sababu ya dhambi, katika mauti na dhiki, hakuacha kiumbe kwenye fungu lake. Bali, akampa sheria kama msaada, kama ulinzi na hifadhi, malaika, akatuma manabii ili kusahihisha mapotovu na kufundisha fadhila. Kwa vitisho vya adhabu amekaripia na kuangamiza ujio wa uovu. Alichochea kwa ahadi bidii ya wema. Si mara chache alionyesha kabla katika mtu huyu au yule, fungu la mwisho la maisha mema au mabaya. Hakusahau mtu hata ikiwa huyo aliendelea kwa ukaidi katika kutotii. La, katika wema wake, Bwana hakutuacha, wala kwa sababu ya ujinga au ukaidi tulizoonyesha tulipodharau heshima alizotutolea na kukanyaga upendo wake wa mfadhili. Bali alituita toka mauti, akaturudisha kwenye maisha mapya kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo.

Hapo, hata namna ambayo kwayo fadhila imefanywa, yasababisha mshangao mkubwa zaidi: "Ambaye yeye alikuwa mwanzo yuna namna ya Mungu, hakuona kuwa sawa na Mungu ni kitu cha kushikamana nacho; bali alijifanya kuwa hana utukufu, akatwaa namna ya mtumwa" (Flp 2, 6-7). Tena, ameyachukua masikitiko yetu, amejitwika huzuni zetu, kwa ajili yetu alipigwa, ili kwa majeraha yake tupate kupona upya (Isa 53, 4-5) na pia alitukomboa toka laana, akipata kuwa yeye mwenyewe kwa kutupenda laana (Gal 3, 13), na amekabili kifo cha aibu ili kutuongoza sisi kwenye maisha ya utukufu.

Hakuridhika kutuita toka mauti hadi uzima, bali alitushirikisha umungu wake mwenyewe na atuandalia utukufu wa milele unaozidi katika ukuu thamani yo yote ya kibinadamu.

Tutamrudishia Bwana nini kwa yote aliyotupatia? (Zab 115, 12). Yeye ni mwema hivi hata kutodai zawadi: ila aridhika kwamba tumjibu kwa upendo wetu.

Nikifikiria hayo yote, nabaki kama na hofu na mshangao kwa kuogopa kwamba, kwa sababu ya wepesi wa nafsi na mahangaiko juu ya ubatili, nidhoofike katika upendo wa Mungu na nipate kuwa sababu ya aibu na fedheha kwa Kristo.

Kiitikizano: Zab 102, 2. 4; Gal 2, 20

- K. Ee nafsi yangu umhimidi Bwana, wala usizisahau fadhili zake zote: aukomboa uhai wangu na kaburi, * anitia taji ya fadhili na rehema.
- W. Mwana wa Mungu alinipenda, akajitoa nafsi yake kwa ajili yangu,
- K. Anitia taji ya fadhili na rehema.

JUMATANO YA TATU

SOMO LA KWANZA: Kum 29, 1-5. 9-28

Kiitikizano: Gal 3, 13-14; Kum 8, 14

- K. Kristo alijifanya laana kwa ajili yetu, ili kwamba baraka ya Abrahamu iwafikilie mataifa * na ili tupokee ahadi ya Roho kwa njia ya imani.
- W. Mungu alituokoa katika nchi ya Misri, katika nyumba ya utumwa,
- K. ili tupokee ahadi ya Roho kwa njia ya imani.

SOMO LA PILI:

Tokea "Hotuba juu ya Wimbo ulio bora" ya Mt. Bernardo, abati

Kosa lilipokuwa kwa wingi na neema ilikuwa nyingi zaidi

Wapi twapata usalama na pumziko wadhaifu isipokuwa katika majeraha ya Mwokozi? Mimi nakaa salama zaidi, kiasi kwamba yeye ni mwenye nguvu zaidi ya kuniokoa. Ulimwengu watetemeka, mwili unabana, shetani aniwekea mitego, lakini mimi sianguki kwa sababu nasimama juu ya mwamba. Nilitenda dhambi kuu; dhamira itahangaika, lakini haitatikisika kwa sababu nitayakumbuka majeraha ya Bwana. Naam "alijeruhiwa kwa makosa yetu" (Isa 53, 5). Kitu gani ni cha hatari ya kifo hivi hata kisiweze kutatuliwa na kifo cha Kristo? Basi, ikinijia kwenye ukumbusho dawa yenye nguvu na uwezo hivi, siwezi tena kuwa na wasiwasi na maradhi yo yote hata mabaya namna gani.

Kwa hiyo anakosa yule asemaye: "Adhabu yangu imenikulia kubwa, haichukuliki" (Mwa 4, 13). Ukweli ni kwamba yeye hakuwa kiungo cha Kristo, wala hakujali kamwe mastahili ya Kristo. Hivyo, hakuyachukua kama yake, wala hakusema yake yale yaliyokuwa yake, kama aliyvopaswa kufanya, akiwa kiungo kitu kimoja na kichwa.

Bali mimi, yote ninayokosa nayachukua kwa tumaini toka moyo wa Bwana, kwani umejaa huruma, wala hazikosekani njia ambazo kwazo neema yatiririka.

Walitoboa mikono yake na miguu yake, wakararua kifua chake kwa mkuki; na, kwa njia ya majeraha haya, naweza "nyonya asali iliyotoka jabalini, na mafuta yaliyotoka katika mwamba wa gumegume" (Kum 32,13), yaani, kuonja na kung'amua jinsi Bwana alivyo mwema (Zab 33, 9).

Yeye alikuwa na mawazo ya imani, nami sikujua. Yaani, nani alijua mawazo ya Bwana? Au, nani alikuwa mshauri wake (Rum 11,34). Sasa msumari ulioingia, kwangu

umekuwa ufunguo unaofungulia ambamo`naweza kuonja utamu wa Bwana. Je, naona nini kwa kupitia jeraha hili? Msumari unayo sauti yake, jeraha lalia kwamba Mungu yupo kweli katika Yesu Kristo na apatanisha naye ulimwengu. Upanga ulichoma nafsi yake, na moyo wake umepata kuwa karibu (Zab 114, 18; 54, 22), na hivyo ajua sasa kuwa mwenye huruma mbele ya madhaifu yangu.

Kwa njia ya majeraha ya mwili wadhihirishwa upendo wa siri wa moyo wake, laonekana wazi fumbo kuu la upendo, tumbo la huruma la Mungu wetu, ambalo kwalo litatutembelea jua litokalo juu (Lk 1, 78).

Na kwa nini tumbo lisifunuliwe kwa njia ya majeraha? Naam, kwa njia nyingine gani, isipokuwa kwa njia ya majeraha yako, ingeonekana wazi zaidi kwamba wewe, Bwana, ni mpole, mnyenyekevu na wa huruma isiyopimika? Hakuna aonyeshaye upendo mkuu zaidi kuliko atoapo maisha yake kwa yule anayehukumiwa kifo.

Kwa hiyo, mastahili yangu ni huruma ya Mungu. Mimi sikosi mastahili, mpaka yeye atakapokuwa tajiri wa huruma. Kwani ikiwa huruma za Bwana ni nyingi, mimi pia nitakuwa na wingi wa mastahili.

Lakini nisemeje ikiwa dhamira yanisuta kwa sababu ya dhambi nyingi? "Dhambi ilipozidi, neema ilikuwa nyingi zaidi" (Rum 5, 20). na, ikiwa huruma ya Mungu ni ya milele, mimi pia fadhili za Bwana nitaziimba milele (Zab 88, 2). Na nini, je, kuhusu haki yangu? Ee Bwana, nitakumbuka tu haki yako (Zab 10, 16). Naam, hiyo ni pia yangu, kwa sababu wewe umepata kuwa kwangu haki kutoka kwa Mungu.

Kiitikizano: Isa 53, 5; I Pet 2, 24

- K. Kristo alijeruhiwa kwa makosa yetu, akachubuliwa kwa maovu yetu. Adhabu ya amani yetu ilikuwa juu yake; * kwa kupigwa kwake sisi tumepona.
- W. Yeye alizichukua dhambi katika mwili wake juu ya mti, ili, tukiwa wafu kwa mambo ya dhambi, tuwe hai kwa mambo haki:
- K. kwa kupigwa kwake sisi tumepona.

ALHAMISI YA TATU

SOMO LA KWANZA: Kum 30.1-20

Kiitikizano: Yer 29, 13-14; Mt 7, 7

- K. Nanyi mtanitafuta, na kuniona, asema Bwana, mkinitafuta kwa moyo wote; nami nitaonekana kwenu, * nami nitaliboresha fungu lenu.
- W. Mtatafuta na mtapata; mtabisha, nanyi mtafunguliwa;
- K. nami nitaliboresha fungu lenu

SOMO LA PILI:

Toka "Hotuba" za Yohana wa Naples, askofu

Umpende Bwana na utembee katika njia zake

"Bwana ni nuru yangu na wokovu wangu; nimwogope nani?" (Zab 26, 1). Aonekana mkuu mtumishi huyu aliyefahamu jinsi alivyoangaziwa, aliangaziwa na nani na nani ameangaziwa. Aliona mwanga: sio ule ulioelekea kwenye machweo ya jua, bali ule ambao jicho halikuona. Nafsi zilizoangaziwa na mwanga huu hazianguki kwenye dhambi, hazikwai kwenye mapotovu.

Bwana alisema: "Enendeni maadamu mnayo nuru" (Yn 12, 35). Je, aliongea juu ya mwanga gani, isipokuwa juu yake mwenyewe? Yaani, yeye amesema "Mimi nimekuja, ili niwe nuru ya ulimwengu" (Yn 12, 46), ili wale waonao wasione, na vipofu wapate kuona.

Bwana ni, basi, yule anayeangazia jua la haki, lenye kuletea nuru Kanisa katoliki, lililoenea duniani kote. Nabii alilibashiri kwa maneno hayo; "Bwana ni mwanga wangu na wokovu wangu; nitamwogopa nani?".

Ikiwa mtu wa ndani ameangaziwa, hasitisiti, wala kupoteza njia, hafi moyo. Akiona kwa mbali nchi yake avumilia kila dhiki, hahuzuniki kwa sababu ya shida za wakati huu; bali, apata bidii katika Bwana, ni mnyenyekevu wa moyo, astahimili katika jaribio na, katika unyenyekevu wake, aleta uvumilivu. Mwanga huu halisi unaoangazia kila mtu ajaye ulimwenguni (Yn 1, 9) watolewa kwa wote wanaoucha, washukia na kujifunulia katika wale ambao Bwana ataka kuwaangazia.

Aliyelala kwenye giza na uvuli wa mauti, yaani, katika giza la uovu na kivuli cha dhambi, kwenye pambazuko la mwanga huu asikia hofu juu yake, aingia ndani mwake, atubu, asikia aibu na kusema: "Bwana ni mwanga na wokovu wangu, nitamwogopa nani?"

Huu ndio wokovu mkuu, ndugu zangu. Wokovu usioogopa malegevu wala uchovu, unaokabili kwa hiari mateso. Kwa hiyo, yatubidi wote kupaza sauti pamoja na kwa shangwe, si kwa midomo tu, bali pia kwa moyo: "Bwana ni mwanga na wokovu wangu; nitamwogopa nani?".

Yeye ndiye anayeangazia, yeye mwenye kuokoa. Nimwogope nani? Na lije giza la vishawishi; Bwana ni mwanga wangu. Vinaweza kuja, lakini havitanishinda; vyaweza kushambulia moyo wangu, lakini si kuushinda. Na vije pia tamaa vipofu. Bwana ni mwanga wangu. Yeye ni, basi, ngome yetu. Yeye ajitoa kwetu, nasi twajitoa kwake. Mjiharakishe kwenda kwa daktari, mradi muda upo, ili isitukie kwamba hamwezi tena wakati mtakapotaka.

Kiitikizano: Hek 9, 10. 4

- K. Upeleke, Bwana, hekima kutoka kwa kiti chako kitukufu, ili inisaidie katika uchovu wangu * nijifunze yale yakupendezayo.
- W. Nipe, Bwana hekima, inayoketi karibu nawe katika kiti chako cha enzi:
- **K.** nijifunze yale yakupendezayo.

IJUMAA YA TATU

SOMO LA KWANZA: Kum 31, 1-15; 23

Kiitikizano: Kum 31, 23. 6; Mit 3, 26

- K. Uwe hodari na moyo mkuu, kwani Bwana Mungu wako ni kiongozi wako: * yeye ndiye anayekwenda pamoja nawe, usiogope.
- W. Bwana atakuwa karibu nawe, naye atakulinda mguu wako usinaswe:
- K. yeye ndiye anayekwenda pamoja nawe, usiogope.

SOMO LA PILI:

Tokea "Maelezo juu ya Zaburi" ya Mt. Yohana Fisher, askofu na shahidi

Maajabu ya Mungu

Kwanza Mungu alikomboa taifa la Israeli toka utumwa wa Misri, muhtasari wa vitu vingi vikuu na vya ajabu: akawavusha Bahari ya Shamu. Akawalisha jangwani na vyakula vilivyotoka mbinguni, yaani, mana na kwale. Kwa kutuliza kiu yao, akafanya chemchemi isiyokauka ya maji ibubujike toka mwanba mgumu. Akawafanya washindi toka maadui wote waliowashambulia. Wakati ufaao alirudisha nyuma Yordani, ikawa kinyume cha

Ofisi ya masomo -323

mwendo wake wa kawaida. Akagawa na kuwapatia, kulingana na idadi ya makabila na familia, nchi ya ahadi. Lakini, ingawa alitimiza mambo hayo yote kwa upendo mkuu na fadhila hivi, wale watu bila shukrani na wenye kusahau yote, waliacha na kukana ibada ya Mungu na zaidi ya mara moja walikuwa na hatia ya uovu wa ibada ya sanamu. Baadaye alikata hata na sisi toka mzeituni wa watu wa mataifa (Rum 11, 24) uliokuwa ya kimaumbile kwetu —sisi tuliokuwa bado wapagani na tuliovutiwa nyuma sanamu zisizonena, kama tulivyoongozwa (I Kor 12, 2)- akatupandikiza katika mzeituni ulio mwema wa taifa la kiyahudi, hata akivunja matawi ya kawaida, akatushirikisha kwenye shina lenye matunda la neema yake. Tena, yeye hakumwachilia Mwana wake mwenyewe, bali alimtoa kwa ajili yetu sisi sote, kama toleo kwa Mungu katika sadaka ya harufu ya manukato, ili kutukomboa toka kila uovu na kujifanyia taifa safi, milki yake mwenyewe (Rum 8, 32; Efe 5, 2; Tit 2, 14).

Lakini, ingawa hayo yote si dalili tu, ila mathibitisho ya hakika ya upendo wake mkuu na ukarimu kwa ajilii yetu, sisi wanadamu tulio watu bila shukrani, tena tumepitia mipaka ya kutoshukuru, hatufikirii upendo wa Mungu, wala ukuu wa mema yake, bali twakataa na kama twadharau yule aliyetuumba, akatujalia vipawa vikuu hivi. Wala huruma ya kushangaa, iliyoendelea kuonyeshwa kwa wakosefu, yatusukuma kupanga maisha na desturi kulingana na kanuni zake takatifu sana.

Mambo haya yastahili kweli kuandikwa kwa ukumbusho wa milele kwa vizazi vijavyo, kwa sababu wale wote watakaojiita wakristo baadaye, wakijua wema mkuu hivi wa Mungu kwa ajili yetu, wasiache kamwe kuadhimisha masifu ya kimungu.

Kiitikizano: Zab 68, 26; 95, 1

- K. Mhimidini Mungu katika mikutano * msifuni, ninyi wazao wa Israeli
- W. Mwimbieni Bwana wimbo mpya, mwimbieni Bwana nchi yote
- K. msifuni, enyi wazao wa Israeli

JUMAMOSI YA TATU

SOMO LA KWANZA: Kum 32, 48-52

Kiitikizano: Yn 1, 14. 16. 17; YbS 24, 22

K. Neno akaja kukaa katikati yetu, amejaa neema na kweli. Torati ilitolewa kwa mkono wa Musa, * neema na kweli zilikuja kwa mkono wa Yesu Kristo.

- W. Musa alitoa sheria na amri za haki, urithi wa makusanyiko ya Yakobo;
- K. neema na kweli zilikuja kwa mkono wa Yesu Kristo

SOMO LA PILI:

Toka Hati ya kichungaji "Gaudium et spes" ya Mtaguso wa Kiekumene V atikano II juu ya Kanisa na ulimwengu wa leo.

Fumbo la kifo

Mbele ya kifo swala la hali ya kibinadamu limekuwa kubwa. Sio tu kwamba mtu ahuzuniika kwenye wazo la kukaribia maumivu na myeyuko wa mwili, bali pia na zaidi, kwa hofu ya kwamba yote yamalizike kwa daima. Lakini silika ya moyo yamfanya kuamua sawasawa anapochukia na kukataa wazo la angamizi kabambe na kufutwa kabisa kwa nafsi yake. Mbegu ya umilele anayobeba ndani yake, iliyo tofauti kabisa na ya hapa, yakipinga kifo. Majaribio yote ya teknolojia, ingawa ya manufaa sana, hayafaulu kutuliza wasiwasi wa mtu. Kurefusha umri wa mwili hakuwezi kushibisha ile hamu ya maisha ya baadaye inayoendelea bila kupungua moyoni mwake.

Ikiwa dhana yo yote yashindwa mbele ya kifo, Kanisa, likifundishwa na ufunuo wa kimungu, lasema kwamba mtu ameumbwa na Mungu kwa lengo la heri, mbali na mipaka ya unyonge wa kibinadamu. Tena, kama ishara ya imani ya kikristo, kifo cha mwili asingalitenda ambacho mtu angeepukwa nacho dhambi, kitashindwa mtu atakaporudishwa kwenye hali aliyopoteza kwa sababu ya dhambi na uwezo mkuu na huruma ya Mwokozi. Naam, Mungu ameita na anaita mtu kuambatana naye kwa maumbile yake yote katika ushirika wa kudumu pamoja na uzima usioharibika wa kimungu. Kristo ameushinda ushindi huu alipofufuka kwa uzima, baada ya kumkomboa mtu toka mauti kwa kifo chake. Ufunuo, ukijitoa na sababu nzito kwa mtu ye yote atakaye kufikiri, watoa jibu kwa hangaiko lake juu ya fungu lake la baadaye. Wakati ule ule watoa uwezekano wa kuwasiliana katika Kristo na wapenzi wake waliokombolewa tayari toka mauti. Yaani, walisha tumaini la kwamba wao wameufikia tayari uzima halisi karibu na Mungu.

Mkristo ashambuliwa na haja na wajibu wa kupambana dhidi ya uovu kwa njia ya dhiki nyingi na wa kupata kifo. Lakini, akiunganika na fumbo la pasaka, na kuingizwa katika kifo cha Kristo, ataenda kukabili ufufuko, akifarijika na tumaini.

Hayo siyo tu kwa wakristo, bali kwa watu wote wenye mapenzi mema, ambao, ndani yao, neema yafanya kazi bila kuonekana. Naam, Kristo amewafia wote na wito wa mwisho

Ofisi ya masomo -325

wa mtu ni mmoja tu, ule wa kimungu, kwa hiyo twahitaji kufikiri kwamba Roho Mtakatifu awatolea wote uwezekano wa kuwasiliana, kwa njia anayojua Mungu, na fumbo la pasaka.

Ndivyo lilivyo kuu fumbo la mwanadamu linalodhihirishwa machoni pa waumini kwa njia ya ufunuo wa kikristo! Kwa njia ya Kristo na katika Kristo laangaziwa lile fumbo la maumivu na mauti, ambalo, bila Injili yake, lisingalivumilika. Kristo amefufuka, akiangamiza mauti na kifo chake, akatujalia uzima, ili, wana katika Mwana, tulie katika Roho: Abba, Baba!

Kiitikizano: Zab 26, 1; 22, 4

- K. Bwana ni nuru yangu na wokovu wangu: nimwogope nani? * Bwana ni ngome ya maisha yangu: nimhofu nani?
- W. Nijapopita kati ya bonde la uvuli wa mauti, sitaogopa mabaya, kwa maana Wewe upo pamoja nami.
- K. Bwana ni ngome ya maisha yangu: nimhofu nani?

JUMA LA NNE LA MUDA WA KAWAIDA

DOMINIKA YA NNE

SOMO LA KWANZA: I The 1, 1 - 2, 12

Kiitikizano: I The 1, 9; 3, 12. 13

- K. Mmeongoka ili kumtumikia Mungu aliye hai na kumngojea mwanawe kutoka mbinguni, mfufuka toka wafu * mwenye kutuokoa na ghadhabu itakayokuja
- W. Bwana na awaongeze na kuwazidisha katika upendo na kuifanya imara mioyo yenu katika utakatifu,
- K. mwenye kutuokoa na ghadhabu itakayokuja.

SOMO LA PILI:

Tokea "Waraka kwa wakristo wa Smirna" wa Mt. Inyasi wa Antiokia, askofu na shahidi

Kristo atuita kwa ufalme wake na utukufu wake

Inyasi, aitwaye pia Teoforo, asema na Kanisa la Mungu na la mpendwa Mwanawe Yesu Kristo. Kwa kanisa hili, lililopo huko Smirna katika Asia, kwa kulifurahia kila jema katika usafi wa roho na neno la Mungu: hili limepata kwa huruma ya Mungu kila neema, limejaa imani na upendo, wala hakosi kipawa cho chote. Lamstahili Mungu na lina uwingi wa utakatifu.

Namshukuru Yesu Kristo Mungu aliyetufanya wenye hekima hivi. Yaani, niliona kwamba mmetiwa misingi juu ya imani imara sana, kama mmekuwa mmesulibiwa, mwili na roho, kwenye msalaba wa Bwana Yesu Kristo na kwamba mmejaa upendo katika damu ya Kristo. Ninyi mwaamini kwa dhati katika Bwana wetu Yesu, mwaamini kwamba alizaliwa kweli "katika ukoo wa Daudi kwa jinsi ya mwili" (Rum 1, 3) na ni mwana wa Mungu kulingana na mapenzi na uwezo wa Mungu; kwamba amezaliwa kweli toka bikira; kwamba amebatizwa na Yohana ili kutimiza kila haki (Mt 3, 15); kwamba amesulibiwa kweli msalabani kwa ajili yetu, katika mwili chini ya Ponsio Pilato na tetrarka Herode. Naam, sisi ni tunda la msalaba wake na la mateso yake. Mnayo imani imara ya kwamba kwa ufufuko wake ameinua katika karne bendera ili kukusanya watakatifu wake na waumini wake, wawe Wayahudi au Wapagani, katika mwili wa pekee wa Kanisa lake.

Yeye ametekesa kwenye mateso yake kwa ajili yetu, ili tukombolewe; tena ameteseka kweli, kama alivyojifufua kwake yeye mwenyewe.

Najua, tena naamini kabisa kwamba, hata baada ya ufufuko yeye yumo mwilini mwake. Na alipojionyesha kwa Petro na wenzake, akawaambia: Niguseni na kunipapasapapasa na mtaona kwamba mimi si roho bila mwili (Lk 24,39). Na mara wakamgusa, wakaamini ukweli wa mwili wake na roho yake. Kwa hiyo, walidharau kifo, wakashinda juu yake. Tena, baada ya ufufuko wake, Kristo akala na kunywa pamoja nao kama mtu kwenye mwili na mifupa, ingawa kiroho aliunganika na Baba.

Nawakumbusha mambo hayo, ee wapendwa sana, ingawa najua vizuri kwamba ninyi mwajivunia imani ile ile yangu.

Kiitikizano: Gal 2, 19-20

- K. Niliifia sheria, ili nimwishie Mungu. Na uhai nilio nao sasa katika mwili, ninao katika imani ya Mwana wa Mungu, * ambaye alinipenda akajitoa nafsi yake kwa ajili yangu.
- W. Nimesulibiwa pamoja na Kristo: wala si mimi tena, bali Kristo yu hai ndani yangu,
- K. ambaye alinipenda akajitoa nafsi yake kwa ajili yangu.

JUMATATU YA NNE

SOMO LA KWANZA: 1 The 2, 13 - 3, 13

Kiitikizano: 1 The 3, 12. 13; 2 The 2, 16-17

K. Bwana na awaongeze na kuwazidisha katika upendo ninyi kwa ninyi na kwa watu wote,

* na

kuwafanya imara katika utakatifu.

W. Bwana mwenyewe awafariji mioyo yenu,

K. na kuwafanya imara katika utakatifu.

SOMO LA PILI:

Tokea "Makala juu ya Zaburi" ya Mt. Ilari wa Poitiers, askofu.

Waumini wote walikuwa na moyo mmoja na roho moja

"Tazama, jinsi ilivyo vema na kupendeza, ndugu wakae pamoja" (Zab 133, 1), kwa hiyo, waishipo pamoja, kindugu, wakutana katika kusanyiko la Kanisa, wajisikia wameunganika katika upendo na katika nia moja.

Twasoma kwamba kwenye mapambazuko ya mahubiri ya kitume, amri hii kuu ilisikika na kutekelezwa sana. Twasikia hivi: "Jamii ya watu walioamini walikuwa na moyo mmoja na roho moja" (Mdo 4, 32). Kwa kweli, yafaa kwa taifa la Mungu kujisikia ndugu wa Baba mmoja, kujisikia kitu kimoja katika Roho mmoja, kuishi na nia moja katika nyumba ile ile na kuwa viungo hai vya mwili mmoja ule ule.

Ni kweli safi na wa harufu nzuri kuishi pamoja kama ndugu. Nabii aonyesha mfano wa furaha hiyo tulivu, akisema: "Ni kama mafuta mazuri kichwani, yashukayo ndevuni, ndevu za Haruni, yashukayo mpaka upindo wa mavazi yake" (Zab 132, 2). Mafuta yaliyotumika kwa kumtia wakfu Haruni yalitengenezwa na manukato kadhaa. Mungu alifurahia kwamba tendo hili la kuweka wakfu lifanywe hasa kwa kuhani wake na kwamba pia Bwana wetu angepakwa kwa njia isiyoonekana "kuliko wenzako" (Zab 45, 7). Mpako huu si wa duniani. Hakuwekwa wakfu kama walivyopakwa wafalme kwa pembe lililojaa mafuta yenye manukato, bali "kwa mafuta ya furaha"(Zab 45, 7). Kwa hiyo, baada ya mpako huu, Haruni kisheria ameitwa "mpakwa".

Dominika ya Mwili na Damu ya Kristo

Ofisi ya masomo -328

Sasa, kwa kuwa mpako huu, juu ya mtu ye yote, wafukuza toka mioyo roho wachafu, hivyo, kwa njia ya mpako wa upendo, twatoa uelewano, kitu kilicho safi kwa Mungu, kama Mtume asemavyo: "Sisi ni manukato ya Kristo" (2 Kor 2, 15). Kwa kuwa mpako huu umependezwa na Mungu katika kuhani wa kwanza Haruni, hivyo ni nzuri na ya kufurahisha kwamba ndugu wakae pamoja.

Lakini mafuta yatoka kichwani juu ya ndevu na ndevu ni mapambo ya umri wa mtu mzima. Kwa hiyo yahitajika kwamba sisi tuwe watoto katika Kristo kwa yale yaliyosemwa, yaani, tuwe watoto tu kama wale wasio na uovu, bali watu wapevu katika akili na hekima.

Mtume aita watoto wasioamini, kwani, kwa kuwa hawawezi chakula kizito, wahitaji bado maziwa, kama Mtume mwenyewe asemavyo: "Naliwanywesha maziwa, sikuwalisha chakula, kwa kuwa mlikuwa hamjakiweza. Naam, hata sasa hamkiwezi" (I Kor 3, 2). Lakini sisi twapaswa kuwa watu wapevu.

Kiitikizano: Rum 12, 5; Efe 4, 7; I Kor 12, 13

K. Sisi tulio wengi tu mwili mmoja katika Kristo, na viungo kila mmoja kwa mwenzake *
Kila

mmojawetu alipewa neema kwa kadiri ya kipimo cha kipawa chake Kristo.

W. Katika Roho mmoja sisi sote tulibatizwa kuwa mwili mmoja; nasi sote tulinyweshwa Roho mmoja.

K. Kila mmojawetu alipewa neema kwa kadiri ya kipawa chake Kristo

JUMANNE YA NNE

SOMO LA KWANZA: 1 The 4, 1-18

Kiitikizano: 1 The 4, 16; Mk 13, 27; Mt 24, 31

K. Bwana mwenyewe, kwa amri yake moja, na sauti ya malaika mkuu, na parapanda ya Mungu atashuka kutoka mbinguni, * na atakusanya wateule wake toka upande wa mwisho wa nchi hata upande wa mwisho wa mbingu.

W. Mwana wa Adamu akija, atawatuma malaika zake pamoja na sauti kuu ya parapanda.,

K. na atakusanya wateule wake toka upande wa mwisho wa mbingu

SOMO LA PILI:

Tokea "Makala dhidi ya uzushi" ya Mt. Ireneo, askofu

Malimbuko ya ufufuko wa Kristo

Neno wa Mungu alijifanya mtu na Mwana wa Mungu alijifanya mwana wa mtu, ili mtu, akiunganika pamoja na Neno na akipata hali ya kupokewa kama mwana, awe mwana wa Mungu.

Naam, hatukuweza kwa njia yoyote kupokea kutoharibika na kutokufa isipokuwa kwa kuunganika na kutoharibika na kutokufa. Na vipi baadaye tungeweza kuunganika na kutokufa na kutoharibika, ikiwa kabla kutoharibika na kutokufa visingefanywa yale tuliyo sisi, ili yale yenye kuharibika yangemezwa na kutoharibika, na yenye kufa na yale yasiyokufa, nasi tungeweza kupata kupokelewa kama wana?

Mwana wa Mungu na Bwana wetu na Neno wa Baba ni mwana wa mtu, kwa sababu amezaliwa kama mwanadamu na Maria, aliyekuwa mwanadamu naye mwenyewe kiumbe cha kibinadamu. Kwa hiyo, alikuwa Bwana mwenyewe aliyetupatia ishara katika kina cha ardhi na katika ncha ya mbingu, ishara isiyoombwa na mtu, kwa sababu hakutarajia kwamba bikira angeweza kugeuka kuwa mama, akizaa mtoto na kubaki bikira. Kamwe hangeweza kufikiri kwamba huyu mwana angekuwa "Mungu pamoja nasi" (Isa 7,10-17) na kushuka kwenye kina cha ardhi kutafuta kondoo aliyepotea, naye aliyekuwa kiumbe chake. Hakuna aliyeweza kufikiri kwamba akipanda mbinguni kwa kumtolea na kumkabidhi kwa Baba mwanadamu aliyepatikana tena, angefanya kutoka yeye mwenyewe malimbuko ya ufufuko wa mtu. Yaani, kama kichwa kilivyofufuliwa toka wafu, hivyo pia vitafufuliwa viungo vingine vya mwili, yaani, kila mtu atakayeishi baada ya kutimiza muda wa hukumu uliokuwa fungu lake kwa kutotii.

Mwili wapokea shikamano na umoja kwa sababu ya vifungo kadhaa vinavyoulisha na kuuchochea kulingana na kazi na nafasi ya kila kiungo.

Nyumbani mwa Mungu yapo makao mengi, kwa sababu vipo pia vingi viungo vya mwili.

Mungu, basi, alikuwa mkarimu, ambaye, mwanadamu aliposhindwa, akabashiri ule ushindi utakaopatikana na Neno. Naam, kwa sababu uwezo ulishinda juu ya udhaifu, neno alionyesha wema na uwezo wa ajabu wa Mungu.

Kiitikizano: 1 Kor 15, 20. 22. 21

- K. Kristo amefufuka katika wafu, limbuko lao waliolala * Kama katika Adamu wote wanakufa, kadhalika na katika Kristo wote watahuishwa.
- W. Kwa kuwa mauti ililetwa na mtu, kadhalika ufufuo wa wafu utaletwa na mtu.
- K. Kama katika Adamu wote wanakufa, kadhalika na katika Kristo wote watahuishwa

JUMATANO YA NNE

SOMO LA KWANZA: 1 The 5, 1-28

Kiitikizano: 1 The 5, 9. 10; Kol 1, 13

- K. Mungu hakutuweka kwa hasira yake, bali tupate wokovu kwa Bwana wetu Yesu Kristo
- * ambaye alikufa kwa ajili yetu, ili tuishi pamoja naye.
- W. Mungu alituokoa katika nguvu za giza, akatuhamisha katika ufalme wa Mwana wa pendo lake:
- K. ambaye alikufa kwa ajili yetu, ili tuishi pamoja naye.

SOMO LA PILI:

Toka "Sura juu ya ukamilifu wa kiroho" za Diadoko wa Fotice, askofu.

Elimu ya upambanuzi wa roho hupatikana na hekima

Ni mwanga wa hekima halisi kupambanua wema toka ubaya bila kukosea. Hayo yatukiapo, njia ya haki yaongoza akili kwa Mungu, jua la haki, na kuingiza kwenye uangavu bila mipaka wa sayansi akili yenyewe inayotafuta upendo kwa tumaini kuu. Yahitajika kwamba wale wanaopambana watafute kuhifadhi roho huru toka wasiwasi wa ndani, kwa sababu akili, ikipambanua mawazo yanayoijia, iweze kuhifadhi katika hekalu la ukumbusho yale yaliyo mema na kutumwa na Mungu, na kufukuza yale mabaya, yanayodokezwa na shetani. Hata bahari ikiwa ni tulivu kabisa yawaruhusu wavuvi kuona mpaka kina na samaki hawafichwi kwa mtazamo wao. Lakini inapovurugwa na pepo, yaficha kwa mawimbi matibwitibwi yale ambayo kwa utulivu yaonyesha dhahiri; na hivyo unabaki bure werevu wote wanazotumia wavuvi ili kuvua samaki.

Sasa, ni kazi tu ya Roho Mtakatifu kutakasa akili: naam, asipoingia yule mwenye nguvu ili kumshinda mwizi, nyara hazitanyanganywa. Yahitajika, basi, kwamba sisi kwa amani ya roho tulishe makaribisho ya Roho Mtakatifu, yaani, tuwe daima na mwanga wa utambuzi ukiwaka, kwa sababu, unapong'aa kweye siri ya akili, siyo tu yale mashambulizi yenye hila na giza la mashetani yagunduliwa, bali pia yashindwa kwa sababu yaangaziwa na mwanga ule mtakatifu na mtukufu.

Dominika ya Mwili na Damu ya Kristo

Ofisi ya masomo -331

Kwa hiyo Mtume ashauri: "Msimzimishe Roho" (I The 5, 19), yaani, msimhuzunishe

Roho Mtakatifu kwa sababu ya uovu wenu au mawazo mabaya, ili asiache kuwalinda kwa

uangavu wake wa kimungu. Kwa kweli, haiwezekani kuzima mwanga ule wa milele na

wenye kuhuisha ulio Roho Mtakatifu, lakini yawezekana kwamba huzuni yake, yaani

chukizo kwetu limlazimishe kuacha bila mwanga wa utambuzi na roho yetu ikifunikwa na

giza. Upambanuzi wa akili ni hekima kamili ambayo kwayo vitu vyahukumiwa. Wakati

mwili una afya, kwa ladha twaweza kutofautisha yanayotuletea manufaa au kutusababisha

madhara na twatafuta yanayotupendeza.

Hivyo ndivyo akili yetu, ikiwepo kwenye usawa kamili. Hata katika mahangaiko mengi

yaweza kufurahia kabisa faraja ya kimungu. Tena yaweza kuhifadhi muda mrefu

ukumbusho wa utamu wake kwa njia ya zoezi la upendo. Huu waelekea kupata mema

daima ya juu zaidi, kama Mtume asemavyo: Na hii ndiyo dua yangu: kwamba pendo lenu

lizidi kuwa jingi sana, katika hekima na ufahamu wote, mpate kuyakubali yaliyo mema (Flp

1, 9-10).

Kiitikizano: Tob 4, 19; 14, 8

K. Umhimidi Bwana sikuzote; umwombe Yeye ili njia zako zinyoshwe * na mipango yako

ilingane na yake.

W. Jaribu kufanya yanayompendeza, katika ukweli na kwa nguvu zako zote;

K. na mipango yako ilingane na yake.

ALHAMISI YA NNE

SOMO LA KWANZA: 2 The 1, 1-12

Kiitikizano: 2 The 1, 10; Zab 144, 17

K. Bwana atakuja na atatukuzwa katika watakatifu wake; * atastaajabiwa katika wote

waliosadiki

W. Bwana ni mwenye haki katika njia zake zote, mtakatifu katika kazi zake zote:

K. atastaajabiwa katika wote waliosadiki

SOMO LA PILI:

Tokea "Katekesi" za Mt. Sirilo wa Yerusalemu, askofu

Msalaba uwe furaha, hata wakati wa dhuluma

Bila shaka kila tendo la Kristo ni chemchemi ya utukufu kwa Kanisa katoliki; lakini msalaba ni utukufu wa utukufu. Ni hayo, hasa, aliyosema Paulo: Nisione fahari juu ya kitu cho chote, ila msalaba wa Bwana wetu Yesu Kristo (Gal 6, 14).

Hakika, lilikuwa jambo la ajabu kwamba yule maskini mzaliwa kipofu angepata tena kuona karibu na birika la Shiloamu: lakini hayo ni nini tukiyalinganisha na vipofu wa ulimwengu mzima? Kitu cha ajabu na nje ya mpango wa maumbile ni kwamba Lazaro, aliyekufa tangu siku nne, alirudi kwenye uzima. Lakini bahati hiyo ilikuwa yake tu. Hayo ni nini tukiwafikiria wale wote ambao wakitawanyika ulimwenguni kote, walikuwa wafu kwa sababu ya dhambi.

Wa ajabu ulikuwa mwujiza uliozidisha mikate mitano na kutoa chakula kwa watu elfu tano kwa uwingi wa chemchemi. Lakini mwujiza huu ni nini tukiwafikiria wale wote ambao duniani wameteseka na njaa na ujinga? Hivyo pia ulikuwa wa ajabu mwujiza uliomkomboa kwa dakika moja yule mwanamke ambaye Shetani alimfunga kwa miaka 18. Lakini, hata huo ni nini tukilinganisha na ukombozi wa sisi sote, tuliolemewa na minyororo hivi ya dhambi?

Utukufu wa msalaba uliangazia wale wote waliokuwa vipofu kwa ujinga wao, ukafungulia wale wote waliofungwa chini ya utumwa mkaidi wa dhambi, ukakomboa ulimwengu mzima.

Hatupaswi kusikia aibu juu ya msalaba wa Mkombozi, bali kuufurahia. Kwani, ikiwa ni kweli kwamba neno "msalaba" ni kikwazo kwa Wayahudi na upumbavu kwa wapagani, kwetu sisi ni chemchemi ya wokovu.

Kwa wale wanaopotea ni ujinga, kwetu tuliookolewa ni nguvu ya Mungu. Naam, hakuwa mtu wa kawaida yule aliyetoa uhai wake kwa ajili yetu, bali Mwana wa Mungu, Mungu mwenyewe, aliyejifanya mtu.

Ikiwa zamani mwana-kondoo yule, aliyechinjwa kulingana na amri za Musa, alifukuza mbali Malaika mwangamizi, je, asingekuwa na nguvu zaidi ya kutuokoa Malaika anayeondoa dhambi za dunia? Ikiwa damu ya mnyama bila akili yalihakikisha wokovu, damu ya Mwana wa pekee wa Mungu isingepaswa kutuletea wokovu, kwa maana halisi ya neno?

Dominika ya Mwili na Damu ya Kristo

Ofisi ya masomo -333

Yeye hakufa dhidi ya mapenzi yake, wala ilikuwa nguvu iliyomchinja, bali alijitoa kwa hiari. Sikia anayosema: Mimi ninao uweza wa kutoa uhai wangu, na uweza wa kuutwaa tena (Yn 10, 18). Yeye, basi, amekabili mateso yake kwa hiari, akiifurahia kazi kubwa hivi, akijaa furaha ndani yake kwa matunda yatakayotoa, yaani, wokovu wa watu. Hakuaibika mbele ya msalaba, kwa sababu uliuleta ukombozi wa dunia. Wala hakuwa mtu bila maana aliyeteseka, bali Mungu aliyejifanya mwanadamu, na, kama mtu, aliyeelekea kwenye

ushindi katika utii.

Kwa hiyo, msalaba usiwe kwako chemchemi ya furaha wakati wa utulivu, bali amini kwamba utakuwa vile vile katika muda wa dhuluma. Isitokee kwamba wewe ni rafiki wa Yesu wakati wa amani tu, halafu adui wakati wa vita.

Sasa pokea msamaha wa dhambi zako na fadhila kuu za kipawa cha kiroho cha mfalme wako na hivyo, vita vitakapokaribia, utapambana kama shujaa kwa mfalme wako.

Amesulibiwa kwa ajili yako Yesu, asiyekosa kamwe: nawe, je, hutakubali kusulibiwa kwa ajili ya yule aliyepigwa misumari msalabani kwa ajili yako? Si wewe ufanyaye zawadi, bali unayepokea kabla ya kuwa na uwezo wa kuifanya, na, baadaye, unapowezeshwa kwa hayo, watoa tu jibu la shukrani, ukimaliza deni lako kwa yule ambaye, kwa kukupenda wewe, alisulibiwa juu ya Golgota.

Kiitikizano: 1 Kor 1, 18, 23

K. Tangazo la msalaba ni upuzi kwao wanaopotea; * bali kwetu, tulioitwa kwa wokovu, ni nguvu ya Mungu.

W. Tunamhubiri Kristo, aliyesulibiwa, kikwazo kwa Wayahudi, upuzi kwa wapagani:

K. bali kwetu, tulioitwa kwa wokovu, ni nguvu ya Mungu

IJUMAA YA NNE

SOMO LA KWANZA: 2 The 2, 1-17

Kiitikizano: Mt 24, 30; 2 The 2, 8

K. Itaonekana mbinguni ishara ya Mwana wa mtu, * na watamwona Mwana wa mtu akija pamoja na nguvu na utukufu mwingi.

W. Hapo ndipo atakapofunuliwa yule asi na Bwana Yesu atamwua kwa pumzi ya kinywa chake,

K. na watamwona Mwana wa mtu akija pamoja na nguvu na utukufu mwingi.

SOMO LA PILI:

Toka "Homilia" ya Mwandishi wa kiroho wa karne ya pili.

Mjazwe na utimilifu wa Kristo

Wabarikiwe wale wanaohesabiwa wanastahili kupata kuwa wana wa Mungu, wa kuzaliwa upya katika Roho Mtakatifu na kuwa ndani yao na Kristo anayewaangazia na kuwapa maisha mapya. Wao wanaongozwa kwa njia mbalimbali na Roho, wasindikizwa kwa namna isiyoonekana na neema na wapokea amani tele nafsini mwao.

Pengine, wamo kama katika huzuni na kilio kwa ajili ya wanadamu na, wakiwaombea bila kuacha watu wote, watoa machozi kwa wingi kwa sababu ya upendo mkuu kwa wanadamu.

Pengine wanawashwa na Roho Mtakatifu na furaha na upendo mkubwa hivi, hata ingewezekana wangebeba moyoni mwao, bila hitilafu yo yote, wema na wabaya.

Mara nyingine, kwa unyenyekevu wao, wajisikia chini ya wengine, wakijiona kama watu duni na wa kudharauliwa kabisa.

Au pia, wahifadhiwa na Roho katika furaha isiyosemeka. Na hata, pengine, wafanana na shujaa anayevaa silaha zote za mfalme mwenyewe, na, akiondoka vitani, apambana kama mshindi dhidi ya maadui na kuwafukuza. Mtu wa kiroho atwaa silaha za Roho, ajitupa kupambana na maadui, awaangusha na kuwakanyaga.

Mara nyingi roho yake yatulia katika ukimya wa kifumbo, katika utulivu na amani, afurahia kila mema ya kiroho na uelewano kamili. Apokea vipawa maalum vya akili, hekima isiyosemeka na ujuzi wa ndani kabisa wa Roho. Na hivyo, neema yamfundisha juu ya vitu visivyoweza kuelezwa na mdomo, wala kudhihirishwa na maneno.

Lakini mara nyingine, yeye aishi kama mtu wa kawaida

Neema yatolewa kwa njia tofauti na kwa namna tofauti pia yaongoza nafsi, ikiilea kulingana na mapenzi ya Mungu. Aizoeza kwa mbinu mbalimbali ili kumtolea mbele ya Baba wa mbinguni, kamili, bila kosa na safi.

Tumwombe Bwana na tumwombe kwa upendo mkuu na tumaini kuu ili atupatie neema ya mbinguni ya Roho. Roho mwenyewe atuongoze na kutupeleka kuishi kulingana na mapenzi ya Mungu, na atuburudishe katika amani.

Mwongozo huu, neema hii, msukumo huu wa kiroho, vitatupeleka kwenye ukamilifu timamu wa Kristo, kulingana na yale asemayo Mtume: "Mpate kutimilika kwa utimilifu wote wa Kristo" (Efe 3, 19).

Kiitikizano: 1 Yoh 2, 20, 27; Yoe 2, 23

- K. Nanyi mwapata mafuta mliyoyapokea kutoka aliye Mtakatifu, nayo yakaa kwenu. Wala hamna haja ya mtu kuwafundisha: * mpako wake wawafundisha yote
- W. Furahini, mkamfurahie Bwana Mungu wenu, kwani amewapa mwalimu wa haki:
- K. mpako wake wawafundisha yote.

JUMAMOSI YA NNE

SOMO LA KWANZA: 2 The 3, 1-18

Kiitikizano I The 2, 13; Efe 1, 13

- K. Ninyi mmepokea na kulikubali neno: * si kama neno la wanadamu, bali kweli neno la Mungu.
- W. Mmelisikia neno la kweli, Injili ya wokovu wetu:
- K. si kama neno la wanadamu, bali kweli neno la Mungu.

SOMO LA PILI:

Tokea Hati "Gaudium et Spes" ya Mtaguso wa kiekumene Vatikano II juu ya Kanisa katika ulimwengu wa leo.

Utendaji wa kibinadamu

Matendo ya kibinadamu, kwa kuwa yanatoka kwa mtu, pia yamepangwa kwa mtu. Yaani, mtu, afanyapo kazi, sio tu kwamba abadili vitu na jamii, bali pia ajikamilisha mwenyewe. Ajifunza mengi, aendeleza vipaji vyake, asaidiwa kutoka kwake yeye mwenyewe na kujishinda. Maendeleo kama hayo, ikifahamiwa vema, yafaa zaidi kuliko mali za nje mtu anazoweza kukusanya.

Vile vile yale yote watu wanayofanya kwa lengo la kupata haki zaidi, undugu mpana zaidi na utaratibu wa kibinadamu zaidi katika mawasiliano ya kijamii, yana thamani kubwa kuliko maendeleo kwenye eneo la kiteknolojia. Yaani, hayo yaweza kuleta vifaa kwa usitawi wa kibinadamu, lakini, peke yao, hayafai kamwe kuutekeleza.

Hii ndiyo kanuni ya utendaji wa kibinadamu. Kulingana na mpango wa Mungu na mapenzi yake, utendaji wa kibinadamu hauna budi uitikie manufaa ya watu, na kuruhusu watu, kama watu binafsi au kama viungo vya jamii, kukuza na kutekeleza wito wao kwa jumla.

Lakini wengi wa nyakati zetu waonekana kuogopa kwamba vifungo kati ya dini na utendaji wa kibinadamu vikiwa vya karibu sana, izuiliwe 'autonomia' (kujitawala) ya watu, ya jamii, ya sayansi. Sasa, ikiwa kwa autonomia ya mambo ya hapa twafahamu kwamba vitu vilivyoumbwa na jamii yenyewe ina sheria na thamani zake, ambazo mtu hana budi kuzigundua pole pole, kuvumbua na kupanga, hapo ni madai halisi, yasiyoombwa tu na watu wa nyakati zetu, bali pia imeambatana na mapenzi ya Mwumba. Yaani, ni toka hali yao ya kuwa viumbe kwamba vyote vyapata utu wao, ukweli, wema, sheria na utaratibu wao wenyewe; na hayo yote mtu hana budi kuyaheshimu, akitambua matakwa ya utaratibu wa kila sayansi au sanaa. Kwa hiyo, ikiwa utafiti wa kimpango kwa kila sayansi waendelea kwa namna ya kisayansi kweli na kulingana na kanuni za maadili, hautapinga kamwe imani, kwani mambo ya hapa na ya imani yanayo asili katika Mungu mwenyewe. Pia, yule anayejitahidi kwa unyenyekevu na udumivu kupeleleza siri za ukweli, hata bila yeye kutambua, kama anaongozwa na mkono wa Mungu, ambaye, akihifadhi katika kuwepo vitu vyote, afanya yalipo kuwepo jinsi yalivyo. Hapo, tukubaliwe kulalamikia misimamo fulani ya akili, iliyopo mara kadhaa katika wakristo. Wengine kwa sababu hawakuelewa autonomia halisi ya sayansi, waamsha mapambano na malumbano na kuharibu roho nyingi mpaka kuwasadikisha kwamba sayansi na imani zinapingana kati yao.

Ikiwa, basi, kwa maneno "autonomia ya vitu vya hapa" twamaanisha kwamba vitu vilivyoumbwa havitegemei Mungu, kwamba mtu aweza kuvitumia bila kuvihusisha na Mwumba, hapo wale wote wamwaminio Mungu wagundua jinsi zilivyo za uongo kauli kama hizo. Yaani, kiumbe bila Mwumba hutoweka.

Kiitikizano: Kum 2, 7; 8, 5

- K. Mungu amekubarikia katika kazi yote ya mkono wako; amejua ulivyotembea katika jangwa kubwa hili; * Bwana Mungu wako alikuwa nawe, hukukosa kitu.
- W. Kama vile baba amrudivyo mwanawe, ndivyo Mungu akurudivyo na kukuongoza;
- K. Bwana Mungu wako alikuwa nawe, hukukosa kitu.

JUMA LA TANO. KIPINDI CHA KAWAIDA

DOMINIKA YA TANO

SOMO LA KWANZA: Gal 1, 1-12

Kiitikizano Gal 1, 3-4. 10

- K. Neema na iwe kwenu na amani, zitokazo kwa Mungu Baba yetu, na kwa Bwana Yesu Kristo, * ambaye alijitoa nafsi yake kwa ajili ya dhambi zetu.
- W. Kama ningekuwa nawapendeza wanadamu, singekuwa mtumwa wa Kristo,
- K. ambaye alijitoa nafsi yake kwa ajili yetu.

Somo la pili:

Tokea "Mafasirio kwa Waraka kwa Wagalatia" wa Mt. Augustino, askofu.

Kufahamu neema ya Mungu

Mtume awaandikia Wagalati ili waelewe kwamba neema amewaondoa kwenye utawala wa Sheria. Walipohubiriwa Injili hawakukosa wengine waliotoka kwenye tohara, ambao, ingawa wakristo, hawakuelewa bado kipawa cha Injili, na walitaka kufuata amri za Sheria ambazo Bwana aliwawekea wale wasiotumikia sheria, bali dhambi. Kwa maneno mengine, Mungu alitoa sheria ya hako kwa watu wasio haki. Hiyo ilidhihirisha dhambi zao lakini hakuzifuta. Yaani, sisi twajua kwamba neema ya imani, ikitenda kazi kwa njia ya upendo, yatoa dhambi. lakini, waongofu toka uyahudi walitaka kutia chini ya uzito wa Sheria Wagalatia, waliokuwa tayari kwenye utawala wa neema na walisema kwamba kwa Wagalati Injili isingewafaa kitu, wasingalitahiriwa na kujitia chini ya amri zote za nje ya ibada ya kiyahudi.

Kwa hiyo, walianza kulisha ndani yao mashaka kuhusu mtume Paulo, aliyehubiri Injili kwa Wagalatia na kumshutumu kwa kutofuata mwenendo wa mitume wengine ambao, kulingana nao, waliwasukuma wapagani kuishi kama wayahudi. Pia mtume Petro alikubali misukumo ya watu wale na alipelekwa kutenda kwa jinsi ya kusadikisha kwamba Injili insingewafaa kitu kwa wapagani wasingalitiwa chini ya amri za Sheria. Lakini toka matendo hayo ya mashaka amemwondoa mtume Paulo mwenyewe, kama waraka huu unavyosimulia. Na juu ya swala hili huzungumzwa pia katika waraka wa Warumi. Hata hivyo, yaonekana kwamba ipo tofauti fulani, kwa sababu katika huo, Mt. Paulo amaliza malumbano na kusuluhisha pambano lililozuka kati ya wale waliotoka Uyahudi na wale waliotoka upagani. Katika waraka kwa Wagalatia, lakini, awazungumzia wale

waliosumbuliwa na umaarufu wa watokao-uyahudi waliowasukuma kufuata Sheria. Wao walianza kuwaamini hao, kama ikiwa mtume Paulo angehubiri uongo, akiwaalika kwa kutotahiriwa. Kwa hiyo, aanza hivi: "Nastaajabu kwa kuwa mnamwacha upesi hivi yeye aliyewaita katika neema ya Kristo, na kugeukia injili ya namna nyingine" (Gal 1, 6).

Kwa utangulizi huu nilitaka kusema kidogo juu ya malumbano. Hivyo, katika maamkio yenyewe, akijitangaza mtu, "si mtume wa wanadamu, wala kutumwa na mwanadamu" (Gal 1,1), -angalia kwamba tamko la namna hii halipatikani kamwe katika waraka mwingine- laonyesha vizuri ya kutosha kwamba wale walioeneza mawazo ya uongo hawakuja toka Mungu, bali toka wanadamu. Haikupaswa kumwona kama kuwa chini ya mitume wengine kwa sababu ya ushahidi wa kiinjili. Yeye alijua kwamba alikuwa mtume si kwa wanadamu, wala kwa njia ya mtu, bali kwa njia ya Yesu Kristo na ya Mungu Baba (Gal 1, 1).

Kiitikizano: Gal 3, 24-25, 23

- K. Torati imekuwa kiongozi kutuleta kwa Kristo, ili tuhesabiwe haki kwa imani * Iwapo imani imekuja, hatupo tena chini ya Sheria.
- W. Tumewekwa chini ya ulinzi wake, tukingojea ufunuo kamili.
- K. Iwapo imani imekuja, hatupo tena chini ya Sheria.

JUMATATU YA TANO

SOMO LA KWANZA: Gal 1, 13 - 2, 10

Kiitikizano: 1 Kor 15, 10; Gal 2, 8

- K. Kwa neema ya Mungu nimekuwa hivi nilivyo. * Neema yake iliyo kwangu ilikuwa si bure, na yakaa pamoja nami daima.
- W. Yeye aliyemwezesha Petro kuwa mtume wa waebrania, alinifanya mimi kuwa mtume wa Mataifa.
- **K.** Neema yake iliyo kwangu ilikuwa si bure, na yakaa pamoja nami daima.

Somo la pili:

Tokea "Maeneo machache" ya Mt. Bonaventura, askofu

Toka kumjua Yesu Kristo hupatikana kuelewa Maandiko yake.

Asili ya Maandiko Matakatifu si tunda la utafiti wa kibinadamu, bali la ufunuo wa Mungu. Huu watokea kwenye "Baba wa mwanga, ambamo kila ubaba mbinguni na duniani wachukua jina".

Toka Baba, kwa njia ya Mwanawe Yesu Kristo ashuka kwetu Roho Mtakatifu. Kwa njia ya Roho Mtakatifu, anayegawa na kutoa vipawa vyake kwa kila mtu kulingana na mapenzi yake, twapewa imani, na, kwa njia ya imani, Kristo aishi mioyoni mwetu (Efe 3, 17).

Huu ndio ujuzi wa Kristo ambamo zinatoka, kama kwenye chemchemi, usalama na ufahamu wa ukweli, uliomo katika Maandiko yote Matakatifu. Kwa hiyo, haiwezekani kwamba mtu aweze kuingiamo na kuyajua, ikiwa, kwanza hana imani iliyo taa, mlango na asili ya Maandiko yote Matakatifu.

Naam, imani, katika safari yetu yote, ni msingi ambamo zinatoka fahamu zote za juu, yaangazia njia kwa kufikia pale, na ni mlango kwa kuingiamo. Ni pia kanuni kwa kupima hekima tuliyopewa toka juu, ili mtu ye yote asijihesabu mkuu kuliko yafaa, bali awe juu yake na thamani ya haki, kila mmoja kulingana na kipimo cha imani kilichopewa na Mungu (Rum 12,3).

Lengo, au, vizuri zaidi, tunda la Maandiko Matakatifu si la kawaida, bali utimilifu wa heri ya milele. Naam, Maandiko Matakatifu ni kitabu ambamo yameandikwa maneno ya uzima wa milele, ili, sio tu kwamba twaamini, bali pia tuwe na uzima wa milele, ambamo tutaona, tutapenda na kutekelezwa matakwa yetu yote.

Hapo tu tutajua "upendo upitao kila ufahamu" na hivyo tutajazwa na "utimilifu wote wa Mungu" (Efe 3, 19).

Maandiko Matakatifu yatafuta kukuingiza katika utimilifu huu, hasa kulingana na yale aliyosema Mtume hivi punde.

Kwa lengo na nia hiyo lazima Maandiko Matakatifu yachunguzwe. Hivyo yasikilizwa na kufundishwa.

Ili kupata tunda la namna hii, kwa kulifikia lengo hili, chini ya uongozi sanifu wa Maandiko, yahitajika kuanzia tangu mwanzo. Yaani, kumkaribia kwa imani rahisi Baba wa mwanga na kusali kwa moyo mnyenyekevu, ili yeye, kwa njia ya Mwana na katika Roho Mtakatifu, atujalie ufahamu halisi wa Yesu Kristo na, pamoja na ufahamu, upendo pia. Tukimjua na kumpenda, na tukipata misingi imara katika upendo, tutaweza kung'amua upana, urefu na kina (Efe 3, 18) cha Maandiko Matakatifu yenyewe.

Tutaweza hivi kuufikia ufahamu kamili na upendo bila mipaka wa Utatu mwenye heri, yanamoelekea matakwa yote ya watakatifu na ambamo umo utekelezaji na utimilifu wa kila ukweli na wema.

Kiitikizano: Lk 24, 27. 25

- K. Akaanza kutoka Musa na manabii wote, * Yesu akawaonyesha wanafunzi, katika Maandiko yote yaliyomhusu yeye.
- W. Enyi msiofahamu, wenye mioyo mizito ya kuamini neno la manabii!
- K. Yesu akawaonyesha wanafunzi yote yaliyomhusu yeye mwenyewe.

JUMANNE YA TANO

SOMO LA KWANZA: Gal 2, 11 - 3, 14

Kiitikizano: Gal 2, 16. 21

- K. Mwanadamu hahesabiwi haki kwa matendo ya sheria, bali kwa imani kwa Yesu Kristo;
  - * sisi tulimwamini Yesu Kristo.
- W. Ikiwa haki hupatikana kwa njia ya sheria, Kristo alikufa bure:
- K. sisi tulimwamini Yesu Kristo.

Somo la pili:

Toka "Homilia juu ya Kitabu cha Mwanzo" ya Origene, mpesbiteri.

Sadaka ya Abrahamu

Abrahamu akazitwaa kuni za hiyo sadaka, akamtwika Isaka mwanawe; akatwaa moto na kisu, wakaenda wote wawili pamoja. (Mwa 22, 6). Isaka anayepeleka kuni kwa sadaka yake yeye mwenyewe ni mfano wa Kristo aliyepeleka msalaba wake, na, hata hivyo, kupeleka kuni kwa sadaka, ni kazi ya kuhani. Hivyo apata kuwa sadaka na kuhani. Lakini pia maneno "wakaenda wote wawili pamoja" yamaanisha mfano huo huo. Kwa sababu, wakati Abrahamu anapojiandaa kutoa sadaka na kubeba moto na kisu, Isaka hatembei nyuma yake, bali pamoja naye, ili ieleweke kwamba ashiriki ukuhani pamoja naye.

Sasa inakuja nini? Amwambia Isaka kwa Babaye Abrahamu: Baba (Mwa 22, 7). Sauti hii ya mwana katika wakati kama huu ni sauti ya kishawishi. Naam, wafikiri kwamba yule kijana ambaye yuko karibu kutolewa sadaka, asingeshtua kwa sauti yake moyo wa

baba? Na, ingawa Abrahamu angekuwa mgumu kwa namna fulani kwa sababu ya imani yake, hata hivyo alijibu kwa sauti iliyoonyesha upendo wa kibaba: "wataka nini mwanangu?". Naye: "Tazama", alisema "moto upo na kuni zipo, lakini yuko wapi mwanakondoo kwa sadaka ya kuteketezwa?". Abrahamu alijibu: "Mungu atajipatia mwanakondoo kwa hiyo sadaka, mwanangu" (Mwa 22, 7-8).

Naguswa na jibu hili la Abrahamu la uangalifu na busara hivi. Sijui yeye alitarajia nini katika mawazo yake, kwa sababu yeye hasemi juu ya sasa, bali juu ya baadaye: "Mungu atajipatia mwanakondoo". Kwa mwana anayeuliza kwa sasa, ampa jibu lasemalo juu ya baadaye; kwa sababu Bwana mwenyewe angetoa mwanakondoo katika nafsi ya Kristo.

"Abrahamu akanyosha mkono wake, akakitwaa kisu ili amchinje mwanawe. Ndipo malaika wa Bwana akamwita kutoka mbinguni, akasema: Abrahamu, Abrahamu. Naye akasema: Mimi hapa. Malaika akasema: Usimnyoshee kijana mkono wako, wala usimtendee neno! Kwa maana sasa ninajua kwamba unamcha Mungu" (Mwa 22, 10-12). Tulinganishe maneno haya na yale asemayo Mtume kuhusu Mungu: "Yeye asiyemwachilia Mwana wake mwenyewe, bali alimtoa kwa ajili yetu sisi sote" (Rum 8, 32). Waweza kuona kwamba Mungu ashindana na watu katika ukarimu wake wa ajabu. Abrahamu amtolea Mungu mwana atakayekufa, ingawa hangekufa pale, lakini Mungu amtolea kwa kifo kwa ajili yetu sisi sote Mwanae asiyekufa. "Abrahamu akainua macho yake, akaangalia, na tazama, kondoo mume yuko nyuma yake, amenaswa pembe zake katika kichaka" (Mwa 22, 13). Tulisema kabla, nafikiri, kwamba Isaka alikuwa mfano wa Kristo; lakini pia kondoo mume aonekana kuwa mfano wa Kristo. Yafaa kufikiri kidogo juu ya namna ambayo wote wawili waweza kumaanisha Kristo: Isaka ambaye hakuchinjwa na kondoo mume aliyechiniwa kama sadaka.

Kristo ni Neno la Mungu, lakini "Neno alifanyika mwili" (Yn 1, 14). Kristo, basi, aliteseka, lakini mwilini; na akabili mauti, lakini katika mwili, ambao kondoo mume alikuwa mfano wake, kama pia Mt. Yohana alisema: "Tazama Mwanakondoo wa Mungu, aichukuaye dhambi ya ulimwengu" (Yn 1, 29). Lakini Neno alihifadhi hali yake ya kutoteseka, iliyo ya Roho wa Kristo, ambaye Isaka ni mfano wake. Kwa hiyo, yeye ni kafara na kuhani kulingana na roho, kwa sababu yule atoaye sadaka kwa Baba kufuatana na mwili, ni yule mwenyewe aliyetolewa juu ya altare ya msalaba.

Kiitikizano: Yn 19, 16; Mwa 22, 6

- K. Wakamchukua Yesu, wakamtoa nje * Akijichukulia msalaba wake, Yesu akaenda mpaka Kalvari.
- W. Abrahamu akazitwaa kuni za sadaka, akamtwika Isaka mwanawe
- K. Akijichukulia msalaba wake, Yesu akaenda mpaka Kalvari.

JUMATANO YA TANO

SOMO LA KWANZA: Gal 3, 15 - 4, 7

Kiitikizano: Gal 3, 27-28; Efe 4, 24

- K. Ninyi mliobatizwa katika Kristo, mmevaa Kristo. Hapana myahudi, wa Myunani: * ninyi nyote mmekuwa mmoja katika Kristo Yesu.
- W. Vaeni utu mpya, ulioumbwa kwa namna ya Mungu katika haki na utakatifu wa kweli:
- K. ninyi nyote mmekuwa mmoja katika Kristo Yesu.

SOMO LA PILI:

Toka "Nyaraka" za Mt. Ambrogio, askofu.

Tumekuwa warithi wa Mungu, warithi pamoja wa Kristo

Kama asemavyo Mtume, yule afishaye matendo ya mwili kwa njia ya Roho, ataishi. Si ajabu kwamba anaishi, kwa sababu aliye na Roho wa Mungu apata kuwa mwana wa Mungu. Ni mwana wa Mungu, na hivyo hapati roho ya mtumwa bali roho ya mwana wa kupokewa. Kwa hiyo Roho Mtakatifu ashuhudia roho yetu kwamba tu wana wa Mungu. Na ushuhuda wa Roho Mtakatifu ni kwamba ndiye yeye aliaye mioyoni mwetu: "Abba, Baba!", kama ilivyoandikwa katika waraka kwa Wagalatia (Gal 4, 6). Ushuhuda huu kwamba sisi tu wana wa Mungu ni kweli mkuu: kwani tu "warithi wa Mungu, warithi pamoja na Kristo (Rum 8, 17)". Mrithi wa Kristo ni yule anayeshiriki kwenye utukufu wake; lakini ashiriki kwenye utukufu wake yule ambaye, akiteseka kwa ajili yake, ashiriki kwenye mateso yake.

Ili kutushauri kwa mateso, aongeza kwamba yale yote tunayoteseka ni kidogo na halinganishwi na tuzo iliyowekwa kwa yule anayepata mateso hayo. Itakuwa kubwa thawabu ya mema ya baadaye itakayofunuliwa ndani mwetu, wakati ambapo, tukifanywa upya kwa mfano wa Mungu, tutastahili kutazama utukufu wake uso kwa uso.

Kwa kukuza, pia, ukuu wa ufunuo wa baadaye, wasema pia kwamba hata uumbaji, uliotiwa sasa chini ya ubatili, si kwa utashi wake, bali katika tumaini la kukombolewa, wangojea kwa hamu ukombozi wa wana wa Mungu. Wangojea kutoka Kristo neema ya kazi yake. Pia uumbaji utakombolewa toka uharibifu na kukaribishwa kwenye uhuru wa

utukufu wa wana wa Mungu. Utakuwa uhuru wa pekee, ule wa uumbaji na ule wa wana wa Mungu, utakapodhihirishwa utukufu wao. Mpaka hapo, wakati dhihirisho lachelewa, viumbe vyote vyalia katika kungojea utukufu wa hali yetu ya umwana na ya ukombozi wetu. Watamani tangu hapo kuzaa ile roho ya wokovu na tamaa ya kukombolewa toka utumwa wa uharibifu. Wazo ni dhahiri. Waumini, ambao wanayo malimbuko ya Roho, hulia ndani wakingojea kupokelewa kama wana. Kupokelewa kama wana ni ukombozi wa mwili wote wa kifumbo. Kutatekelezwa wakati ambapo utakapomwona Mungu, mema ya juu na ya milele, kama ungekuwa wote mwanawe wa kupokelewa. Kupokelewa kama wana kwapatikana tayari katika Kanisa la Bwana, kwa sababu tangu sasa Roho yalia: "Abba, Baba!", kama twasomavyo katika waraka wa Wagalatia (Gal 4, 6). Lakini kutakamilishwa wakati ambapo wale watakaostahili kuona sura ya Mungu, watafufuka pasipo uharibifu, wenye kung'aa na watukufu. Hapo kiumbe cha kibinadamu kitakombolewa kweli. Kwa hiyo Mtume ajivunia, akisema: "Tuliokolewa kwa taraja" (Rum 8, 24). Naam, latuokoa tumaini, kama pia imani, ambayo juu yake imesemwa: "Imani yako imekuokoa" (Lk 18, 24).

Kiitikizano: Rum 8, 17; 5, 9

- K. Tu warithi wa Mungu, warithio pamoja na Kristo: * tukiteswa pamoja naye, tutakuwa naye katika utukufu.
- W. Tukuhesabiwa haki katika damu yake, tutaokolewa na ghadhabu kwa yeye,
- K. tukitweswa pamoja naye, tutakuwa naye katika utukufu.

ALHAMISI YA TANO

SOMO LA KWANZA: Gal 4, 8-31

Kiitikizano: Gal 4, 28. 31; 5, 1; 2 Kor 3, 17

- K. Sisi tu watoto wa ahadi, kama Isaka: si watoto wa mjakazi, bali wa yule mwungwana. *
  Kristo alitukomboa, na tutakuwa huru kama yeye.
- W. Bwana ndiye Roho; alipo Roho wa Bwana, hapo ndipo penye uhuru.
- K. Kristo alitukomboa, na tutakuwa huru kama yeye.

Somo la pili:

Toka "Mafasirio kwa Waraka kwa Wagalati" wa Mt. Augustino, askofu.

Kristo aundwe ndani mwenu

Asema Mtume: "Iweni kama mimi" (Gal 4, 12). Mimi nimezaliwa myahudi, lakini, nikiongozwa na mawazo ya kiroho, nakataa kila dhana ya kidunia. "Maana mimi ni kama ninyi" (Gal 4, 12), yaani, mwanadamu. Baadaye, kwa busara awakumbusha upendo wake

kwa ajili yao, ili wasimwangalie kama adui wao. Asema hivi: Nawasihi, ndugu zangu, hamkunidhulumu kwa lolote (Gal 4, 12); kama angesema: msifikiri kwamba nataka kuwadhulumu.

Daima juu ya neno lile lile aongeza: "Vitoto vyangu" (Gal 4, 19). Asema hayo ili wamwige kweli kama baba. Na akamilisha: "ambao kwamba nawaonea utungu tena mpaka Kristo aumbike ndani yenu!" (Gal 4, 19). Hayo ameyasema kama angemwakilisha Mama Kanisa. Naam, pengine asema: "Tulikuwa wapole katikati yenu, kama mama anavyolisha na kuwatunza watoto wake mwenyewe" (I The 2, 7).

Kristo azaliwa na kuumbwa katika yule aaminiye kwa imani, iliyopo katika mtu wa ndani; katika yule aitwaye kwa uhuru wa neema; katika yule aliye mpole na mnyenyekevu wa moyo, wala asijivunia ubatili wa mastahili na matendo yake; katika yule anayemhesabia mastahili yake kuwa kipawa cha kimungu. Huyu ni kitu kimoja na Kristo. Hivyo yule aliyesema: "Kadiri mlivyomtendea mmojawapo wa hao ndugu zangu walio wadogo, mlinitendea mimi" (Mt 25,40), amwita mwumini halisi aliye mdogo kati ya walio wake, yaani mwingine yeye. Yaani Kristo ameumbika katika yule aipokeaye sura ya Kristo. Lakiini apokea sura ya Kristo yule anayeambatana na Kristo kwa upendo halisi wa kiroho. Hivyo ni kwamba amekuwa nakala ya Kristo, na, kulingana na hali yake inavyomruhusu, apata kuwa Kristo mwenyewe. Hivyo anena Mt. Yohana: "Yeye asemaye ya kuwa anakaa ndani yake, imempasa kuenenda kama vile yeye alivyoenenda" (I Yoh 2, 6).

Lakini, kwa kuwa watu wamechukuliwa mimba na mama ili kuumbwa, na, baada ya kuumbwa, wamezaliwa ili kuja kwenye nuru, yaweza kusababisha mshangao yaliyosemwa: "Ambao kwamba nawaonea utungu tena mpaka Kristo aumbike ndani yenu!" (Gal 4, 19). Pengine twaelewa kwamba kuzaliwa huku ni kwenye mahangaiko ya kimaumivu ambayo kwayo amewazaa ili wazaliwe katika Kristo. Kwa maana hiyo awazalisha bado, kwa sababu amehangaikia hatari ya mapotovu yanayowashambulia. Uangalifu wa kuumia juu yao, yaani, aina ya umama wa kiroho, waendelea mpaka wote waufikie umoja wa imani kwenye kiasi kinachofaa kwa ukamilifu timamu wa Kristo, ili wasitupwe huku na huku na kila upepo wa elimu (Efe 4, 13-14).

Kwa hiyo, sio tu kwa mwanzo wa imani, tukiwa tumezaliwa tayari, bali kwa ukuzi na ukomavu imesemwa: "Ambao kwamba nawaonea utungu tena mpaka Kristo aumbike ndani yenu!" (Gal 4,19). Pengine azungumzia juu ya uzazi huu na maneno mengine, asemapo: "Baghairi ya mambo ya nje, yako yanijiayo kila siku, ndiyo maangalizi ya makanisa yote. Ni nani aliye dhaifu, nisiwe dhaifu mimi? Ni nani aliyekwazwa nami nisichukiwe?" (2Kor 11, 28-29).

Kiitikizano: Efe 4,15; Mit 4, 18

- K. Tukitenda katika kweli kwenye upendo, * tukue katika kila jambo kuelekea kichwa, aliye Kristo.
- W. Njia ya wenye haki ni kama nuru ing'arayo, ikizidi kung'aa hata mchana mkamilifu:
- K. tukue katika kila jambo kuelekea kichwa, aliye Kristo.

IJUMAA YA TANO

SOMO LA KWANZA: Gal 5, 1-25

Kiitikizano: Gal 5, 18. 22. 25

- K. Mkiongozwa na Roho, hampo chini ya sheria. * Tunda la Roho ni upendo, amani na furaha.
- W. Tukiishi kwa Roho, na tuenende kwa Roho.
- K. Tunda la Roho ni upendo, amani na furaha.

SOMO LA PILI:

Toka "Hotuba" za Mt. Leo Mkuu, papa

Ujue heshima ya maumbile yako

Bwana wetu Yesu Kristo, akizaliwa mwanadamu halisi, bila kuacha kuwa Mungu kweli, ameanzisha ndani yake mwenyewe maumbile mapya na kwa kuzaliwa huku, aliwashirikisha wanadamu asili ya kiroho. Je, akili gani ingeweza kufahamu fumbo hili, au ulimi gani kudhihirisha neema hiyo? Watu wakosefu wapata upya usafi, ubinadamu uliochakaa katika uovu wapokea maisha mapya; wageni wajaliwa kukaribishwa kama wana na wa nje wamiliki urithi.

Amka, ee mwanadamu, na utambue heshima ya maumbile yako! Ukumbuke kwamba umeumbwa kwa mfano wa Mungu; kwamba kufanana huku kumeharibika katika Adamu, na kufanywa upya katika Kristo. Uvitumie viumbe vinavyoonekana kwa njia ya kufaa, kama unavyotumia ardhi, bahari, anga, hewa, chemchemi, mito. Yale unayopata ya uzuri ndani mwao, uyaongoze kwa sifa na utukufu wa Mwumba.

Kwa macho ya kimwili upokee mwanga wa dunia, lakini pia kumbatia kwa moto wote wa moyo wako, ule mwanga halisi unaowaangazia kila mtu ajaye ulimwenguni humu (Yn 1, 9). Juu ya mwanga huu nabii anasema: "Mmwelekeni macho, mtatiwa nuru, wala nyuso zenu hazitaona haya" (Zab 34, 5). Naam, tukiwa hekalu la Mungu na Roho wa Mungu

akaa ndani mwetu, yana thamani zaidi yale anayobeba kila mwumini moyoni mwake, kuliko anayoweza kuangalia mbinguni.

Hatutaki na hayo, wapendwa, kuwashauri au kuwahimiza kudharau kazi za Mungu, au kuona kitu kinyume cha imani yenu kwenye mambo ambayo Mungu wa wema ameyaumba vizuri, bali twataka tu kuwashauri, ili mjue kukitumia kila kiumbe na uzuri wa ulimwengu huu kwa njia ya hekima na usawa. Naam, kama Mtume asemavyo: "Vinavyoonekana ni vya muda tu; bali visivyoonekana ni vya milele" (2 Kor 4, 18).

Kwa hiyo, kwa kuwa tumezaliwa kwa maisha ya hapa, lakini tumezaliwa upya kwa yale ya baadaye, hatupaswi kujitoa kabisa kwa mema ya dunia, bali kuelekea kwa mema ya mbinguni. Ili kuweza kutazama kwa karibu zaidi yale tunayotarajia, tufikirie yale ambayo neema ilijalia kwa maumbile yetu ya kibinadamu. Tusikilize Mtume, atuambiaye: "Kwa maana mlikufa, na uhai wenu umefichwa pamoja na Kristo katika Mungu! Kristo atakapofunuliwa, aliye uhai wetu, ndipo na ninyi mtafunuliwa pamoja naye katika utukufu" (Kol 3, 3-4) anayeishi na kutawala pamoja na Baba na Roho Mtakatifu milele na milele. Amen.

Kiitikizano: Zab 144, 9; 118, 28

- **K.** Ee Mungu, nitakuimbia wimbo mpya, * kwa kinanda chenye nyuzi kumi nitakuimbia.
- W. Ndiwe Mungu wangu, nami nitakushukuru; ndiwe Mungu wangu nami nitakutukuza:
- K. kwa kinanda chenye nyuzi kumi nitakuimbia.

JUMAMOSI YA TANO

SOMO LA KWANZA: Gal 5, 25 - 6, 18

Kiitikizano: Gal 6, 7.8; Yn 6, 63

- K. Kila mtu atavuna alichopanda. Apandaye katika mwili, atavuna uharibifu; * apandaye katika
  - roho, atavuna uzima wa milele.
- W. Roho ndiyo itiayo uzima, mwili haufai kitu:
- K. apandaye katika roho, atavuna uzima wa milele.

SOMO LA PILI:

Toka "Hotuba" za mbarikiwa Isaka, abate wa Konventi ya Stella.

Umuhimu wa upendo

Kwa nini, ndugu, twashughulikia kidogo kutafuta nafasi za kukomboleana, wala hatusaidiani pale ambapo twaona kwamba msaada wahitajika zaidi, tukichukuliana kindugu mizigo ya wengine? Akitaka kutukumbusha hayo, Mttume asema: "Mchukuliane mizigo na kuitimiza hivyo sehria ya Kristo" (Gal 6, 2). Na pengine: Mchukuliane katika upendo (Efe 4, 2). hii ndiyo, bila shaka sheria ya Kristo.

Yale ambayo ndugu yangu, kwa sababu yo yote –kwa lazima, au kwa ugonjwa wa mwili au kwa udhaifu wa maadili- naone haiwezekani kurekebishwa, kwa nini siyachukui kwa uvumilivu? Kwa

nini simshughulikii kwa upendo, kama ilivyoandikwa: watoto wao watabebwa na juu ya magoti watabembelezwa? (Isa 66, 12). Labda kwa sababu nakosa ule upendo unaovumilia yote, unaostahimili katika kuchukuliana na mpole katika kupenda kulingana na sheria ya Kristo! Yeye kwa mateso yake alichukua maovu yetu na kwa huruma yake akatwaa maumivu yetu (Isa 53, 4), tukipenda wale aliobeba na kubeba wale aliowapenda. Lakini, yule ashambuliaye ndugu katika haja, au autegea udhaifu wake, wa aina yo yote, ajitia bila shaka chini ya sheria ya mwovu na kuitekeleza. Tutumie, basi, uelewano, na kutimiza undugu, tukipambana udhaifu na kufuata tu upotovu.

Mwenendo unaokubaliwa zaidi na Mungu ni ule ambao kwa njia mbalimbali na kwa utaratibu, wafuata kwa unyofu upendo wa Mungu na, kwa ajili yake, upendo kwa jirani.

Upendo ndio kipimo cha pekee ili kufanya au kutofanya yote, kubadili au kutobadili kitu. Ni msingi unaopasa kuongoza kila tendo na lengo ambamo hauna budi kuelekea. Tukitenda kufuatana nao, au tukiongozwa nao, hakuna kilicho kibaya, bali yote ni mema.

Akubali yeye kutujalia upendo huu, yule ambaye, bila huo, hatuwezi kumpendeza, wala kufanya kitu kamwe, anayeishi na kutawala, Mungu, kwa karne bila mwisho. Amen.

Kiitikizano: I Yoh 3, 11; Gal 5, 14

- K. Hii ndiyo habari mliyoisikia tangu mwanzo: * kwamba tupendane sisi kwa sisi
- M. Torati yote imetimilika katika neno moja:
- K. kwamba tupendane sisi kwa sisi.

JUMA LA SITA. KIPINDI CHA KAWAIDA

DOMINIKA YA SITA

SOMO LA KWANZA: Mit 1, 1-7. 20-32

Kiitikizano: 1 Kor 3, 18-19; 1, 23. 24

K. Kama mtu akijiona kuwa mwenye hekima miongoni mwenu katika dunia hii, na awe mpumbavu,

ili apate kuwa mwenye hekima: * maana hekima ya dunia hii ni upuzi mbele za Mungu.

- W. Sisi tunamhubiri Kristo aliyesulibiwa, nguvu ya Mungu na hekima ya Mungu:
- K. maana hekima ya dunia hii ni upuzi mbele za Mungu.

SOMO LA PILI:

Toka "Mafasirio juu ya Diatessaron" ya Mt. Efrem, shemasi.

Neno la Mungu ni chemchemi isiyomalizika ya uzima

Nani awezaye kuelewa, ee Bwana, utajiri wote wa neno moja tu kati ya maneno yako? Ni zaidi yale tusiyofahamu, kuliko twawezayo kuelewa. Tupo kama wale wenye kiu wanaokunywa kutoka chemchemi. Neno lako latolea sura nyingi tofauti, kama ilivyo mingi mitazamo ya wale wanaolichunguza. Bwana amepamba neno lake kwa urembo mbalimbali, ili wanaolitafiti waweza kutazama yale wanayopendelea. Ameficha katika neno lake hazina zote, ili kila mmojawetu apate utajiri fulani katika yale anayoyatazama.

Neno lake ni mti wa uzima, ambao, toka kila upande, wakuletea matunda mabarikiwa. Ni kama ule mwamba uliofunguliwa jangwani, unaogeuka kuwa kwa kila mtu wa po pote, kinywaji cha kiroho. Wao walikula, asema Mtume, chakula cha kiroho na walikunywa kinywaji cha kiroho (I Kor 10, 2).

Yule anayepewa moja kati ya matajiri hayo asiamini kwamba hakuna kitu kingine katika neno la Mungu, isipokuwa aliyopata. Bali atambue kwamba yeye hakuweza kuvumbua tu kitu kimoja kati ya vingine vingi. Baada ya kutajirishwa na neno, asiamini kwamba neno limepungua kwa sababu ya hayo. Yeye hawezi kumaliza utajiri wake, kwa hiyo ashukuru kwa ukubwa wake. Furahi kwa sababu umeshiba, lakini usihuzunike kwa sababu utajiri wa neno unakushinda. Yule aliye na kiu afurahia kunywa, lakini asikasirike ikiwa hafaulu kumaliza chemchemi. Ni vizuri kwamba chemchemi imalize kiu yako, kuliko kiu imalize chemchemi. Ikiwa kiu yako imekwisha, bila chemchemi kukauka, utaweza kunywa tena kila utakapohitaji. Bali, ukishiba, ungekausha chemchemi, ushindi wako

unekuwa angamizi lako. Ushukuru kwa yale uliyopokea, wala usilalamikie yale yasiyotumika. Yale uliyochukua au kupeleka mbali ni kitu chako, bali linalobaki ndio urithi wako. Yale ambayo hukuweza kupokea mara kwa sababu ya udhaifu wako, uyapokee wakati mwingine kwa subira yako. Usiwe na usafihi wa kutaka kuchukua kwa mara moja yale yasiyoweza kuchukuliwa, isipokuwa kwa mara nyingi, wala usiende mbali na yale unayoweza kupokea haba kila mara.

Kiitikizano: I Pet 1, 25; Bar 4, 1

K. Neno la Mungu ladumu milele: * Hii ndiyo injili iliyohubiriwa kwenu.

W. Hiki ni kitabu cha amri za Mungu, na sheria idumuyo milele; wote waishikao wataona uzima:

K. Hii ndiyo injili iliyohubiriwa kwenu.

JUMATATU YA SITA

SOMO LA KWANZA: Mit 3, 1-20

Kiitikizano: Mit 3, 11. 12; Ebr 12, 7

K. Usidharau kuadhibiwa na Bwana, wala usione ni taabu kurudiwa naye. * Bwana ampendaye humrudi, kama vile baba mwanawe ampendezaye.

W. Mungu awatendea kama wana; na ni mwana yupi asiyerudiwa na babaye?

K. Bwana ampendaye humrudi, kama vile baba mwanawe ampendezaye.

SOMO LA PILI:

Toka "Hotuba" za Mt. Bernardo, abate.

Kutafuta hekima

Tujitafutie chakula kisichoharibika, tutende kazi ya wokovu wetu. Tufanye kazi katika shamba la Bwana, ili tuweze kustahili ajira ya kila siku. Tutende katika nuru ya hekima isemayo: Afanyaye kazi zake kwenye nuru yangu, hatakosa (YbS 24, 21). "Shamba ni ulimwengu" (Mt 13, 38), asema Ukweli. Tuchimbe ndani yake na tutapata hazina iliyofichika. Tuitoe nje. Yaani ni hekima yenyewe inayoondolewa toka mafichoni. Sisi sote twaitafuta, sote twitaka.

Asema: "Mkitaka kuuliza, ulizeni, ongokeni, njoni" (Isa 21, 12). Je, waniuliza kuongoka kutoka nini? Ondoka na matakwa yako. Na nisipoipata katika matamanio yangu, je naweza kuipata wapi hekima hii? Yaani, roho yangu yaitamani sana. Ukiitamani, bila

shaka, utaipata. Lakini, haitoshi tu kuipata. Lakini, baada ya kuipata yahitajika kuitia moyoni kwa kipimo cha kujaa na kushindiliwa, na kusukwasukwa hata kumwagika (Lk 6, 38). Na ni haki iwe hivi. Naam, heri mtu yule aonaye hekima na apataye ufahamu (Mit 3, 13). Uitafute, basi, wakati unapoweza kuipata, na wakati ipo karibu uiite. Wataka kusikia jinsi ilivyo karibu nawe? Neno li karibu nawe, katika kinywa chako na katika moyo wako (Rum 10, 8), lakini ikiwa tu waitafuta kwa moyo mnyofu. Naam, hivyo utapata moyoni hekima na utajaa ufahamu kinywani mwako; lakini angalia kwamba ije kwako, wala isikutoroke au kukataliwa.

Bila shaka, umepata asali, ikiwa umepata hekima. Ila tu usiile mno, ili usiitapike baada ya kushiba. Uile hivi hata uwe daima na njaa. Naam, hekima yasema: "Wanilao watakuwa wakali wana njaa" (YbS 24,20). Usihesabu mno yale uliyo nayo. Usile mpaka kushiba ili usitupe na ili unayofikiri kuwa nayo, yasinyanganywe toka kwako, kwa sababu umeacha mapema kutafuta. Yaani, haipaswi kuacha kutafuta au kuiita hekima, wakati anapopatikana, wakati i karibu. Tofauti, kulingana na yale asemayo Salomoni, na yule anayekula asali mno apata hasara, hivyo yule atakaye kuchunguza adhama ya kimungu akanyagwa na utukufu wake (Mit 25, 27). Pia, kama ni mwenye heri mtu apataye hekima, pia amepata heri, au ni mwenye heri zaidi, yule adumuye katika hekima. Hayo ndiyo yahusu, labda, uwingi wake.

Hakika katika nafasi hizi tatu kinywani mwako upo uwingi wa hekima na utaratibu: ukiwa kinywani mwako lipo ungamo la uovu wako, ukiwa na shukrani na wimbo wa sifa na, mwishowe, ukiwa na mazungumzo ya kujenga. Kwa kweli "kwa moyo mtu huamini hata kupata haki, na kwa kinywa hukiri hata kupata wokovu" (Rum 10, 10). Kama pia: mwenye haki amekuwa mshtaki wake tangu mwanzo wa msemo wake (Mit 18, 12), katikati apaswa kumtukuza Mungu, na kwenye muhula wa tatu yambidi kujaa hekima ili kumjenga jirani.

Kiitikizano: Hek 7, 10. 11; 8, 2

- K. Naliipenda hekima kupita afya njema na uzuri wa sura, hata zaidi ya nuru nikataka kuwa nayo. * Pamoja nayo nikajiliwa na mema yote jamii
- W. Niliipenda tangu tangu ujana wangu, nikawa na shauku ya uzuri wake;
- K. pamoja nayo nikajiliwa na mema yote jamii.

JUMANNE YA SITA

SOMO LA KWANZA: Mit 8, 1-5; 12-36

Kiitikizano: Mit 8, 22; Yn 1, 1

- K. Bwana alikuwa nami katika mwanzo wa njia yake, * kabla ya matendo yake ya kale.
- W. Hapo mwanzo kulikuwako Neno, naye Neno alikuwako kwa Mungu, naye Neno alikuwa Mungu,
- K. kabla ya matendo yake ya kale.

SOMO LA PILI:

Toka "Hotuba dhidi ya Ariani" ya Mt. Atanasi, askofu.

Kumjua Baba kwatujia kwa njia ya Hekima mwumbaji na yenye kuchukua mwili

Hekima iliyozaliwa pekee ya Mungu ni mwumbaji na mwanzilishi wa vyote. Kwa hiyo imesemwa: Umefanya vyote katika hekima yako na pia: dunia imejaa mali zako (Zab 104, 24). Sasa, ili vitu vilivyoumbwa viwepo na tena kwa utaratibu, ilimpendeza Mungu kujipima mwenyewe na viumbe vyote kwa Hekima yake, ili kuchapa katika vyote na katika kila moja aina na mfano fulani wa sura yake na idhihirike hivyo kwamba vitu vilivyoumbwa vilipambwa na Hekima, na kwamba kazi zilizofanywa zilimstahili Mungu.

Kama kweli neno letu ni mfano wa Neno, aliye Mwana wa Mungu, hivyo, ndani yetu, hekima imefanywa kwa mfano wa Neno lenyewe aliye Hekima yenyewe. Zawadi ya hekima yatuwezesha kupokea na kujua, kukaribisha Hekima mwumba, na kuweza kutambua, kwa njia yake, Baba mwenyewe. Yaani, aliye na Mwana, anaye pia Baba (I Yoh 2, 23) na pia: "Anipokeaye mimi, ampokea yeye aliyenituma" (Mt 10, 40). Kwa kuwa, basi, mfano wa Hekima hiyo umeumbwa ndani yetu na katika vitu vyote, kwa haki, Hekima ya kweli, ile yenye kuumba, ikijihesabia fadhila zilizo za mfano wake, yasema: "Bwana ameniumba katika kazi zake".

Lakini "kwa kuwa katika mpango wa hekima wa Mungu", kama tulivyoeleza, "dunia hakumjua Mungu kwa hekima yake, Mungu alipenda kuwaokoa waaminio kwa upuzi wa lile neno lililohubiriwa"(I Kor I,21). Mungu hakutaka kutambuliwa kama nyakati zilizopita, kwa njia ya mfano na kivuli cha hekima. Alitaka kwamba Hekima mwenyewe halisi

achukue mwili, ajifanye mtu na avumilie kifo cha msalaba, ili kwa njia ya imani, inayosimama juu yake, waumini wote waweze tena kuokolewa.

Hekima ya Mungu ilijionyesha mwenyewe na Baba kwa njia ya mfano wake, iliyowekwa katika viumbe. Kwa hiyo yasemwa kwamba imeumbwa. Baadaye, Hekima ile ile, aliye Neno, amefanyika mwili, kama asemavyo Mt. Yohana. Baada ya kuangamizwa mauti na kukombolewa wanandamu, alijionyesha mwenyewe kwa udhahiri zaidi na, kwa njia yake, Baba; hivyo maneno yake: Uwajalie "wakujue wewe, Mungu wa pekee wa kweli na Yesu Kristo uliyemtuma" (Yn 17,3).

Kwa hiyo, dunia yote imejaa elimu yake. Kwa sababu ni moja elimu ya Baba kwa njia ya Mwana na ya Mwana toka kwa Baba. Kwa furaha ile ile inayompendeza Baba, afurahia pia Mwana katika Baba, kama inavyoonekana toka maneno hayo: Ndiye mimi aliyependezwa naye. Kila siku nilifurahi mbele yake (Mit 8, 3).

Kiitikizano: Kol 2. 6. 9; Mt 23, 10

- K. Enendeni katika Bwana Yesu Kristo, kama mlivyompokea. * Katika yeye unakaa utimilifu wote wa Mungu, kwa jinsi ya kimwili.
- W. Maana Mwalimu wenu ni mmoja, naye ndiye Kristo.
- K. Katika yeye unakaa utimilifu wote wa Mungu, kwa jinsi ya kimwili.

JUMATANO YA SITA

SOMO LA KWANZA: Mit 9, 1 - 18

Kiitikizano: Lk, 14, 16-17; Mit 9, 5

- K. Mtu mmoja alifanya karamu kubwa; akamtuma mtumwa wake saa ya chakula awaambie wale walioalikwa: * Njoni, vyote vimekwisha kuwekwa tayari.
- W. Njoni, mle mkate wangu, mkanywe divai niliyoichanganya:
- K. njoni, vyote vimekwisha kuwekwa tayari.

SOMO LA PILI:

Toka "Maelezo juu ya Mithali" ya Mt. Prokopio wa Gaza, askofu.

Hekima ya Mungu imetuandalia meza

"Hekima ameijenga nyumba yake" (Mit 9,1). Uwezo wa Mungu na Baba, ukikaa ndani yake, umejiandalia, kama makao yake, ulimwengu mzima, anamoishi kwa nguvu

yake ya kuumba.Ulimwengu huu ulioumbwa kwa sura na mfano wa Mungu, unayo hali ya kuonekana na ya kutoonekana.

"Amezichonga nguzo zake saba" (Mit 9,1). Mtu ameumbwa, baada ya uumbaji, kwa mfano wa Kristo, ili akue ndani yake na afuate amri zake. Kwake Mungu alimpatia karama saba za Roho Mtakatifu. Hizo, kwa njia ya elimu, zaamsha kuwa imara na kwa kuwa imara zadhihirisha elimu. Karama hizo zinamkamilisha mtu wa kiroho, zinamthibitisha katika imani na kumpeleka kwenye kushiriki kikamilifu katika mambo ya mbinguni.Uangavu wa kimaumbile wa roho watukuzwa na vipaji mbalimbali.

Uimara wasaidia kutafuta kwa bidii na kutamani kutekeleza daima na katika vyote, kulingana na malengo yao, mapenzi ya kimungu, ambayo kufuatana nayo vitu vyote vimeumbwa. Shauri lapambanua mapenzi matakatifu ya awali na ya milele, yanayoweza kufikiriwa, kufunuliwa na kutekelezwa. Utaratibu wafanya kukubali kuamini mapenzi hayo, wala si mengine.

Amechanganya divai yake kwenye kikombe na kuiandalia meza yake pia (Mit 9,2). Katika mtu ambamo yametolewa, kama kwenye kikombe, maumbile ya kiroho na yale ya kimwili, Mungu atia elimu ya viumbe na juu yake mwenyewe, mwanzilishi wa vyote. Akili yafanya kwamba mtu alewe kama kwa divai, na yote yanayomhusu Mungu. Yeye, mkate wa mbinguni, akilisha toka yeye mwenyewe roho katika uimara na kuzitajirisha na kuzifurahisha kwa mafundisho, aviandaa vitu hivi vyote kama vyakula kwa karamu ya kiroho ya wale wote wanaotaka kushiriki mle.

Akatuma watumishi wake kualika kwa sauti kuu na kwa mkazo kwenye karamu (Mt 22,3). Akatuma mitume kuhudumia mapenzi yake ya kimungu kwa tangazo la injili. Hili latoka kwa Roho, lipo juu ya sheria iliyoandikwa na ile ya maumbile, na lawaita wote kwa Kristo. Kwa umwilisho umetekelezwa ndani pasipo mchanganyiko mwungano wa nafsi ya maumbile ya kiajabu ya kimungu na ile ya kibinadamu.

Kwa njia ya mitume alia: Asiye na hekima, aje kwangu (Mit 9,4). Yaani, aliye mjinga, na afikiri, moyoni mwake kwamba Mungu hayupo, aache ukaidi, anigeukie kwa njia ya imani na atambue kwamba mimi ndiye mwumba na Bwana wa vyote. Kwa wale wanaohitaji hekima, awaambia: Njoni, mle pamoja nami divai niliyoichanganya (Mit 9,5). Kwa wale ambao hawana matendo ya imani, hata wakiwa matajiri wa mafundisho ya juu, asema: Njoni, mkale mwili wangu, mkate unaolisha katika uimara, mkanywe damu yangu, divai inayowafurahisha katika elimu na kuwafanya kupata kuwa Mungu.Yaani, nimeunganisha damu pamoja na umungu kwa wokovu wenu.

Kiitikizano: Mit 9, 1-2; Yn 6, 56

- K. Hekima amejijenga nyumba yake, amezichonga nguzo zake saba. * Ameandaa divai na kutayarisha meza.
- W. Aulaye mwili wangu na kuinywa damu yangu, hukaa ndani yangu, nami hukaa ndani yake, asema Bwana.
- K. Ameandaa divai na kutayarisha meza.

ALHAMISI YA SITA

SOMO LA KWANZA: Mit 10, 6-32

Kiitikizano: Zab 37, 30. 31; 111, 6. 7

- K. Kinywa chake mwenye haki hunena hekima, na ulimi wake hunena hukumu; * sheria ya Mungu wake imo moyoni mwake.
- W. Mwenye haki atakumbukwa milele; hataogopa habari mbaya:
- K. sheria ya Mungu wake imo moyoni mwake.

SOMO LA PILI:

Toka "Maelezo kwa Zaburi" ya Mt. Ambrosio, askofu.

Fungua kinywa chako kwa neno la Mungu

lwe daima moyoni mwetu na kinywani mwetu tafakuri ya hekima na ulimi wetu udhihirishe haki. Sheria ya Mungu wetu iwe moyoni mwetu (Zab 36,30). Kwa hiyo Maandiko yatuambia: "Uyanene mambo hayo uketipo katika nyumba yako, na utembeapo njiani, na ulalapo, na uondokapo" (Kum 6, 7). Tuongee, basi, juu ya Bwana Yesu, kwani yeye ndiye Hekima, ndiye Neno, ni Neno la Mungu. Naam, imeandikwa pia hayo: Fungua kinywa chako kwa neno la Mungu.

Anayetaja ujumbe wake na kutafakari maneno yake ayaeneza. Tuongee daima juu yake. Twasemapo juu ya hekima, twaongea juu yake; vile vile, twasemapo juu ya fadhila, juu ya haki, juu ya amani, juu ya ukweli, uzima, juu ya ukombozi, ni juu yake kwamba twaongea.

Fungua kinywa chako kwa neno la Mungu, imeandikwa. Wewe wakifungua, yeye anasema. Kwa hiyo Daudi amenena: Na nisikie atakavyosema Bwana (Zab 85, 8) na Mwana mwenyewe wa Mungu asema: "Fumbua sana kinywa chako, nami nitakijaza" (Zab 81, 10). Lakini si wote waweza kupokea ukamilifu wa hekima kama Salomoni au kama

Danieli. Lakini wote hujaliwa roho ya hekima kulingana na uwezo wa kila mmoja, ili wote wawe na imani. Ukiamini, unayo roho ya hekima.

Kwa hiyo tafakari daima, ongea daima juu ya mambo ya Mungu, "utakapoketi nyumbani mwako" (Kum 6, 7). Kwa neno "nyumba" twaweza kuelewa kanisa, twaweza kuelewa undani wetu, ili kuongea na undani wa sisi wenyewe. Sema kwa hekima, ili kukimbia dhambi na kutoanguka kwa kusema mno. Uketipo, ongea na wewe mwenyewe, kama ungepaswa kujihukumu. Sema njiani, ili usiwe mvivu kamwe. Wewe wasema njiani, ukisema kulingana na Kristo, kwa sababu Kristo ni njia. Njiani sema nawe mwenyewe, ongea na Kristo. Sikia jinsi unavyopaswa kusema naye: "Nataka wanaume wasalishe kila mahali walipo, wakiinua mikono iliyotakata pasipo hasira wala majadiliano" (I Tim 2, 8). Sema, ee mwanadamu, ulalapo ili usishtuke na usingizi wa mauti. Sikia jinsi unavyoweza kusema wakati wa kulala: "Sitaacha macho yangu kuwa na usingizi, wala kope zangu kusinzia, hata nitakapompatia Bwana mahali, na Shujaa wa Yakobo maskani" (Zab 132, 4-5).

Uamkapo, useme naye ili kutekeleza unayoamriwa. Sikia jinsi Kristo anavyokuamsha. Nafsi yako yasema: "Sikiliza! Mpendwa wangu anabisha" (Wim 5, 2) na Kristo asema: "Nifungulie umbu langu, mpenzi wangu". Sikia unavyopaswa kuamsha Kristo. Nafsi yasema: "Nawasihi, enyi binti za Yerusalemu, myachochee mapenzi na kuyaamsha" (Wim 3, 5). Mapenzi ni Kristo.

Kiitikizano: 1 Kor 1, 30-31; Yn 1, 16

- K. Yesu Kristo amefanywa kwetu hekima na haki, utakatifu na ukombozi. Kama ilivyoandikwa: * Yeye aonaye fahari na aone fahari juu ya Bwana.
- W. Katika utimilifu wake sisi sote tulipokea, na neema juu ya neema.
- K. Yeye aonaye fahari na aone fahari juu ya Bwana.

IJUMAA YA SITA

SOMO LA KWANZA: Mit 15, 8-9. 16-17. 25-26. 29. 33; 16, 1-9; 17, 5

Kiitikizano: Kum 6, 12. 13; Mit 15, 33

- K. Usimsahau Bwana, aliyekutoa nchi ya Misri: * Mche Bwana Mungu wako na umtumikie.
- W. Kumcha Bwana ni maonyo ya hekima; unyenyekevu hutanguliza heshima.
- K. Mche Bwana Mungu wako na umtumikie.

SOMO LA PILI:

Toka "Maelezo juu ya waraka wa kwanza wa Yohana" ya Mt. Augustino, askofu

Tamaa ya moyo yatusukuma kwa Mungu

Je, tumeahidiwa nini? "Tutafanana naye, kwa maana tutamwona kama alivyo" (I Yoh 3, 2). Ulimi umesema vizuri iwezekanavyo, lakini mengine yatubidi kuyabuni kwa akili. Naam, Yohana mwenyewe alifunulia nini kulingana na yule aliye, au twaweza kusema nini sisi viumbe tulio mbali hivi na ukuu wake?

Turudi tena kufikiria mpako wake, ule mpako unaotufundisha kwa ndani yale tusiyoweza kusema kwa maneno. Na, kwa kuwa hamwezi kuwa na ono kama hili, kazi yenu itakuwa kuitamani.

Maisha yote ya mkristo mwenye bidii ni hamu takatifu. Yale unayotamaa huyaoni bado, lakini, ukiishi na tamaa takatifu, wajiwezesha kujazwa utakapofika muda wa maono.

Ukihitaji kujaza chombo na wajua kwamba utapewa kwa wingi, watafuta kurefusha ukuu wa gunia, wa mtungi au wa chombo kingine cho chote. Ukivifanya vikubwa zaidi, waviwezesha kupokea zaidi. Vile vile atenda Mungu.

Akitufanya tungoje, azidisha hamu yetu, kwa hamu aipanua roho na, akiipanua, aiwezesha kupokea zaidi.

Tutafute, basi, kuishi katika hali ya kutamani ili tuweze kujazwa. Mfikirini mtume Paulo anayepanua roho yake, ili kuweza kupokea yatakayokuja. Asema hivi: "Ndugu, sijidhanii nafsi yangu kwamba nimekwisha kufika" (Flp 3, 13).

Je, wafanya nini katika maisha haya, usipoufikia utimilifu wa tamaa? "Natenda neno moja tu: nayasahau yaliyo nyuma, nayachuchumilia yaliyo mbele, nakaza mwendo, niifikilie mede ya thawabu ya mwito mkuu wa Mungu, katika Kristo Yesu" (Flp 3, 13-14). Paulo ametamka kwamba aelekea kwenye siku za usoni na aelekea kikamilifu.Yaani, alijua kwamba hakuweza bado kupokea "mambo ambayo jicho halikuyaona, wala sikio halikuyasikia, wala hayakuingia katika moyo wa kibinadamu" (I Kor 2, 9).

Maisha yetu ni mazoezi ya tamaa. Hamu takatifu itakuwa ya maana zaidi kiasi cha kwamba tutang'oa mizizi ya majivuno kwenye tamaa zetu. Tulisema pengine kwamba ili

tujazwe twahitaji kwanza kuwa tupu. Wapaswa kujazwa na wema na hapo kuokolewa na ubaya. Fikiri kwamba Mungu ataka kukujaza na asali. Ukiwa umejaa siki, je, utatia wapi asali? Yahitajika kutupa toka bilauri yale yaliyokuwemo, na hata kuisafisha. Pengine mtu ahitaji kuisafisha kwa bidii na uchovu, ili iweze kupokea kitu fulani.

Twasemapo asali, dhahabu, divai, nK. twataja tu ule ukweli wa pekee tunaotaka kusema, lakini kwamba hausemeki.

Ukweli huu unaitwa Mungu. Na tunaposema Mungu, twataka kumaanisha nini? Neno hili ndiyo yote tunayotarajia. Kwa hiyo, cho chote tunayotaka kueleza yako chini ya ukweli ulivyo. Tumwelekee, basi, ili atujaze atakapokuja. "Sisi tutafanana naye, kwa maana tutamwona kama alivyo" (I Yoh 3, 2).

Kiitikizano: Zab

37, 4-5

K. Nawe ujifurahishe kwa Bwana: * naye atakupa haja za moyo wako.

W. Umkabidhi Bwana njia yako, pia umtumaini:

K. naye atakupa haja za moyo.

JUMAMOSI YA SITA

SOMO LA KWANZA: Mit 31, 10-31

Kiitikizano: Mit 31, 17. 18; Zab 45, 6

K. Hujifunga nguvu viunoni kama mshipi, huitia mikono yake nguvu. * Taa yake haizimiki usiku.

W. Mungu yu katikati yake hautatetemeshwa; atausaidia asubuhi na mapema.

K. Taa yake haizimiki usiku.

SOMO LA PILI:

Toka hotuba "Kwa wenye ndoa wapya" ya Pio XII, papa

Mke ni jua la familia

Kwenye kupita kwa maisha yenu, wenye ndoa wapya wapendwa, ukumbusho, ambao kutoka nyumba ya Baba wa wote na wa baraka yake ya kitume, mtapeleka nanyi, utawasindikiza, kama kiburudisho kitamu na matakwa katika njia mnayoanza kwa matumaini elfu ya furaha, chini ya ulinzi wa kimungu, katika muhula wa fujo kama ulivyo wetu, kuelekea lengo linalowaruhusu kuona walau kidogo giza la mbeleni. Lakini mbele ya giza hili moyo wenu haogopi: mwasaidiwa na moto na uhodari wa ujana; mwungano wa roho na tamaa, wa hatua na maisha, mpito ule ule mnaokanyaga hausumbui utulivu wa roho, kinyume, unaufanya upya na kuupanua. Ndani ya kuta za nyumbani mna heri; hamwoni giza; familia yenu inayo jua lake, yaani, mke.

Sikilizeni jinsi inavyoongea Maandiko Matakatifu: Mke mwenye neema humpendeza mumewe na maarifa yake yatamnenepesha. Mwanamke mtulivu ni tunu ya Bwana, wala hakuna badala ya mtaalamu. Mwanamke mwenye haya ni neema juu ya neema; tena roho ya utauwa haina bei.Kama ilivyo jua kunapopambazuka, katika mahali ya Bwana palipo juu sana, ndivyo ulivyo uzuri wa mke mwema katika madaraka ya nyumbani mwake (YbS 26, 13-16).

Naam, mke na mama ni jua la familia. Ni jua kwa ukarimu wake na kujitoa kwake, kwa utayari wake daima, kwa uangalifu wake wenye kuletea yote yanayofaa kufurahisha maisha ya bwana na watoto. Kandokando yake agawa mwanga na joto; na, ikiwa husemwa kwamba wenye ndoa ni wenye heri, ikiwa kila mmoja wao atafuta kumfurahisha sio yeye mwenyewe, bali mwingine, hisia na jaribio zuri namna hii, hata ikiwa ni la wote wawili, lakini ni, hasa, fadhila ya mwanamke, inayozaliwa kwa mpigo wa moyo na kwenye undani wake: anapopokea machungu, ataka kurudishia furaha; akipata madharau, ataka kutoa tu heshima na staha; kama jua linalofurahisha asubuhi yenye giza kwa maawio yake na kuleta rangi ya dhahabu kwa miali ya machweo yake.

Mke ni jua la familia kwa usafi wa mtazamo wake na kwa moto wa neno lake; mtazamo na neno zinazoingia pole pole rohoni, zinailainisha na kuitoa nje ya fujo ya misukumo ya dhambi na kumwita mtu kwa furaha ya wema na ya mazungumzo ya kifamilia, baada ya siku ndefu ya kazi shambani au ofisini, au ya biashara au viwandani. Jicho na mdomo wake waleta mwanga na mkazo, zenye mianga mingi kwa dakika moja, huba nyingi katika sauti moja. Hayo yote yamo moyoni mwa mama, yaumba na kuhuisha paradisi ya utotoni na yatoa daima wema na ukarimu, hata wakati yanapoonya na

kukemea, kwa sababu roho za vijana, zinazohisia kwa nguvu zaidi, zinakaribisha kwa hamu na undani zaidi uongozi wa upendo.

Mke ni jua la familia kwa maumbile yake rahisi, kwa heshima yake yanye staha, kwa urembo wake safi ya kikristo, katika unyofu wa moyo na pia katika mavazi yake yenye heshima, ya msimamo wake mwenye upendo na soni. Pengine kwa kyamaza, au kutabasamu, kukubali kwa ishara ya kichwa au kwa vitendo vingine, vinamfananisha na ua lenye kuwa wazi kwa kupokea na kudhihirisha rangi za jua. Mgejua huba za ndani zinazoamshwa pamoja na shukrani kwenye mfano kama huo wa mama na mke na zinazotia alama moyoni mwa baba na watoto!

Kiitikizano: YbS 26,13. 15. 16

- K. Mke mwenye neema humpendeza mumewe. * Mke mtakatifu ni neema juu ya neema
- W. Kama lilivyo jua linapopambazuka juu ya milima ya Bwana, ndivyo uzuri wa mke mwema unaiangazia nyumba.
- **K.** Mke mtakatifu ni neema juu ya neema.

JUMA LA SABA. KIPINDI CHA KAWAIDA DOMINIKA YA SABA

SOMO LA KWANZA: Mhu 1, 1-18

Kiitikizano: Mhu 5, 14; 1, 14; 1 Tim 6, 7

- K. Alivyotoka tumboni mwa mamaye, atakwenda tuputupu kama alivyokuja, asibebe naye chochote.: * Mambo yote ni ubatili na kujilisha upepo.
- W. Hatukuja na kitu duniani, tena hatuwezi kutoka na kitu:
- K. Mambo yote ni ubatili na kujilisha upepo.

SOMO LA PILI:

Toka "Sura juu ya upendo" za Mt. Massimo, abate.

Bila upendo yote ni ubatili wa ubatili

Upendo ndio msimamo bora ambao hapendelei kitu zaidi ya kumjua Mungu. Lakini hakuna angeweza kamwe kuufikia msimamo huu wa upendo, ikiwa roho yake ingeambatana kabisa na ya hapa.

Ampendaye Mungu, atia kipaumbele kwenye ujuzi na elimu juu yake kuliko vyote vilivyoumbwa, na amkimbilia daima kwa hamu na kwa upendo wa roho.

Vyote vilivyopo vina Mungu kama mwanzilishi na lengo la mwisho. Mungu ni mwenye adhama zaidi kuliko vitu vile ambavyo alivifanya mwenyewe kama mwumba. Kwa hiyo yule anayemwacha Mungu, Aliye juu, na akubali kuvutiwa na viumbe aonyesha kwamba apenda kidogo mwumba kuliko vitu vyenyewe, vilivyoumbwa naye.

Anipendaye, asema Bwana, atashika amri zangu (Yn 14, 15). Na aongeza "Haya nawaamuru ninyi, mpate kupendana" (Yn 15 17). Kwa hiyo, asiyempenda jirani, hashiki amri za Mungu na asiyeshika amri za Mungu, hawezi pia kusema kwamba ampenda Bwana.

Heri mtu awezaye kumpenda sawasawa kila mtu. Ampendaye Mungu, ampenda kabisa pia jirani, na aliye na msimamo kama huu hajibidishi kurundisha pesa, yote kwa ajili yake, bali awafikiria pia wale wenye mahitaji.

Kwa kumfuata Mungu, amsaidia mwema na mbaya, mwenye haki na asiye haki. Mbele ya haja za wengine hajui ubaguzi, bali awatolea wote sawasawa kulingana na haja. Wala hatuwezi kusema kwamba afanya uonevu ikiwa kwa tuzo la wema amweka mbele ya mwovu yule mwenye fadhila na bidii.

Upendo wa kindugu hadhihirishwi tu kwa kutoa pesa, bali pia, na zaidi, katika kufundisha mafundisho ya kimungu na katika kutekeleza matendo ya huruma ya kimwili.

Yule ambaye, kiziwi kwa miito ya majivuno, ajitoa kwa usafi wa moyo kwa utumishi wa mwenzie, ajikomboa kutoka kila mvuto wa tamaa na kuroka kila mwelekeo mbaya na amekuwa mshiriki wa upendo na wa elimu ya kimungu.

Aliye ndani yake na upendo wa Mungu hachoki wala kukata tamaa katika kumfuata Bwana Mungu wake, bali anastahimili kwa moyo mkuu kila taabu, dhiki na dharau, pasipo kumtakia ubaya kwa mtu ye yote. Msiseme, anena nabii Yeremia, tu hekalu la Mungu (Yer 7, 4). Wala hamtasema imani rahisi pekee katika Bwana wetu Yesu Kristo yaweza kuniletea wokovu. Hayo hayawezi kutokea ikiwa hujapata pia upendo kwa ajili yake, kwa njia ya matendo. Kwa yale yanayohusu imani pekee: "Mashetani nao waamini na kutetemeka!" (Yak 2, 19).

Matendo ya huruma ni kutoa msaada kwa moyo, kuwa mvumilivu na mkarimu kwa jirani; na hivyo kutumia ipasavyo na kwa mpango viumbe vilivyoumbwa.

______

Toka "Makala juu ya waraka wa kwanza wa Mt. Yohana" ya Mt. Augustino, askofu.

Msipotaka kufa, mnywe upendo

Ulimwengu waonekana kwa waumini wote, waliopo njiani kuelekea nyumbani, kama lilivyoonekana jangwa kwa taifa la Israeli. Walitangatanga wasikwao wakitafuta nchi yao; lakini hawakuweza kupotea, kwa sababu walikuwa chini ya uongozi wa Mungu.

Njia kwao ilikuwa amri ya Mungu.

Walikuwa wasafiri kwa miaka arobaini, lakini safari yao ingeweza kumalizika kwa hatua chache, sote twaijua. Safari yao ilienda pole pole, kwa sababu walitiwa majaribuni, sio kwa kuwa waliachwa.

Yale Mungu anayotuahidia ni utamu usiosemeka, wema, kama yasemavyo Maandiko na kama ulivyosikia kwa maneno yetu, ambao jicho halijaona, wala sikio kusikia, wala hajaingia moyoni mwa mtu (I Kor 2, 9; Isa 64, 4).

Twajaribiwa na shughuli za dunia na twapata mang'amuzi toka vishawishi vya maisha ya hapa. Lakini tusipotaka kufa na kiu katika jangwa hili, tunywe upendo. Ni chemchemi ambayo Bwana alitaka kufanya ibubujike hapa chini, ili tusishindwe njiani: tutachota kwake kwa uwingi zaidi, tutakapofikilia nyumbani.

"Katika hili pendo la Mungu lilionekana kwetu" (I Yoh 4, 9).

Twashauriwa kumpenda Mungu. Je, tungeweza kumpenda, asingalitupenda yeye kabla? Ikiwa tulikuwa wavivu katika kuanzisha upendo, tusiwe wavivu katika kurudisha upendo! Yeye ametupenda kwanza katika njia ambayo hatujui sisi kujipenda wenyewe.

Aliwapenda wakosefu, lakini aliwaondoa dhambi: naam, aliwapenda wakosefu, lakini hakuwakusanya katika jumuiya ya dhambi. Aliwapenda wagonjwa, lakini aliwatembelea ili kuwaponya.

"Mungu, basi, ni upendo. Katika hili pendo la Mungu lilionekana kwetu: kwamba Mungu amemtuma Mwanawe pekee ulimwenguni, ili tupate uzima kwa yeye (I Yoh 4, 8. 9).

Vile vile Bwana alisema: "Hakuna aliye na upendo mwingi kuliko huu: wa mtu kuutoa uhai wake kwa ajili ya rafiki zake" (Yn 15,13); na, katika mazingira hayo, ulithibitishwa upendo wa Kristo kwa ajili yetu, kwa sababu alitufia.

Lakini upendo wa Baba ulidhihirishwa vipi? Katika tukio kwamba alituma Mwanawe wa pekee ili kutufia. Kwa hiyo, Mtume asema: "Yeye asieyemwachilia Mwana wake

mwenyewe, bali alimtoa kwa ajili yetu sisi sote, atakosaje kutukirimia na mambo yote pamoja naye? (Rum 8, 32).

"Yeye akamtuma Mwanawe kuwa kipatanisho kwa dhambi zetu" (I Yoh 4, 10), hivyo, kama mpatanishi, kama msuluhishi. Alitoa sadaka kwa dhambi zetu. Alipata wapi sadaka, je, alipata wapi kafara safi aliyotaka kuchinja? Hakupata wengine nje yake, akajitoa mwenyewe.

"Wapenzi, ikiwa Mungu alitupenda sisi hivi, imetupasa na sisi kupendana" (I Yoh 4, 11).

Lakini, twasemapo juu ya kupendana, yatubidi kutoelewa uoga au kutojali. Kuwa na upendo sio kuwa wadhaifu au wavivu. Msifikiri kwamba upendo waweza kuwepo bila aina fulani ya wema au bila wema kamwe.Bila shaka, upendo halisi sio huu.

Usifikiri kwamba wampenda mtumishi wako tu kwa sababu humpi adhabu anayostahili, au kwamba wampenda mwanao kwa sababu wamruhusu afanye anachotaka, au kwamba wampenda jirani kwa sababu humpi sahihisho lo lote. Huu sio upendo, bali uvivu.

Upendo ni nguvu inayosukuma kusaidia na kuinua wengine. Upendo wafurahia maadili mema na wajaribu kusahihisha mwenendo mbaya. Si kupenda kosa, bali mtu. Mtu watoka kwa Mungu, kosa ni kutoka watu. Upende yale aliyotenda Mungu, siyo yale aliyotenda mtu. Ukimpenda kweli mtu, wamsahihisha. Hata ikiwa pengine wahitaji kujionyesha mkali kidogo, ufanye hivi kwa upendo wa wema zaidi wa jirani.

Kiitikizano: Yn 13, 34; I Yoh 2, 10. 3

- K. Amri mpya nawapa: mpendane kama nilivyowapenda ninyi. * Yeye ampendaye ndugu yake akaa katika nuru.
- W. Na katika hili twajua ya kuwa tumemjua Kristo: ikiwa tunashika amri zake.
- K. Yeye ampendaye ndugu yake akaa katika nuru

JUAMATATU YA SABA

SOMO LA KWANZA: Mhu 2, 1-3. 12-26

Kiitikizano: Mhu 2, 26; I Tim 6, 10

- K. Mungu humpa yeye aliyemridhia hekima na maarifa na furaha; bali mkosaji humpa taabu ili kukusanya na kututa. * Yote ni ubatili na kujilisha upepo.
- W. Shina moja la mabaya ya kila namna ni kupenda fedha; ambayo wengine hali wakiitamani hiyo wamejichoma kwa maumivu mengi.
- **K.** Yote ni ubatili na kujilisha upepo.

SOMO LA PILI:

Toka "Homilia juu ya Mhubiri" ya Mt. Gregorio wa Nisa, askofu.

Mwenye hekima anayo macho kichwani

Nafsi ikiinua macho kwa kichwa chake, aliye Kristo, kama asemavyo Paulo, atajisikia mwenye heri kwa sababu ya ukali wa mtazamo wake, kwani atakaza macho pale ambapo hamna giza la uovu.

Mtume mkuu Paulo, na wakubwa wengine kama yeye, walikuwa na "macho kichwani" na hivyo pia wale wote waishio, waliomo na kuwemo katika Kristo.

Yule aliye nuruni haoni giza, hivyo yule aliye na jicho lake likimtazama Kristo anaona uangavu tu. Kwa maneno "macho kichwani", basi, twaelewa mtazamo ukielekea kwenye asili ya vyote, juu ya Kristo, fadhila kamili na timamu katika kila sehemu na hivyo, juu ya ukweli, haki na kila aina ya wema. Mwenye hekima anayo macho kichwani, lakini mpumbavu huenda gizani (Mhu 2, 14). Asiyeweka taa juu ya kiango, bali chini ya kitanda, afanya kwamba kwake mwanga ugeuke kuwa giza. Wanaoyafurahia mambo ya milele na thamani halisi waangaliwa kuwa wapumbavu na wale wasio na hekima ya kweli. Ni katika maana hii kwamba Paulo alijiita mpumbavu kwa ajili ya Kristo. Yeye katika utakatifu na hekima yake hakushughulikia ubatili wo wote, ambao sisi mara nyingi twatawaliwa nao. Yaani, asema: Sisi tu wapumbavu kwa ajili ya Kristo (I Kor 4, 10), kama akisema: sisi tu vipofu mbele ya mambo yanayohusu ufupi wa maisha kwa sababu twatazama mambo ya huko juu. Kwa hiyo alikuwa mmoja bila dari, hakuwa na meza yake, alikuwa maskini, msikwao, uchi, akijaribiwa na njaa na kiu.

Dominika ya Mwili na Damu ya Kristo

Ofisi ya masomo -364

Nani asigalimfikiri mnyonge akimwona katika minyororo, akipigwa na kudharauliwa? Yeye alipotea baharini, akipelekwa huku na huku na mawimbi, akifungwa minyororo. Lakini, ingawa alionekana hivi machoni pa watu, hakuondoa kamwe macho yake kutoka Kristo, bali alikuwa nayo daima yakimwelekea kichwa, akisema: Nani atatutenga na upendo wa Kristo? Dhiki au shida au adha, au njaa, au uchi, au hatari, au upanga? (Rum 8, 35). Ndiyo kusema: Nani ataniondoa macho kwenye kichwa? Nani atanilazimisha kutazama yaliyo batili na ya kudharauliwa?

Hata kwetu atuamuru kufanya vile anapotuamuru kuonja mambo ya juu (Kol 3, 1-2), yaani, kuwa na macho juu ya kichwa, yaani, juu ya Kristo.

Kiitikizano: Zab 122, 2; Yn 8, 12

- K. Kama vile macho ya watumishi kwa mkono wa bwana zao. * Macho yetu humwelekea Bwana, Mungu wetu, hata atakapoturehemu.
- W. Mimi ndimi nuru ya ulimwengu; yeye anifuataye hatakwenda gizani kamwe, bali atakuwa na nuru ya uzima.
- **K.** Macho yetu humwelekea Bwana, hata atakapoturehemu.

JUMANNE YA SABA

SOMO LA KWANZA: Mhu 3, 1-22

Kiitikizano: 1 Kor 7, 29. 31; Mhu 3, 1

- K. Muda ubakio si mwingi: basi tokea sasa, wautumiao ulimwengu huu, kama hawautumii sana, * kwa maana mambo ya ulimwengu huu yanapita.
- W. Kwa kila jambo kuna majira yake, na wakati kwa kila kusudi chini ya mbingu:
- **K.** kwa maana mambo ya ulimwengu huu yanapita.

SOMO LA PILI:

Toka "Homilia juu ya Mhubiri"za Mt. Gregorio wa Nisa, askofu.

Wakati wa kuzaliwa na wakati wa kufa

Upo "wakati wa kuzaliwa, -asema-, na wakati wa kufa" (Mhu 3, 2). Impendeze mbingu kwamba nijaliwe kuzaliwa kwenye muda wa kufaa na kufariki katika muda wa fadhila zaidi.

Yaani sisi tu, kwa namna fulani mababa wa sisi wenyewe, wakati ambapo kwa njia ya mielekeo mema ya roho na ya mapenzi huru, twaumba, twazaa, twatoa nuruni sisi wenyewe.

Twafanya hayo, tunapomkaribisha Mungu ndani yetu wenyewe na tumekuwa wanawe, wana wa fadhila na wana wa Aliye juu. Lakini twabaki bila kukomaa na kukamilika wakati ambapo haujatungwa ndani yetu, kama Mtume anavyosema, "mfano wa Kristo". Yahitajika kwamba mtu wa Mungu awe mnyofu na mkamilifu. Huku ndiko kuzaliwa kwetu halisi.

"Upo wakati kwa kufa". Kwa Mt. Paulo, kila muda wafaa kwa kifo chema. Naam, asema katika maandishi yake: "ninakufa kila siku" (I Kor 15,31) na pia: "Kwa ajili yako tunauawa mchana kutwa" ((Rum 8, 36). Ni hasa ndani yetu kwamba twapeleka ile hukumu ya kifo. Ni dhahiri pia kwa njia gani anakufa Paulo kila siku, yeye asiyeishi kwa ajili ya dhambi, bali afisha mwilie na kupeleka daima ndani yake mwenyewe kufa kwa mwili wa Kristo, na ni daima msulibiwa pamoja na Kristo, yeye asiyeishi kamwe kwa ajili yake mwenyewe, bali abeba ndani yake Kristo hai. Hiki ndicho, kulingana nami, kilikuwa kifo cha kufaa kilichozalisha uzima halisi. Yaani asema: Naua mimi, nahuisha mimi (Kum 32, 39) ili tuamini kwamba ni zawadi ya Mungu kuifia dhambi na kuhuishwa katika roho. Naam, neno la Mungu laahidi uzima kama matokeo ya mauti.

Kiitikizano: Kum 32, 39; Ufu 1, 18

- K. Naua Mimi, nahuisha Mimi; nimejeruhi, tena naponya * wala hapana awezaye kuokoa katika mkono wangu.
- W. Ninao uwezo juu ya mauti na juu ya kuzimu
- K. wala hapana awezaye kuokoa katika mkono wangu.

JUMATANO YA SABA

SOMO LA KWANZA: Mhu 5, 9 - 6, 8

Kiitikizano: Mit 30, 8; Zab 31, 14-15

- K. Uniondolee ubatili na uongo * usinipe umaskini wala utajiri, unilishe chakula kilicho kadiri yangu.
- W. Mimi nakutumaini Wewe, Bwana; nyakati zangu zimo mikononi mwako.
- K. Usinipe umaskini wala utajiri, unilishe chakula kilicho kadiri yangu

SOMO LA PILI:

(Badala ya somo hili laweza kufanywa lile kati ya yale mawili lililoachwa Dominika iliyotangulia pamoja na Kiitikizano chake.)

Toka "Mafasirio juu ya Mhubiri" ya Mt. Yeronimo, mpresbiteri.

Tafuteni yaliyo ya juu

"Kila mwanadamu ambaye Mungu amempa mali na ukwasi, akamwezesha kula katika hizo, na kuipokea sehemu yake, na kuifurahia amali yake: hiyo ndiyo karama ya Mungu. Kwa kuwa mtu hatazikumbuka mno siku za maisha yake, kwa sababu Mungu humtakabali katika furaha ya moyo wake" (Mhu 5, 19-20). Kama yule anayejilisha na vitu vyake katika mahangaiko ya shughuli zake na kwa uzito mkali na uchovu wa maisha, arundisha vifaa vilivyopangwa kuharibika, mwenye hekima asema kwamba ni bora yule anayefurahia yaliyopo mbele yake. Hapo, hata ikiwa ni ndogo, ipo ridhaa fulani katika kutumia vifaa. Kwenye nafasi ya kwanza, upo uchovu tu na masumbufu. Mwenye hekima aonyesha pia kwa nini ni zawadi ya Mungu kufurahia utajiri, akisema: "hatafikiria sana siku za maisha yake".

Bila shaka Bwana ampa furaha moyoni mwake: hatakuwa katika huzuni, hatashambuliwa na shauku, kwa kuwa ameshikwa na shangwe na raha ya wakati huu. Lakini, ni bora, kulingana na Mtume kupambanua wema wa kufurahia si chakula au kinywaji cha kimwili, bali chakula cha roho kilichojaliwa na Mungu. Upo wema katika jitihada, hasa kwa sababu kwa njia hiyo tu twaweza kufikilia taamuli ya mema halisi. Na ni hasa hayo yanayotupasa kufanya: kufurahia kazi na matendo yetu. Lakini, ingawa hayo ni mema, hata hivyo "Kristo atakapofunuliwa, aliye uhai wetu" (Kol 3, 4) sio bado mema kamili.

Yatubidi kumwangalia kweli mwenye hekima yule ambaye, akifundishwa katika Maandiko matakatifu, anayo jitihada yake yote midomoni mwake na tamaa yake hairidhiki kamwe (Mhu 6, 7), kwa kuwa atamani kujifunza daima. Kwa maana mwenye hekima hupata faida kuliko mpunbavu (Mhu 6, 8), kwa sababu, akijisikia maskini (yule maskini anayetangaziwa mwenye heri katika injili) ajibidisha kukumbatia yale yanayohusu maisha halisi, atembea kwenye njia nyembamba na iliyosonga iendayo uzimani na ni maskini wa matendo maovu, na ajua wapi akaa Kristo, aliye uzima.

Kiitikizano: YbS 23, 4. 5. 6. 1

- K. Ee Bwana, baba na Mungu wa uzima wangu, usinipe macho ya kiburi, uiondoe tamaa mbali nami. Choyo na uzinzi yasinipate; * wala moyo mpujufu usinisibu.
- W. Ee Bwana, usinitupe katika mashauri ya adui, wala usiniache nianguke kwayo:
- K. wala moyo mpujufu usinisibu.

ALHAMISI YA SABA

SOMO LA KWANZA: Mhu 7, 1-29

Kiitikizano: Mit 20, 9; Mhu 7, 20; I Yoh 1. 8. 9

- K. Nani awezaye kusema: Nimesafisha moyo wangu, nimetakasika dhambi yangu?
- * Hakuna mwanadamu mwenye haki, ambaye afanya mema, asifanye dhambi.
- W. Tukisema kwamba hatuna dhambi, twajidanganya wenyewe. Tukiziungama dhambi zetu, Mungu ni mwaminifu hata atuziondolee.
- K. Hakuna mwanadamu mwenye haki, ambaye afanya mema, asifanye dhambi.

SOMO LA PILI:

Tokea "Mafundisho" ya Mt. Kolumbano, abate.

Undani mkuu wa Mungu

Mungu yupo po pote; yeye ni mkuu asiyepimika na yupo duniani kote, kulingana na aliyosema juu yake mwenyewe: Mimi ni Mungu aliye karibu, mimi si Mungu aliye mbali (Yer 23, 23). Tusimtafute, basi, Mungu kama angekuwa mbali nasi, kwa sababu twaweza kuwa naye ndani mwetu. Yeye akaa ndani yetu, kama nafsi katika mwili, mradi tu viungo vyake vyenye afya, tumeifia dhambi na hatushambuliwi na uharibifu wa mapenzi

mapotovu. Hapo akaa kweli ndani mwetu, kwa sababu ameyasema yeye mwenyewe: nitakaa ndani yao na nitakwenda kati yao (Law 26, 12).

Tukistahili kwamba yeye akae ndani yetu, hapo twahuishwa naye katika ukweli, kama viungo vyake hai. "Ndani yake yeye, kama Mtume anavyosema, tunaishi, tunakwenda na kuwa na uhai wetu" (Mdo 17, 28).

Nani, basi, ataweza kuchunguza utu wa juu wa Mungu, usiosemeka wala kufahamika? Nani ataweza kutafiti mafumbo yake ya juu sana? Nani atathubutu kusema kitu juu yake yule aliye Asili akaaye milele ya vyote vilivyoumbwa? Nani ataweza kujivuna kwamba amjua Mungu asiye na mipaka, yule ajazaye na kukumbatia vyote, anayeingia yote na kupita yote, anayelewa yote na kuzidi yote? Hakuna mtu aliyemwona Mungu wakati wo wote (Yn 1, 18). Kwa hiyo mtu ye yote asijivune kuchunguza mafumbo yasiyoeleweka ya Mungu: yeye ni nani, ni wa namna gani, yuko wapi. Hayo ndiyo mafumbo yasiyosemeka, yasiyochunguzwa, yasiyoingiliwa. Wapaswa kuamini hayo tu, lakini kwa nguvu zote za moyo wako: kwamba Mungu ni vile, kama alivyokuwa milele, na kama itakavyokuwa daima, kwani habadiliki.

Mungu ni nani, basi? Baba, Mwana na Roho Mt. ni Mungu mmoja. Usitafute mengine juu ya Mungu, kwa sababu ukitaka kujua undani wa kifumbo wa Mungu, ni lazima kwanza kuchunguza hali ya viumbe. Ujuzi wa Utatu walinganishwa kwa haki na kilindi cha bahari, kulingana na msemo wa mwenye hekima: Mambo yaendayo chini sana, ni mtu yupi awezaye kuyatafuta? (Mhu 7, 24). Kama kilindi cha bahari hakionekani kwa macho ya kibinadamu, hivyo umungu wa Utatu waonekana haueleweki kwa hisia za mtu. Ikiwa, basi, mmoja ataka kujua yale yanayopaswa kuamini, hana budi kuelewa kwamba hataweza kufahamu zaidi akiongea juu yake kuliko akiamini. Naam, ujuzi wa Mungu, zaidi unajadiliwa, zaidi waonekana waenda mbali nasi.

Tafuta, basi, ujuzi wa Mungu wa juu zaidi, ule ambao haumo katika majadiliano ya maneno mengi, bali katika utakatifu wa maisha mazuri; sio katika kusema, bali katika imani ibubujikayo toka urahisi wa moyo; sio ule ujuzi unaopatikana kwa kutia pamoja kauli za utaalam mkaidi.

Ukitafuta kwa majadiliano yule asiyesemeka, yeye "atafarakana nawe" (Mhu 7, 23) kuliko alivyokuwa mbeleni. lakini ukimtafuta kwa imani, utaipata hekima karibu na milango ya mji, ambapo yako makao yako. Pale, walau, utaweza kuiona; lakini hata hapo utaweza kuipata kwa sehemu tu, kwa sababu haonekani wala kueleweka. Mungu haonekani na hivyo yatubidi kuamini, hata akiweza kuwa na ujuzi fulani yule aliye na moyo safi.

Kiitikizano: Zab 36, 5-6; Rum 11, 33

- K. Ee Bwana, fadhili zako zafika hata mbinguni, uaminifu wako hata mawinguni; * haki yako ni kama milima ya Mungu, hukumu zako ni vilindi vikuu.
- W. Jinsi zilivyo kuu utajiri na hekima na maarifa ya Mungu! Hukumu zake hazichunguziki!
- K. Haki yako ni kama milima ya Mungu, hukumu zako ni vilindi vikuu.

IJUMAA YA SABA

SOMO LA KWANZA: Mhu 8, 5 - 9, 10

Kiitikizano: 1 Kor 2, 9-10; Mhu 8. 17

- K. Jicho halikuyaona wala sikio halikuyasikia, wala hayakuingia katika moyo wa mwanadamu mambo ambayo Mungu aliwaandalia wampendao, * Mungu ametufunulia sisi kwa Roho, anayechunguza mafumbo ya Mungu.
- W. Niliiona kazi yote ya Mungu, ya kuwa mwanadamu hawezi kuvumbua sababu.
- K. Mungu ametufunulia sisi kwa Roho, anayechunguza mafumbo ya Mungu.

SOMO LA PILI:

Toka "Maelezo juu ya Mhubiri" ya Mt. Gregorio wa Agrigento, askofu.

Roho yangu imshangilie Bwana

Wewe enenda zako, ule chakula chako kwa furaha, unywe mvinyo yako kwa moyo wa kuchangamka kwani Mungu amezikubali kazi zako (Mhu 9, 7).

Twaweza kuchukua maneno haya kama kanuni nyofu na ya haki ya hekima ya kibinadamu kwa maisha ya kila siku. Hata hivyo, maelezo ya kimfano yatupeleka kwenye mawazo ya juu zaidi na yatufundisha kuangalia mkate wa mbinguni na wa kifumbo ulioshuka kutoka mbinguni na kuleta uzima duniani. Hivyo pia kunywa divai ya kiroho kwa moyo mtulivu kwamaanisha kutuliza kiu na ile divai itokayo ubavuni mwa mzabibu halisi, wakati wa mateso yake yenye kuokoa. Juu yao injili ya uzima wetu yasema hivi: Yesu alitwaa mkate, akabariki, akaumega, akawapa wanafunzi wake, akasema, Twaeni, mle; huu ndio mwili wangu, uliotolewa kwa ajili yenu, kwa ondoleo la dhambi. Vile vile akakitwaa kikombe, akasema: Nyweni nyote katika hiki: hii ndiyo damu ya agano jipya, iliyomwagika kwa ajili yenu na kwa ajili ya wengi kwa ondoleo la dhambi (Mt 26, 26-28). Wale ambao wanakula mkate huu na kunywa divai hii ya kifumbo wafurahia na kushangilia na wanaweza kulia kwa sauti kuu: Umenitia furaha moyoni mwangu (Zab 4, 7).

Kwa kauli yangu, ni hasa mkate huu na divai hii zinazotajwa na Hekima yenye kudumu ya Mungu, yaani Kristo mwokozi wetu, anapotualika kwenye ushirika hai pamoja naye mwenyewe, Neno wa Mungu. Afanya hivi kwa maneno ya kitabu cha Mithali: "Njoo, ule mkate wangu, ukanywe divai niliyoichanganya" (Mit 9, 5). Wale walioalikwa na mwaliko huu, wapaswa kutekeleza matendo ya nuru, ili wawe na roho zao ziking'aa si pungufu na nuru yenyewe, kama asemavyo Bwana katika injili: "Vivyo hivyo nuru yenu na iangaze mbele ya watu, wapate kuyaona matendo yenu mema, wamtukuze Baba yenu aliye mbinguni" (Mt 5, 16). Hapo wataona kushuka juu ya kichwa chao mafuta, yaani, Roho wa ukweli, atakayewalinda na kuwakinga na kila uovu wa dhambi.

Kiitikizano: Zab 15, 8-9. 5

- K. Bwana yuko kuumeni kwangu, sitaondoshwa * kwa hiyo moyo wangu unafurahi, nao utukufu wangu unashangilia.
- W. Bwana ndiye fungu la posho langu, na la kikombe changu:
- K. kwa hiyo moyo wangu unafurahi, nao utukufu wangu unashangilia

JUMAMOSI YA SABA

SOMO LA KWANZA: Mhu 11, 7 - 12, 14

Kiitikizano: Zab 71, 17. 9; 16, 11

- K. Ee Mungu umenifundisha tokea ujana wangu; nimetangaza miujiza yako hata leo. * Usinitupe wakati wa uzee.
- W. Mbele ya uso wako ziko furaha tele, na katika mkono wako wa kuume mna mema ya milele..
- K. Usinitupe wakati wa uzee.

Somo la pili:

Toka "Maelezo juu ya Mhubiri" ya Mt. Gregorio wa Agrigento, askofu.

Mkaribie Bwana na mtaangaziwa

Kweli nutu ni tamu,wasema Mhubiri (Mhu 11, 7) na ni kitu chema sana kwa mtazamo wa macho yetu kutazama jua hili lenye kuonekana. Yaani, nuru ikiondolewa, ulimwengu ungekuwa bila uzuri na uhai bila roho. Kwa hiyo yule mtaamuli wa kwanza aliyekuwa Musa alisema: "Mungu akaiona nuru, ya kuwa ni njema" (Mwa 1, 4).

Lakini kwetu yafaa kutazama mwanga mkuu, halisi na wa milele "amtiaye nuru kila mtu akija katika ulimwengu" yaani, Kristo Mkombozi na mwokozi wa dunia, ambaye,

akijifanya mtu, alishuka mpaka daraja la chini la hali ya kibinadamu. Juu yake asema nabii Daudi: Mwimbieni Mungu, lisifuni jina lake, mtengenezeeni njia ya barabara, yeye apandaye magharibi, jina lake ni Bwana; shangilieni mbele yake (Zab 68, 4). Aliita nuru tamu na ametangaza kabla kama kitu chema kuona kwa macho yake mwenyewe jua la utukufu, ni kama yule aliyesema wakati wa umwilisho wa kimungu: "Mimi ndimi nuru ya ulimwengu; yeye anifuataye hatakwenda gizani kamwe, bali atakuwa na nuru ya uzima" (Yn 8, 12). Na tena: "Na hili ndiyo hukumu: ya kuwa nuru imekuja ulimwenguni" (Yn 3, 19). Bwana aliahidi kuweka badala ya mwanga tunaoona kwa macho ya kimwili, lile jua la kiroho la haki lililo tamu sana kwa wale wanaohesabiwa wamestahili kufundishwa naye. Wao waliweza kuliona na macho yao alipoishi na kuzungumza kati ya watu kama mtu wa kawaida, ingawa hakuwa wa kawaida kati ya wanadamu. Naam, alikuwa pia Mungu halisi, na kwa hiyo alifanya kwamba vipofu waone, viwete watembee, na viziwe wasikie; alisafisha wagonjwa wa ukoma na kwa amri moja aliwaita wafu kwenye uzima.

Lakini pia sasa ni kitu kitamu sana kuelekeza kwake macho ya kiroho na kutazama na kufikiria urembo wake rahisi na wa kimungu, kuangaziwa na kuinuliwa na shirikisho na mawasiliano kama huo, kujazwa na utamu wa kiroho, kuvikwa na utukufu, kupata akili, na mwishowe kujazwa na shangwe ya kimungu na kuing'amua kila siku ya maisha ya hapa. Hayo aliyafunua Mhubiri mwenye hekima aliposema: Kwa kuwa hata mtu ataishi miaka mingi na katika hiyo yote atapata furaha (Mhu 6, 3). Naam, mwanzilishi wa kila furaha ni Jua la haki, kwa wale wanaomtazama. Kwa hao nabii Daudi atolea shauri lake: "Waushangilie uso wa Mungu, na wapige kelele kwa furaha" (Zab 68, 3), na tena: "Furahini wenye haki katika Bwana, kusifu kunawapasa wanyofu wa moyo" (Zab 33, 1).

Kiitikizano: Zab 34, 3. 5; Kol 1, 12-13

- K. Mtukuzeni Bwana pamoja nami, na tuliadhimishe jina lake pamoja * mmwelekee macho na mtatiwa nuru.
- W. Alitupatia sehemu ya urithi wa watakatifu katika nuru, akatuokoa katika nguvu za giza:
- K. mmwelekee macho na mtatiwa nuru.

JUMA LA NANE. KIPINDI CHA KAWAIDA

DOMINIKA YA NANE

SOMO LA KWANZA: Ayu 1, 1-22

Kiitikizano: Ayu 2, 10; 1, 21

- K. Je, tupate mema mkononi mwa Mungu, nasi tusipate na mabaya? * Bwana alitoa na Bwana ametwaa; jina la Bwana na libarikiwe.
- W. Uchi nilitoka tumboni mwa mama yangu, nami nitarudi tena huko uchi vilevile.
- K. Bwana alitoa na Bwana ametwaa; jina la Bwana na libarikiwe.

SOMO LA PILI:

Tokea "Mafasirio kwa kitabu cha Ayubu" ya Mt. Gregorio Mkuu, papa.

Mtu rahisi na mnyofu, mcha Mungu

Ipo aina ya urahisi ambayo ingefaa kuita ujinga. Na hiyo ni kutojua unyofu ni nini. Wengi waacha upole wa urahisi kweli, kwa sababu hawajui kuinuka kwenye fadhila na unyofu. Kwani hawana utaratibu wa maisha manyofu, urahisi wao hautakuwa kamwe usafi.

Kwa hiyo Paulo awaonya wanafunzi: "Nataka ninyi kuwa wenye hekima katika mambo mema, na wajinga katika mambo mabaya" (Rum 16, 19). Na aongeza: "Msiwe watoto katika akili zenu; lakini katika uovu mgeuzwe watoto wachanga" (I Kor 14, 20).

Kwa hiyo, hata Ukweli mwenyewe awaambia wanafunzi: "Iweni na busara kama nyoka, na kuwa watu wapole kama hua" (Mt 10, 16). Ameunganisha kabisa mambo yote mawili katika ushauri wake, busara ya nyoka ifundishe upole wa hua na upole wa hua utawale busara ya nyoka.

Kwa hiyo, Roho Mt. aliwadhihirishia watu uwepo wake sio tu chini ya alama ya hua, bali pia ya moto. Katika hua wadhihirishwa urahisi, katika moto bidii kwa wema. Ajionyesha katika mfano wa hua na katika moto, kwa sababu wale wanaojaa naye watekeleza aina ya urahisi na upole hivi, hata kuwaka moto na bidii kwa vitu vitakatifu na vizuri na chuki kwa uovu.

"Mtu mkamilifu na uelekevu, ni mmoja aliyemcha Mungu, na kuepukana na uovu" (Ayu 1, 1). Ye yote anayeelekea kwenye nchi ya milele aishi bila shaka kwa urahisi na unyofu: ni rahisi katika kutenda, mnyofu katika imani; rahisi katika mema ya kidunia

anayotenda, mnyofu katika mema ya kiroho anayoona katika undani wake. Yaani, wapo watu ambao sio rahisi katika wema wanaofanya, kwa sababu watafuta ndani yake sio zawadi ya ndani bali sifa ya nje. Kwa hiyo, alisema vema mwenye hekima: "Ole wao wakosaji waendao njia mbili!" (YbS 2, 12). Mkosefu, basi, atembea juu ya njia mbili, anapotimiza yale yaliyo ya Mungu, bali atamani na kutafuta yale yaliyo ya dunia.

Vizuri imesemwa pia: "Alimcha Mungu na alikuwa mgeni kwa uovu"; kwa sababu Kanisa takatifu la wateule lachukua katika kicho njia za urahisi na unyofu wake, lakini laimaliza katika upendo. Mmoja aenda mbali kabisa na uovu, wakati ambapo, kwa upendo wa Mungu, aanza kutotaka kutenda dhambi tena. Lakini, ikiwa atenda bado mema kwa hofu, yeye hajaenda kabisa mbali na uovu; na atenda dhambi kwa hiyo, kwa sababu angekuwa tayari kutenda dhambi, ikiwa angeweza kuifanya bila hatia.

Kwa hiyo inaposemwa kwamba Ayubu alimcha Mungu, kwa haki imesemwa pia kwamba alikuwa mbali na uovu, kwa kuwa wakati upendo wachukua nafasi ya hofu, hatia inayoachwa na dhamira, yakanyagwa pia na kusudi la mapenzi.

Kiitikizano: Ebr 13, 21; 2 Mak 1, 4

K. Mungu awafanye kuwa wakamilifu katika kila tendo jema, mpate kuyafanya mapenzi yake, * akifanya ndani yetu lipendezalo mbele zake, kwa Yesu Kristo.

W. Aifunue mioyo yenu kwa sheria yake na amri zake,

K. akifanya ndani yetu lipendezalo mbele zake kwa Yesu Kristo.

JUMATATU YA NANE

SOMO LA KWANZA: Ayu 2, 1-13

Kiitikizano: Zab 38, 1. 2. 3. 11

K. Ee Bwana usiniadhibu kwa ukali wa hasira yako. Kwa maana mishale yako imenichoma; * kwa ghadhabu yako hamna uzima katika mwili wangu

W. Rafiki zangu wanasimama mbali na pigo langu; majirani yangu wamesimama mbali;

K. kwa ghadhabu yako hamna uzima katika mwili wangu.

SOMO LA PILI:

Toka "Mafasirio kwa Kitabu cha Ayubu" cha Mt. Gregorio Mkuu, papa.

Tukipokea mema toka kwa Mungu, kwa nini tusipokee pia uovu?

Paulo, akiona ndani yake mwenyewe utajiri wa hekima ya ndani na akiona kwamba nje yeye alikuwa mwili uharibikao, alisema: "Tuna hazina hii katika vyombo vya udongo" (2 Kor 4, 7).

Katika mbarikiwa Ayubu chombo cha udongo alisikia nje mapigo na kuvunjika, lakini hazina hiyo ilibaki nzima. Nje aliumia kwa sababu ya majeraha, lakini hazina ya hekima ilizaliwa upya, mpaka kusema kwa nje maneno haya matakatifu: "Je, tupate mema mkononi mwa Mungu, nasi tusipate na mabaya?" (Ayu 2, 10).

Ayaita mema mapaji ya Mungu ya hapa au ya milele; bali mabaya majanga ya wakati huu, ambayo juu yao Bwana asema kwa kinywa cha nabii: "Mimi ni Bwana, wala hapana mwingine; zaidi yangu mimi hapana Mungu. Mimi naiumba nuru na kuihuluku giza, mimi nafanya suluhu, na kuhuluku ubaya" (Isa 45, 5a. 7).

"Mimi naiumba nuru na kuihuluku giza", kwa sababu, wakati majanga yasababisha nje giza la maumivu, yawaka ndani nuru ya mang'amuzi makuu ya kiroho. "Nafanya wema, na kuhuluku ubaya", kwa sababu kwa amani pamoja na Mungu twaletwa upya wakati ambapo viumbe vilivyoumbwa vema, lakini havitamaniwi vizuri, vyageuka kwetu kuwa mapigo na mateso. Sisi twaingia kwenye pambano dhidi ya Mungu kwa njia na dhiki. Wakati ambapo kila kitu kilichoumbwa vizuri kinageuka kwetu kuwa mateso, twaongozwa upya kwenye njia nyofu, na roho yetu yafanywa upya na unyenyekevu kwa amani ya Mwumba.

Lakini katika maneno ya Ayubu twahitajikuona kwa uangalifu kwa ustadi gani wa mawazo ajua kumaliza dhidi ya maneno ya mkewe, akisema: "Je, tupate mema mkononi mwa Mungu, nasi tusipate mabaya?"

Ni, bila shaka, faraja kuu katika dhiki kukumbuka fadhila za Mwumba wetu, wakati tunapovumilia majanga. Wala yatokanayo kwenye maumivu hayawezi kutukatisha tamaa tukikumbuka faraja iinayoletwa na vipawa. Kwa hiyo imeandikwa: Siku ya mema usisahau mabaya, na siku ya mabaya usisahau mema (YbS 11, 25).

Ye yote anayefurahia mema, lakini wakati huo huo haogopi majanga, kwa sababu ya raha aanguka kwenye majivuno. Bali yule ambaye ameshikwa na majanga, na hatafuti wakati huo kufarijika kwa ukumbusho wa vipawa vilivyopokelewa, anaangamizwa na hisia za usumbufu au za kukata tamaa. Mtu ahitaji, basi, kuunganisha mambo mawili, ili moja

lisaidiwe na lingine: ukumbusho wa mema utatuliza mateso ya janga; kutotegemea furaha za dunia na hofu ya janga zitasimamisha furaha ya kipawa.

Kwa hiyo, mtu mtakatifu, ili kutuliza roho yake iliyodhulumiwa kati ya majeraha, kwenye mateso ya dhiki, afikirie utamu wa vipawa, na aseme: "Je, tupate mema mkononi mwa Mungu, nasi tusipate mabaya?".

Kiitikizano: Ayu 2, 10; 1, 21-22

- K. Je, tupate mema mkononi mwa Mungu, nasi tusipate na mabaya? * Bwana alitoa na Bwana ametwaa; jina la Bwana na libarikiwe.
- W. Katika hayo yote Ayubu hakutenda dhambi, wala hakumwazia Mungu kwa upumbavu:
- K. Bwana alitoa na Bwana ametwaa, jina la Bwana na libarikiwe.

JUMANNE YA NANE

SOMO LA KWANZA: Ayu 3, 1-26

Kiitikizano: Ayu 3, 24-26; 6, 13

- K. Kwani kuugua kwangu kwaja kana kwamba ni chakula, na kunguruma kwangu kumemiminika kama maji: maana jambo hilo nichalo hunipata, nalo nitialo hofu hunijilia.
  - * Hasira yako ipo juu yangu, ee Bwana.
- W. Je, si kwamba sina msaada ndani yangu? Hata marafiki zangu wameenda mbali nami!
- K. Hasira yako ipo juu yangu, ee Bwana.

SOMO LA PILI:

Toka "Maungamo" ya Mt. Augustino, askofu.

Kwako, ee Bwana, niwe wa aina yo yote niko dhahiri

Nitakujua wewe, unayenijua mimi, nitakujua kama vile mimi ninavyojuliwa (I Kor 13, 12). Nguvu ya roho yangu, ingia ndani mwake na ukaiunganishe kwako, ili kuitawala na kuimiliki "bila ila wala kunyanzi" (Efe 5, 27). Hili ndilo tumaini langu, kwa hiyo nathubutu kusema na katika tumaini hili nafurahi, kwa sababu nakifurahia kitu kitakatifu. Mengine yote katika maisha haya yataka kuliliwa kidogo hivi kiasi kwamba zaidi yanavyoliliwa, na zaidi kuliliwa kwa kiazi yanavyoliliwa kidogo.

"Lakini wewe wataka unyofu wa moyo" (Zab 51), kwa sababu anayeuteleza huja nuruni (Yn 3,21). Nataka, basi, kuutekeleza moyoni mwangu mbele yako katika ungamo langu na katika maandishi yange mbele ya mashahidi wengi.

Mbele yako, ee Bwana kiko wazi kilindi cha dhamira ya kibinadamu: je, chaweza kufichwa kwako kitu fulani ndani yangu, hata ikiwa ningejaribu kutokiungama? Ningalifanya hivi, ningalikuficha wewe kwangu, wala si mimi kwako. Lakini sasa mlio wangu wadhihirisha kwamba mimi sijifurahii, na kwamba wewe wang'aa na wastahili kupendwa na kutamaniwa, mpaka mimi najisikia aibu na kujikatalia kwa sababu ya kukuchagua wewe, na sitamani kwa anasa wala kwako, wala kwangu, isipokuwa ndani yako.

Kwa hiyo, ee Bwana, wewe wanijua kweli kama nilivyo. Nilionyesha tayari sababu ya mimi kujidhihirisha kwako. Sifanyi hayo kwa maneno na sauti ya mwili, bali kwa maneno ya roho na milio na akili, inayojulikana vizuri na sikio lako. Nikiwa mbaya, tendo ka kuuungama kwako ni tu tendo la kijikatalia; lakini, nikiwa mwema, tendo la kuungama kwako ni kutojihesabia mimi wema huu, kwani, "Wewe Bwana utambariki mwenye haki" (Zab 5, 12), lakini, kabla, wamhesabia haki asiyekuwa mtauwa (Rum 4,5). Kwa hiyo, ee Mungu wangu, ungamo langu mbele yako latukia kwa njia ya kimya na isiyo kimya: latukia katika ukimya, lakini una nguvu mlio wa upendo.

Wewe peke yako, ee Bwana, wanihukumu; maana "ni nani ayajuaye mambo ya kibinadamu ila roho ya kibinadamu iliyo ndani yake?" (I Kor 2, 11). Hata kipo kitu fulani katika mtu kisichojulikana hata na roho iliyopo ndani yake. Wewe, lakini, Bwana wajua yote juu yake, kwa sababu umemwumba. Lakini mimi, hata nikijidharau namna gani mbele yako na kujihesabu udongo na majivu, najua juu yako kitu fulani nisichokijua juu yangu.

"Sasa twaona kwa kioo kwa jinsi ya fumbo; wakati ule tutaona uso kwa uso" (I Kor 13, 12), na, kwa hiyo, mpaka niko msafiri mbali nawe, niko karibu zaidi nami mwenyewe kuliko nawe, na hata hivyo najua kwamba wewe huwezi kudhuriwa kabisa. Lakini sijui naweza kustahimili vishawishi gani, na vipi siwezi. Ninalo tumaini, kwa sababu wewe ni mwaminifu, wala hukubali tujaribiwe kupita nguvu zetu, lakini, pamoja na kishawishi utatujalia pia njia ya kutoka na nguvu ya kukivumilia (I Kor 10, 13).

Nitaungama, basi, yale ninayojua na yale nisiyojua juu yangu; kwa sababu pia ninayojua juu yangu, nayatambua kwa mwangaza wako; na yale nisiyojua juu yangu, sitayafahamu mpaka gizza langu halitageuka kuwa kama adhuhuri nuruni mwa uso wako (Isa 58, 10).

Kiitikizano:

139, 1. 2. 7

K. Ee, Bwana, umenichunguza na kunijua; * umelifahamu wazo langu tokea mbali.

W. Niende mbali nijiepushe na roho yako? Niende wapi niukimbie uso wako?

K. Umelifahamu wazo langu tokea mbali.

JUMATANO YA NANE

SOMO LA KWANZA: Ayu 7, 1-21

Kiitikizano: Ayu 7, 5. 7. 6

K. Mwili wangu unavikwa mabuu na madongoa ya udongo, ngozi yangu hufumba, kisha ikatumbuka tena. * Kumbuka, Bwana, kwamba maisha yangu ni upepo.

W. Siku zangu hupita upesi kuliko chombo cha kufumia, nazo zapita pasipo matumaini.

K. Kumbuka Bwana kwamba maisha yangu ni upepo.

SOMO LA PILI:

Toka "Maungamo" ya Mt.Augustino, askofu.

Tumaini langu lote limewekwa katika huruma yako kuu

Je, nilikupata wapi ili kukujua? Bila shaka hukuwepo kwenye ukumbusho wangu kabla sijakujua. Wapi, basi, nilikupata isipokuwa ndani yako na kupita kwangu? Lakini kikao hiki sio mahali kamwe. Twaenda mbali na twakikaribia, ni kweli, lakini, hata hivyo, si mahali kamwe. Po pote ulipo, ee Ukweli, uko juu ya wale wote wanaokuuliza na, wakati ule ule, wajibu wale wanaokuhoji juu ya mambo mbalimbali kabisa.

Wewe wajibu kwa ufasaha, lakini si wote wanakuelewa kwa ufasaha. Wote wanakuuliza juu ya yale wanayotafuta, lakini hawasikii daima yale wanayotafuta. Ajionyesha kuwa mtumishi wako bora si yule anayedai kusikia toka kwako anayotaka yeye, bali yule anayotaka yale anayosikia toka kwako.

Nimechelewa kukupenda, ewe uzuri wa zamani na mpya hivi, nimechelewa kukupenda! Wewe ulikuwepo ndani, nami nje, na pale nilikutafuta. Nilikuwa bila uzuri, nikajitupa juu ya vile vitu vizuri ulivyoumba. Wewe ulikuwa nami, lakini mimi sikuwa nawe. Viliniweka mbali nawe viumbe vyako, ambavyo visingalikuwepo visingekuwa ndani yako. Uliniita, ukapaza sauti, ukashinda hali yangu ya kiziwi. Ulituma mianga, uling'aa, ukafuta

upofu wangu. Ulitoa manukato yako, nikayanusa, na sasa ninakutamani. Nilikuonja, na nina njaa na kiu. Ulinigusa, na nina hamu kubwa ya amani yako.

Nitakapojiunga nawe kabisa, haitakuwa nafasi tena kwa maumivu na uchovu na maisha yangu yatakuwa mzima, yakijaa wewe kabisa. Ni kweli kwamba wamwinua yule unayemjaza; na, kwa kuwa sijajaa bado nawe, mimi mwenyewe ni mzigo kwangu. Ndani yangu furaha zangu fupi zatofautiana na huzuni ambazo zingenifurahisha, wala sijui ushindi ni upande gani.

Ole wangu! Nihurumie, ee Bwana. Huzuni zangu mbaya zinapingana na furaha nyofu, wala sijui ushindi ni upande gani. Ole wangu! Nihurumie, ee Bwana! Ole wangu! Mimi sifichi majeraha yangu: wewe ndiwe daktari, mimi ni mgonjwa; wewe ni wenye huruma, mimi maskini. Je, mtu hana wakati wake wa vita ju ya nchi? (Ayu 7, 1). Je, nani angetaka masumbufu na matatizo? Wewe watuamuru kuyavumilia, wala si kuyapenda. Hakuna apendaye anayovumilia, hata ikiwa apenda kuvumilia, lakini, hata hivyo, apendelea yasiwepo yale yanayombidi kuvumilia. Katika dhiki, natamani ufanisi, katika ufanisi naogopa dhiki. Upi usawa wa katikati kwenye mambo haya mawili, ambapo mtu asiwe na kazi ngumu kama hiyo duniani? Ole wake usitawi wa dunia, usiotakiwa mara mbili kwa sababu ya hofu ya dhiki na kwa ufupi wa furaha! Ole wake usitawi wa ulimwengu mara tatu kwa sababu ya hamu ya usitawi, na kwa sababu dhiki ni shida sana na uvumilivu unashindikana! Je, maisha ya mtu duniani siyo labda kazi ngumu (Ayu 7, 1) bila pumziko kamwe?

Hapo, tumaini langu lote limewemkwa katika hruma yako kuu.

Kiitikizano: Mt. Augustino, Maungamo, 10, 27; Lk 19, 10

- K. Nimechelewa kukupenda, ewe uzuri wa zamani na daima mpya! * Uliita, ukapaza sauti, ukashinda hali yangu ya kiziwi.
- W. Mwana wa Adamu alikuja kutafuta na kuokoa kile kilichopotea.
- K. Uliita, ukapaza sauti, ukashinda hali yangu ya kiziwi

ALHAMISI YA NANE

SOMO LA KWANZA: Ayu 11, 1-20

Kiitikizano: 2 Kor 4, 8-9. 10

K. Pande sote twadhihika, bali hatusongwi; twaona shaka, bali hatukati tamaa; * twaudhiwa, bali hatuachwi.

W. Siku zote twachukua katika mwili kuuawa kwake Yesu, ili uzima wa Yesu nao udhihirisshwe katika miili yetu:

K. twaudhiwa, bali hatuachwi.

SOMO LA PILI:

Tokea "Mafasirio kwa kitabu cha Ayubu" ya Mt. Gregorio Mkuu, papa.

Sheria ya Mungu ni ya aina nyingi

Je, twapaswa kuelewa nini kama sheria ya Mungu, isipokuwa upendo, ambao kwake tunao daima katika fikira zetu vipi zaweza kutekelezwa amri za uzima?

Juu ya sheria hiyo yasema sauti ya Ukweli: "Amri yangu ndiyo hii: Mpendane" (Yn 15, 12). Juu yake Paulo asema: "Pendo ndilo utimilifu wa sheria" (Rum 13, 10). Na juu yake asema bado: "Mchukuliane mizigo na kuitimiza hivyo sheria ya Kristo" (Gal 6, 2). Kwa kweli, kwa sheria ya Kristo hatuwezi kufahamu kingine bora zaidi kuliko upendo, tunaotimiza tunapochukua kwa sababu ya upendo mizigo ya ndugu.

Lakini sheria hiyo hiyo ni ya aina nyingi, kwa sababu upendo waenea kwa ukarimu na bidii kwenye matendo ya fadhila zote.

Hiyo yaanza, bila shaka, kwenye amri mbili, lakini yaenea kwa amri nyingine nyingi. Vizuri sana Paulo ataja ugumu wa sheria hii: "Upendo huvumilia, hufadhili; upendo hauhusudu; upendo hautakabari, haujivuni, haukosi kuwa na adabu; hautafuti mambo yake; hauoni uchungu; hauhesabu mabaya; haufurahii udhalimu, bali hufurahi pamoja na kweli" (I Kor 13, 4-6).

"Upendo huvumilia", kwa sababu akubali kwa upole mabaya aliyopokea.

"Upendo hufadhili", kwa kujwa, badaa ya mabaya watolea mema kwa wingi.

"Hautakabari", kwa sababu hajivunii mema ya nje, bali atamani sana thawabu ya tuzo la ndani.

"Haukosi kuwa na adabu", kwa sababu akifurahia tu upendo wa Mungu na wa jirani, asahau mengine yote yanayopinga unyofu.

"Hauna tamaa", kwa kuwa, akishughulikia sana mema yake ya ndani, hasikii kwa nje tamaa ya mambo ya wengine.

"Hautafuti mambo yake", kwa sababu yote anayomiliki hapa chini hayatii mkazo kama yangalikuwa ya wengine, wala hatetei kitu kuwa chake, ila yadumuyo pamoja nao.

"Hauoni uchungu", kwa kuwa, hata akichochewa na maonevu hafikirii kamwe kisasi, na angojea thawabu kubwa zaidi kwa kazi nyingi alizofanya.

"Hauhesabu mabaya", kwa sababu, akiimarisha roho kwa upendo wa wema, ang'oa kwenye mizizi kila aina ya chuki na hakubali kuhifadhi rohoni yale yanayochafua.

"Haufurahii udhalimu", kwa sababu, akitaka tu upendo kwa wote, hafurahii kamwe angamizi la maadui..

"Bali hufurahi pamoja na kweli", kwa kuwa, akipenda wengine kama yeye mwenyewe, na akiona unyofu ndani yao, ayafurahia kama faida na maendeleo yake binafsi..

Kwa hiyo, ni ya sura na mambo mengi sheria hii ya Mungu.

Kiitikizano: Rum 13, 8. 10; Gal 5, 14

- K. Msiwiwe na mtu chochote, isipokuwa kupendana; ampendaye mwenzake ameitimiza sheria, * pendo ndilo utimilifu wa sheria.
- W. Torati yote imetimilika katika neno moja: umpende jirani yako kama nafsi yako;
- **K.** pendo ndilo utimilifu wa sheria.

IJUMAA YA NANE

SOMO LA KWANZA: Ayu 12, 1-25

Kiitikizano: Ayu 12, 13. 14; 23, 13

- K. Hekima na amri zina yeye Mungu, yeye anayo mashauri na fahamu. * Yuavunja, wala haiwezekani kujenga tena, humfunga mtu, wala haiwezekani kumfungua.
- W. Yeye ni mmoja, ni nani awezaye kumgeuza? Nafsi yake ilitakalo, ndilo afanyalo.
- K. Yuavunja, wala haiwezekani kujenga tena, humfunga mtu, wala haiwezekani kumfungua.

SOMO LA PILI:

Tokea "Maelezo kwa kitabu cha Ayubu" cha Mt. Gregorio Mkuu, papa.

Ushuhuda wa ndani

"Mimi ni mtu wa kuchekwa na jirani yake, ni mtu niliyemwita Mungu, naye akanijibu" (Ayu 12, 4).Mara nyingi akili mgonjwa, wakati kwa matendo mema yafikiliwa na sifa na makofi ya kibinadamu, yajiruhusu kuenda kwenye furaha za nje, yatoa umuhimu kidogo kwa matamanio ya ndani, na yachelewa kwa hiari katika yanayosikia kusema. Hivyo yafurahi zaidi kutangazwa mwema kuliko kuwa kweli. Wakati inapotamani maneno ya sifa, yaacha yale ambayo ilianza kuwa. Yaenda mbali na Mungu kwa zile sifa zilizoonekana kuiungana naye.

Pengine yangojea kutenda kwa unyofu, na hata hivyo yasumbuliwa na kicheko cha watu. Yatenda mambo ya ajabu na kupokea matukano; na wakati sifa zingeitoa nje yake, madharau yailazimisha kuingia ndani yake; na zaidi yaambatana na Mungu ndani yake, kwa kiasi ambacho hakupata nje mahali pa kupumzikia. Hapo yaelekeza tumaini lake lote kwa Mwumba, na kati ya matusi na vicheko, yaegemea ushuhuda wake wa ndani.

Roho yenye huzuni yajifanya karibu zaidi na Mungu, kwa kiasi kwamba yajifanya mgeni kwa sifa na upendeleo wa kibinadamu; yajitoa mara kwa sala, na, chini ya mkazo ya nje, yageuka kuwa safi na nyofu zaidi, ili kuingia kwa urahisi zaidi katika ulimwengu wa ndani.

Kwa haki twasema: "Anayechekwa na rafiki yake, kama nilivyo, atamwita Mungu, naye atamsikia"; yaani waovu wakati wanapolaani dhamiri ya wema, waonyesha watafuta ushuhuda gani wa matendo yao. Na hivyo, wema wahimizwa kujitoa kwa sala na kutafuta

fadhila ya kimungu kwenye eneo la ndani wanaponyima sifa ya kibinadamu kwenye eneo la nje.

Ni ya kusisitiza jinsi inavyosemwa kwa hekima: "Kama nilivyo mimi", kwa sababu wako wengine wanaodhulumiwa na vicheko vya wanadamu na hata hivyo hawasikilizwi katika masikio ya Mungu. Yaani, kicheko kinapolenga kosa, mtu hapati mastahili yo yote ya fadhila katika kicheko.

"Wachekwa utimilifu wa mwenye haki" (Ayu 12, 4). Hekima ya ulimwengu ni kufunika kwa ujanja hisia za mtu, kuchunga mawazo kwa maneno, kuonyesha ni kweli yasiyo kweli na kweli yaliyo uongo. Kinyume, hekima ya mwenye haki ni kukimbia kila hila, kuonyesha kwa maneno mawazo yake, kupenda mema yalivyo, kuepusha udanganyifu, kutoa kwa hiari mali yake, kuvumilia kwa hiari zaidi uovu kuliko kuufanya, kutotafuta kujilipiza kisasi juu ya matusi, kuhesabu faida pigo lililopatikana kwa sababu ya ukweli.

Lakini urahisi huu wa mwenye haki wachekwa, kwa sababu usafi wa nia umeangaliwa kama upumbavu na wenye hekima wa dunia hii. Naam, yote yanayofanywa kwa usafi yameangaliwa na hao kitu cha kipumbavu; na yote ambayo ukweli wakubali katika kutenda, yaonekana upuuzi kwa hekima ya ulimwengu huu.

Kiitikizano: Zab 119, 104-105; Yn 6, 68

K. Naichukia kila njia ya uongo * Neno lako ni taa ya miguu yangu, na mwanga wa njia yangu.

W. Bwana, tuende kwa nani? Wewe unayo maneno ya uzima wa milele.

K. Neno lako ni taa ya miguu yangu, na mwanga wa njia yangu.

JUMAMOSI YA NANE

SOMO LA KWANZA: Ayu 13, 13 - 14, 6

Kiitikizano: Ayu 13, 20. 21; Yer 10, 24

K. Mimi sitajificha usoni pako, ee Bwana; uondoe mkono wako usinilemee * na utisho wako usinitie hofu.

W. Ee Bwana, unirudie kwa haki; si kwa hasira yako, usije ukaniangamiza,

K. na utisho wako usinitie hofu

SOMO LA PILI:

Tokea "Maelezo" ya Mt. Zeno wa Verona, askofu.

Ayubu alikuwa mfano wa Kristo

Kwa yale tunayoelewa, ndugu wapendwa, Ayubu alikuwa mfano wa Kristo. Ulinganifu utaonyesha uhalisi wa maneno hayo. Ayubu alitangazwa mwenye haki na Mungu na Kristo ni haki yenyewe. Toka kwake, kama chemchemi, wachota wote walio wenye heri. Naam, juu yake imesemwa: juu yenu litaangaza jua la haki. Ayubu ametajwa kama mtu msemakweli. Bwana ni ukweli wenyewe. Katika injili amesema: "Mimi ndimi njia, na ukweli" (Yn 14, 6). Ayubu alikuwa tajiri. Na nani tajiri zaidi kuliko Bwana? Matajiri wote wa dunia ndio watumishi wake na ni yake nchi yote pamoja na vyote vilivyomo, kama anavyoshuhudia nabii mkuu Daudi: "Nchi na vyote viijazavyo ni mali ya Bwana, dunia na wote wakaao ndani yake" (Zab 24,1). Mara tatu Ayubu ameshambuliwa na Shetani. Vile vile, mara tatu, kama anavyosema Mwinjilisti, shetani alijaribu kumshawishi Yesu.

Ayubu alinyimwa mali zote alizomiliki, hata Bwana, kwa upendo kwa ajili yetu, alijinyima na mali yote ya mbinguni, akajifanya maskini, ili kutufanya matajiri sisi. Shetani aliua katika ghadhabu yake wana wa Ayubu. Pia taifa la kifarisayo, katika chuki yanke yenye kichaa, limewaua manabii, wana wa Bwana.

Ayubu alijaa vidonda. Hata Bwana, akichukua nyama yetu, alifunikwa na machafu na uovu wa wanadamu wote.

Mke alimshauri Aybu kulaani. Hivyo sinagogi alitafuta kumsukuma Bwana kufuata mappokeo ya uongo ya mafarisayo.

Ayubu alitukanwa na marafiki na pia Bwana alitukanwa na makuhani wake, na wale ambao wangepaswa kumtukuza.

Ayubu alilalia akiachwa kwenye takataka, ambamo walikuwepo vidudu, na hata Bwana alilalia takataka halisi, yaani katika matope ya ulimwengu huu, kati ya vidudu halisi ambao ni wanadamu wanaojaa kila aina ya uovu na mvuto wa dhambi.

Ayubu alipata upya afya ya mwili wake na ya mali yake. Bwana, kwa ufufuko wake toka wafu aliwapatia wale wanaomwamini sio wokovu tu, bali pia hali ya kutokufa ilichukua utawala wake juu ya vitu vyote, kulingana na yale anayosema yeye mwenyewe: "Nimekabidhiwa vyote na baba yangu" (Mt 11, 27).

Ayubu aliwazaa wana wengine badala ya wale waliopotea. Pia Bwana, badala ya manabii, aliwazaa kama wanawe, mitume watakatifu.

Mwishowe, Ayubu, kwenye kilele cha heri alipumzika katika amani. Lakini Bwana abaki mbarikiwa milele kwa karne zote.

Kiitikizano: Ebr 12, 1-2; 2 Kor 6, 4-5

- K. Na tupige mbio kwa zaburi katika yale mashindano yaliyowekwa mbele yetu, *tukimtazama Yesu, mwenye kuanzisha na mwenye kutimiza imani yetu.
- W. Twakabili katika saburi nyingi dhiki, misiba, shida, mapigo, vifungo,
- K. tukimtazama Yesu, mwenye kuanzisha na mwenye kutimiza imani yetu.

JUMA LA TISA. KIPINDI CHA KAWAIDA

DOMINIKA YA TISA

SOMO LA KWANZA: Kum 1, 1. 6-10

Kiitikizano: Kum 10,17; 1,17

- K. Bwana Mungu wenu, ndiye Mungu wa miungu, Mungu mkuu mwenye kuogofya, *asiyependelea nyuso za watu, wala hakubali rushwa.
- W. Mwasikize wadogo na wakubwa sawasawa, msiche uso wa mtu awaye yote, kwa kuwa hukumu ni ya Mungu,
- K. asiyependelea nyuso za watu, wala hakubali rushwa.

SOMO LA PILI:

Toka "Waraka kwa Waefeso" wa Mt. Inyasi wa Antiokia, askofu na shahidi.

Ulinganifu timamu, tunda la uelewano

Ni wajibu wenu kumpa Yesu Kristu aliyewatukuza, utukufu katika vyote: hivyo mkiunganika katika utii mmoja, chini ya askofu na baraza la mapresbiteri, mtapata utakatifu kamili.

Siwapi amri, kama ningekuwa mtu mkubwa sana. Nimewekwa minyororo kwa ajili ya jina lake, lakini sijawa mkamilifu katika Yesu Kristo. Naanza sasa kuwa mwanafunzi wake na naongea nanyi kama pamoja na wanafunzi wenzangu. Nilihitaji sana kuwa tayari kwa pambano, nikisaidiwa nanyi, na imani yenu, na mashauri yenu, na uvumilivu na upole

wenu. Lakini, kwa sababu upendo hauniruhusu kunyamaza pamoja nanyi, niliwaonya nikiwashauri kutembea pamoja kulingana na mapenzi ya Mungu. Yesu Kristo, uzima wetu usiotenganika, afanya kazi kulingana na mapenzi ya Baba, kama maaskofu, waliowekwa kwenye mahali pote, mpaka miisho ya dunia, hutenda kulingana na mapenzi ya Yesu Kristo.

Kwa hiyo, jaribuni kufanya kazi katika mwungano kamili na utashi wa askofu wenu, kama mfanyavyo tayari. Naam, baraza letu heshimiwa la mapresbiteri, linalostahili Mungu, limeunganika vizuri hivi na askofu, kama nyuzi za kinubi. Kwa namna hii, kwenye ulinganifu wa hisia zenu na katika mwungano mkamilifu wa upendo wenu wa kindugu, itapanda ngoma ya sifa kwa Yesu Kristo. Kila mmoja wenu ajibidishe kushiriki kwenye ngoma hii. Katika ulinganifu wa kuwa pamoja na tukiwa na sauti moja na Mungu kwa njia ya Yesu Kristo, kwa sauti moja mnamwimbia Baba, yeye atawasikiliza na kuwatambua, tokea matendo yenu mema, viungo vya mwili wake. Mbaki katika umoja usiolaumika, ili kuwa daima washiriki wa Mungu.

Ikiwa mimi kwa muda huu mfupi nimefunga na askofu wenu urafiki wa ndani wa namna hii, usio wa kibinadamu, bali wa kiroho, zaidi sana yanibidi kuwaangalia wenye heri ninyi ambao mmeunganika sana naye, kama Kanisa kwa Yesu Kristo na kama Yesu Kristo kwa Baba, katika ulinganifu wa umoja kamili! Mtu asijidanganye: asiye ndani ya hekalu anyimwa mkate wa Mungu. Na ikiwa sala iliyofanywa na watu 2 pamoja inayo nguvu ya namna hii, je, si zaidi sana ile ya askofu na ya Kanisa zima?

Kiitikizano: Efe 4,1.3-4

- K. Nawasihi katika Bwana mwenende kama inavyoustahili wito wenu mlioitiwa, * mkihifadhi umoja wa Roho katika kifungo cha amani.
- W. Mwili mmoja na Roho mmoja, kama mlivyoitwa katika tumaini moja la mwito wenu.
- K. mkihifadhi umoja wa Roho katika kifungo cha amani.

JUMATATU YA TISA

SOMO LA KWANZA: Kum 4, 1-8 . 32-40

Kiitikizano: Kum 4,1; 31,20; Zab 80, 9

- K. Zisikilizeni, ee Israeli amri za Bwana; mziandike mioyoni mwenu kama kwenye kitabu * Mimi nitakupa nchi imiminikayo maziwa na asali.
- W. Enyi watu wangu, sikieni, nami nitawaonya; ee Israeli, kama ukitaka kunisikiliza!
- K. Mimi nitakupa nchi imiminikayo maziwa na asali.

SOMO LA PILI:

Toka "Waraka kwa Waefeso" wa Mt. Inyasi wa Antiokia, askofu na shahidi.

Katika imani na katika upendo wa Kristo

Jaribuni kukutana mara nyingi zaidi ili kutoa shukrani na kumsifu Mungu. Mnapokutana zaidi, nguvu za Shetani zimeangamizwa na uovu utokao kwake wabatilishwa katika uelewano wa imani yenu. Hakuna kilicho bora kuliko amani, inayovua silaha za kila adui wa dunia na wa kiroho.

Hakuna moja ya kweli hizo zitakazobaki zimefichwa, zikiwa kamilifu imani yenu na upendo wenu kwa Yesu Kristo. Fadhila hizo mbili ni mwanzo na lengo la maisha: imani ni mwanzo, upendo ndio lengo. Mwungano wa zote mbili ni Mungu mwenyewe, na fadhila zingine zinazoongoza mtu kwenye ukamilifu ndizo matokeo yake.

Anayeungama imani hatendi dhambi na aliye na upendo hawezi kuchukia. "Mti hutambulikana na matunda yake" (Mt 12,33): hivyo wale wanaoungama kuwa wa Kristo watatambulikana na matendo yao. Sasa si swala la kufanya ungamo la imani kwa maneno, bali kudumu katika kutekeleza imani mpaka mwisho.

Ni bora kuwa mkristo bila kusema, kuliko kujitangaza bila kuwa mkristo. Ni vizuri kufundisha, ikiwa anayeongea atekeleza anachofundisha. Mmoja ni mwalimu, ambaye "alisema, ikawa" (Zab 32,9) na pia matendo aliyofanya katika ukimya yamstahili Baba. Aliye kweli na neno la Yesu aweza kuelewa pia ukimya wake na kuufikia huo kwenye utimilifu wake. Yeye kwa neno lake atatenda na kwa ukimya wake atajitambulisha.

Hamna kilichofichwa kwa Bwana, hata siri zetu zipo mbele ya mtazamo wake. Tufanye basi kila kitu katika kujua kwamba yeye akaa ndani yetu, ili tuweze kuwa hekalu Dominika ya Mwili na Damu ya Kristo

Ofisi ya masomo -387

lake naye ndani mwetu awe Mungu wetu.Hivyo ni kwa kweli na tutamwona kwa macho

yetu tukimpenda kweli.

Msijidanye, ndugu zangu, wale wanaoharibu familia hawatarithi ufalme wa Mungu (I

Kor 6,9-10). Ikiwa waliofanya hivyo kulingana na mwili waliadhibiwa kwa adhabu ya kifo,

vipi zaidi hataadhibiwa yule ambaye kwa fundisho potovu aharibu imani ya kimungu,

ambayo kwayo Yesu Kristo amesulibiwa? Mtu akichafuka na kosa la namna hii, ataenda

kwenye moto usiozimika, na hivyo pia yule anayemsikiliza.

Bwana alipokea juu ya kichwa mpako azizi, ili uenee katika Kanisa lake manukato ya

umilele. Mjikinge, basi, na harufu mbaya za mkuu wa ulimwengu huu, yaani, kutoka

madanganyifu yake, ili asiwapeleke kwenye utumwa, mbali na uhai unaowangojea. Kwa

nini hatugeuki kuwa wote wenye hekima, tukipokea ujuzi wa Mungu ambao ni Yesu

Kristo? Kwa nini twakimbilia maangamizi kama wapumbavu, kwa kutojua zawadi Mungu

aliyotukirimia kwa ufadhili.

Roho yangu si kitu, ila imeunganika na msalaba, ambao ikiwa kikwazo kwa

wasioamini, kwetu ni wokovu na fadhili ya milele (I Kor 1,20-23).

Kiitikizano: Kol 3,17; I Kor 10,31

K. Kila mfanyalo, kwa neno au kwa tendo, fanyeni yote katika jina la Bwana Yesu *

mkimshukuru Mungu Baba kwa yeye.

W. Fanyeni yote kwa utukufu wa Mungu,

K. Mkimshukuru Mungu Baba kwa yeye.

JUMANNE YA TISA

SOMO LA KWANZA: Kum 6: 4-25

Kiitikizano: Zab 18, 8.9; Rum 13, 8.10

K. Sheria ya Bwana ni kamilifu, huiburudisha nafsi; ushuhuda wa Bwana ni amini, humtia

mjinga hekima; * maagizo ya Bwana ni ya adili, huyatia macho nuru

W. Ampendaye mwenzake ameitimiza sheria: pendo ndilo utimilifu wa sheria

K. Maagizo ya Bwana ni ya adili, huyatia macho nuru.

SOMO LA PILI:

Toka "Waraka kwa Wakorinto" wa Mt. Klemente I, papa.

Nani aweza kuelezea fumbo la upendo wa kimungu?

Yule aliye na upendo wa Kristo, atekeleza amri za Kristo. Nani aweza kufunua upendo usio na mipaka wa Mungu? Nani aweza kudhihirisha ukuu wa uzuri wake? Urefu unapopeleka upendo, mtu hawezi kuutaja kwa maneno.

Upendo watuunganisha kabisa na Mungu, "upendano husitiri uwingi wa dhambi" (I Pet 4,8), upendo wavumilia yote, wachukua yote katika amani takatifu. Hamna kilicho kichafu katika upendo, kilicho cha majivuno. Upendo hauzalishi matengano, upendo watenda yote katika uelewano. Katika upendo wateule wote wa Mungu ni wakamilifu, ila, bila upendo, hakuna kinachompendeza Mungu.

Kwa upendo, Mungu alituvuta kwake. Kwa upendo aliokuwa nao juu yetu, Bwana wetu Yesu Kristo, kulingana na mapenzi ya Mungu, alimwaga damu yake kwa ajili yetu, akatoa mwili wake kwa ajili ya mwili wetu, uhai wake kwa ajili ya uhai wetu.

Mwaona, wapendwa, jinsi ulivyo mkuu na wa ajabu upendo, na kwamba hauwezi kudhihirishwa ipasavyo ukamilifu wake. Nani astahili kuwemo ndani yake, isipokuwa wale ambao Mungu aliwafanya kustahili? Tuombe, basi, na tusihi, toka huruma yake, tupatikane katika upendo, tukiwa huru tokea kila roho ya mgawo, bila hatia.

Vizazi vyote tangu Adamu mpaka sasa vimepita; ila wao ambao, kwa neema ya Mungu, walipatikana wakamilifu katika upendo, wabaki, wapata makao yaliyohifadhiwa kwa wema na watadhihirishwa, ufalme wa Kristo uatakapofika. Yaani, imeandikwa: Ingieni kwenye vyumba vyenu, hata kwa muda mfupi sana mpaka ghadhabu na hasira yangu zitakapopita. Hapo nitakumbuka siku ya fadhila na nitawatoa kwenye makaburi yenu (Isa 26,20; Eze 37,12).

Wabarikiwa sisi,wapendwa, tukitekeleza amri za Bwana katika uelewano wa upendo, kwa sababu, kwa njia ya upendo, dhambi zetu zimeondolewa. Yaani imeandikwa: Heri mtu aliyesamehewa dhambi na ambaye kinywani mwake hamna hila (Zab 31,1). Tangazo hili la heri laangalia wale ambao Mungu amechagua kwa njia ya Yesu Kristo Bwana wetu. Kwake utukufu milele na milele. Amen.

Kiitikizano: 1 Yoh 4, 16.7

- K. Nasi tumeliamini pendo alilo nalo Mungu kwetu sisi * Akaaye katika pendo, hukaa ndani ya Mungu na Mungu hukaa ndani yake.
- W. Tupendane, kwa kuwa pendo latoka kwa Mungu.
- K. Akaaye katika pendo, hukaa ndani ya Mungu na Mungu hukaa ndani yake.

JUMATANO YA TISA

SOMO LA KWANZA: Kum 7: 6-14; 8: 1-6

Kiitikizano:

Isa 63, 8.9

I Yoh 4, 10.16;

- K. Mungu alianza kutupenda sisi, akatuma Mwana kuwa kipatanisho kwa dhambi zetu. * Nasi tumelifahamu pendo alilo nalo Mungu kwetu sisi, na kuliamini.
- W. Bwana alikuwa mwokozi kwetu; kwa upendo mkuu alituokoa.
- K. Nasi tumelifahamu pendo alilo nalo Mungu kwetu sisi, na kuliamini.

SOMO LA PILI:

Toka Hati ya Kidogmatiki "Lumen gentium" ya Mtaguso wa kiekumene Vatikano II juu ya Kanisa.

Tazama, nitakomboa taifa langu

Baba wa milele, kwa mpango wa hiari na wa kufichwa wa hekima na wema, aliumba ulimwengu, akaamua kuinua wanadamu kwa ushirikiano wa uzima wake wa kimungu na, walipoanguka, katika Adamu, hakuwaacha bali akawajalia daima msaada unaohitajika kwa wokovu, kwa sababu ya Kristo mkombozi, "ambaye ni mfano wa Mungu asiyeonekana, mzaliwa wa kwanza wa viumbe vyote" (Kol 1,15). Wateule wote Baba tangu milele "aliwajua tangu asili, akawachagua wafananishwe na mfano wa Mwana wake, ili yeye awe mzaliwa wa kwanza miongoni mwa ndugu wengi" (Rum 8,29). Waumini katika Kristo alitaka kuwaita katika Kanisa takatifu, ambalo, likitangazwa kimfano tangu mwanzo wa dunia, na kutayarishwa vizuri ajabu katika historia ya taifa la Israeli na katika agano la kale, na kuwekwa "kwenye nyakati za mwisho", limedhihirishwa kwa umwago wa Roho na litakuwa na utekelezaji mtukufu kwenye mwisho wa karne. Hapo, kama tusomavyo katika

mababa watakatifu, wenye haki wote, kuanzia Adamu, "tokea mwenye haki Abeli, mpaka mteule wa mwisho", watakusanywa karibu na Baba katika Kanisa la mahali pote.

Wale ambao hawajapokea Injili, wamepengwa kwa njia mbalimbali kwa taifa la Mungu na kati yao, kwa namna ya pekee, taifa lililopewa maagano na ahadi na ambamo Kristo amezaliwa kwa njia ya mwili (rej Rum 9,4-5). Taifa hili lilipendwa sana na Mungu kwa uteuzi aliofanya na kwa mababu na manabii. Na tena Mungu hajuti ya kuwa amemchagua na kumjaza fadhila (Rum 11, 28-29). Lakini mpango wa wokovu wakumbatia pia wale wanaomtambua Mwumba, na, kati yao wa kwanza, Waislamu, ambao, wakiwa na imani ya Abrahamu, wamwabudu pamoja nasi Mungu wa pekee na mwenye huruma, atakayehukumu watu katika siku ya mwisho. Bwana ni pia karibu na wale wanaomtafuta Mungu asiyejulikana kwenye vivuli na mifano, kwani yeye awapa wote uhai na pumzi na kila kitu (Mdo 17,25-28), na, kama mwokozi, ataka kwamba watu wote waokoke (rej I Tim 2,4). Yaani, wale ambao, bila hatia, hawajui Injili ya Kristo na Kanisa lake, wamtafuta Mungu kwa unyofu na, kwa msaada wa neema wajikaza kutekeleza matendo ya mapenzi ya Mungu, yaliyojulikana kwa njia ya mwongozo wa dhamira, waweza kupata wokovu wa milele. Wala uangalifu wa kimungu wanyima misaada inayohitajika kwa wokovu kwa wale ambao, bila hatia, hawajafikia ujuzi maalum wa Mungu na wajikaza, sio bila neema ya Mungu, kuendesha maisha manyofu. Kwani yote yaliyo mema na ya kweli yanayopatikana ndani yao, yaangaliwa na Kanisa kama maandalizi kwa Injili, na kama yametolewa na yule anayemwangazia kila mtu ili, mwishowe, awe na uzima.

Kiitikizano: Efe 1, 9-10; Kol 1,19-20

- K. Kwenye utimilifu wa nyakati Mungu alitekeleza mpango wake: kuvijumlisha vitu vyote katika Kristo, * vitu vya mbinguni na vitu vya duniani pia.
- W. Ilimpendeza Mungu utimilifu wote ukae ndani yake na kwa yeye kuvipatanisha vitu vyote na nafsi yake.
- K. vitu vya mbinguni na vitu vya duniani pia

ALHAMISI YA TISA

SOMO LA KWANZA: Kum 9: 7-21. 25-29

Kiitikizano:

Kut 32, 11. 12. 13. 14;

33, 3. 17

- K. Musa alimsihi Bwana: Kwa nini hasira zako kuwaka juu ya watu wako? geuka katika hasira yako kali. Mkumbuke Abrahamu, na Isaka na Israeli: ambao uliwaapia kuwapa nchi imiminikayo maziwa na asali. * na Bwana akaghairi adhabu kwa watu wake.
- W. Bwana akamwambia Musa: umepata neema mbele zangu, nami nakujua jina lako.
- K. na Bwana akaghairi adhabu kwa watu wake.

SOMO LA PILI:

Toka "Waraka" wa Mt. Fulgensi wa Ruspe, askofu.

Kristo yu hai daima na anatuombea

Twapaswa kwanza kutafakari juu ya yale tunayosema mwishoni mwa kila sala: Kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo Mwanao, bali hatutumii kamwe maneno: Kwa njia ya Roho Mtakatifu. Kanisa halifanyi hayo kwa bahati katika maadhimisho yake, bali likitaja fumbo ambalo kwalo mwanadamu Yesu Kristo amekuwa mpatanishi kati ya Mungu na watu (rej I Tim 2,5), "kuhani hata milele, kwa mfano wa Melkisedeki" (Zab 110,4; Ebr 7,17). Yeye, kwa damu yake mwenyewe, ameingia mara moja tu katika patakatifu, si pale palipokuwa tu mfano wa pale halisi (Ebr 9,24-25), ila katika mbingu mwenyewe, anamokaa kuume kwa Baba na kutuombea sisi.

Akiangalia katika yeye heshima ya kikuhani, Mtume asema: "Kwa njia yake yeye, na tumpe Mungu dhabihu ya sifa daima, yaani, tunda la midomo iliungamayo jina lake" (Ebr 13,15). Kwa njia yake, basi, twatolea ibada ya sifa na sala, kwani, kwa kifo chake, tumepatanishwa sisi tuliokuwa maadui.

Ni daima kwa njia ya Kristo, aliyepata kuwa kafara kwa ajili yetu, kwamba dhabihu yetu yaweza kukubaliwa mbele ya Baba. Kwa hiyo mbarikiwa Petro atushauri: "Ninyi nanyi, kama mawe yaliyo hai, mmejengwa muwe nyumba ya Roho, ukuhani mtakatifu, mtoe dhabihu za roho, zinazokubaliwa na Mungu, kwa njia ya Yesu Kristo" (I Pet 2, 5).

Ndiyo sababu twamwambia Mungu Baba: kwa njia ya Kristo Bwana wetu.

Tunapotaja kuhani, kitu kingine gani twaweza kusisitiza ila fumbo la umwilisho wa Bwana, ambalo kwalo Mwana wa Mungu "yeye mwanzo alikuwa yuna namna ya Mungu, alijifanya kuwa hana utukufu, akatwaa namna ya mtumwa", yaani, "alijinyenyekeza, akawa mtii hata mauti"(Flp 2, 6-8) akajishusha akijifanya "mdogo punde kuliko malaika" (Ebr 2, 7), bila kupoteza hata hivyo usawa wa umungu na Baba? Mwana, hata akibaki sawa na Baba, amejifanya mdogo, kwani amekubali kuwa sawa na mwanadamu. Yeye mwenyewe, pia, alijifanya mdogo, alipojivua mwenyewe, akichukua hali ya mtumwa.

Kushuka kwake Kristo ni, basi, jinamizi lake lenyewe; na hilo ni, hasa, kujivika hali ya mtumwa. Kristo, akibaki Mungu, Mzaliwa wa pekee wa Mungu, ambaye twamtolea dhabihu kama kwa Baba, akipata kuwa mtumishi, amejifanya kuhani na hivi, kwa njia yake, twaweza kutolea kafara hai, takatifu, inayompendeza Mungu. Hata hivyo, Kristo asingeweza kutolewa nasi kama kafara, asingepata kuwa kafara kwa ajili yetu. Katika yeye, maumbile yetu yenyewe ya kibinadamu ni kafara halisi ya wokovu. Sisi, basi, tusemapo kwamba sala zetu zatolewa kwa njia ya Bwana wetu, kuhani wa milele, twaungama kwamba katika yeye upo mwili wetu halisi wa kibinadamu, kulingana na yale asemayo mtume Paulo: "Kila kuhani mkuu aliyetwaliwa katika wanadamu, amewekwa kwa ajili ya wanadamu katiika mambo yamhusuyo Mungu, ili atoe matoleo na dhabihu kwa ajili ya dhambi" (Ebr 5, 1).

Tunaposema katika sala: "Mwanao", na kuongeza "anayeishi na kutawala nawe katika umoja wa Roho Mtakatifu" twasisitiza umoja wa maumbile alio nao pamoja na Baba na Roho Mt.: na kwa hayo, twatangaza Kristo yule yule anayefanya kwa ajili yetu kazi ya kikuhani na aliye na umoja wa maumbile pamoja na Baba na pamoja na Roho Mtakatifu.

Kiitikizano: Ebr 4, 15. 16

- K. Tunaye kuhani mkuu awezaye kuchukuana nasi katika mambo yetu ya udhaifu, kwa sababu amejaribiwa katika mambo yote: * Tukikaribie kiti cha neema kwa ujasiri.
- W. Ili tupewe neema na tusaidiwe wakati wa mahitaji,
- **K.** tukikaribie kiti cha neema kwa ujasiri.

IJUMAA YA TISA

SOMO LA KWANZA: Kum 10, 12 - 11, 9. 26-28

Kiitikizano: 1 Yoh 4, 19; 5, 3; 2, 5

- K. Tumpende Mungu: kwa maana yeye alitupenda sisi kwanza. Huku ndiko kumpenda Mungu: kwamba tuzishike amri zake; * wala amri zake si nzito.
- W. Yeye alishikaye neno lake, katika huyo upendo wa Mungu umekamilika kweli kweli:
- **K.** wala amri zake si nzito.

SOMO LA PILI:

Toka "Sura za ukamilifu wa kiroho" za Diadoko wa Fotice, askofu.

Yatubidi kumpenda Mungu peke yake

Ajipendaye mwenyewe hawezi kumpenda Mungu; bali, asiyejipenda mwenyewe kwa sababu ya utajiri wa upendo wa Mungu, huyo ampenda Mungu. Tokea hapo, ni kwamba huyo hatafuti kamwe utukufu wake, bali ule wa Mungu. Ajipendaye mwenyewe atafuta utukufu wake, bali ampendaye Mungu atafuta utukufu wa mwumba wake.

Ni tabia ya nafsi inayong'amua na kumpenda Mungu kutafuta daima utukufu wake katika yote atendayo, kufurahia kujitia chini ya mapenzi yake, kwani utukufu ni wa Mungu kwa sababu ya adhama yake, bali kwa mwanadamu wafaa utiifu ili kupata urafiki pamoja na Mungu. Sisi tunapotenda hivi, twafurahia utukufu wa Bwana na, kwa mfano wa Yohana Mbatizaji, twaanza kusema: "Yeye hana budi kuzidi, bali mimi kupungua" (Yn 3, 30).

Nilimjua mtu aliyeumia, kwa sababu hakufaulu kumpenda Mungu alivyotaka. Na, hata hivyo, alimpenda, kwa kuwa nafsi yake iliwaka na upendo wa Mungu. Hivyo Mungu alitukuzwa ndani yake, hata ikiwa huyo alikuwa mdogo sana. Aliye mtu wa namna hii hasifiwi na maneno, bali atambulikana kwa yale aliyo. Tena, kwa utashi mkuu wa unyenyekevu hafikirii heshima yake, akijisikia kwenye utumishi wa Mungu, kama sheria inavyowaamrisha makuhani. Kwa shughuli ya kumpenda Mungu huwa mtu asahau heshima yake, na aficha utukufu wake mwenyewe katika upendo wa ndani alio nao kwa Mungu, wala hajifikirii tena yeye mwenyewe, akifika, kwa unyenyekevu wake mkuu, kujihesabu mtumishi asiye na faida. Tufanye hivi sisi pia, tukiepusha makuu au utukufu kwa sababu ya matajiri yasiyopimika ya upendo wa Mungu, atupendaye kweli.

Ampendaye Mungu toka ndani ya moyo wake, yeye anafahamika naye. Zaidi uko tayari kupokea upendo wa Mungu, zaidi unampenda. Aliyekuwa na bahati ya kuufikia

ukamilifu wa namna hii, atamani kwa hamu mwangaza wa kimungu, mpaka kujisikia kitu kimoja, ajisahau mwenyewe na yote yageuka katika upendo.

Hivyo, hata akiishi katika ulimwengu, hafikirii tena mambo ya ulimwengu; na, wakati yumo bado mwilini, anayo nafsi yake ikielekea daima kwa Mungu. Kwa sababu moyo wake umeungua na moto wa upendo, yeye ameunganika kiasi hicho na Mungu mpaka kusahau kabisa upendo wa binafsi na kuweza kusema, pamoja na Mtume: "Ikiwa tumerukwa na akili zetu, ni kwa ajili ya Mungu; au ikiwa tunazo akili zetu timamu, ni kwa ajili yenu" (2 Kor 5, 13).

Kiitikizano: Yn 3, 16; I Yoh 4, 10

- K. Jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu, hata akamtoa Mwanawe wa pekee, * ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele.
- W. Hili ndilo pendo: si kwamba sisi tulimpenda Mungu, bali kwamba yeye alitupenda sisi,
- **K.** ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele.

JUMAMOSI YA TISA

SOMO LA KWANZA: Kum 16, 1-17

Kiitikizano: Kum 16, 14. 15; Nah 2, 1

- K. Nawe utafurahi katika idi yako, utafanya karamu rasmi, wewe, na mwanao, na binti yako, mlawi na mgeni, yatima na mjane. * Bwana atakubarikia, nawe utafurahi.
- W. Tazama juu ya milima iko miguu yake aletaye habari njema, atangazaye amani!
  Zishike sikukuu zako, ee taifa langu.
- K. Bwana atakubarikia, nawe utafurahi.

SOMO LA PILI:

Toka makala "Dhidi ya uzushi" ya Mt. Augustino, askofu.

Matoleo safi ya Kanisa

Matoleo ya Kanisa, ambayo Bwana aliagiza kutolea ulimwenguni kote, yaangaliwa na Mungu kama matoleo safi, yanayokubalika naye. Si kwamba yeye ahitaji dhabihu toka kwetu, bali kwamba yule anayetolea, ikiwa toleo lake lakubaliwa, apokea yeye mwenyewe utukufu katika yale anayotolea. Yaani, kwa zawadi, hudhihirishwa kwa mfalme heshima na

pia upendo. Akitaka Bwana kwamba sisi tulitolee katika urahisi na usafi wa moyo, alituonya akisema: "Ukileta sadaka yako madhabahuni, na huku ukikumbuka ya kuwa ndugu yako ana neno juu yako, iache sadaka yako mbele ya madhabahu, uende zako, upatane kwanza na ndugu yako, kisha rudi uitoe sadaka yako"(Mt 5. 23). Ni wajibu kumtolea Mungu malimbuko ya vitu vilivyoumbwa kama alivyosema pia Musa: "Wala hapana mtu atakayeonekana mbele yangu na mikono mitupu" (Ku 23, 15), hivyo mtu, akionyesha shukrani yake kwa njia ya vitu vilivyokirimiwa na Mungu, atapata heshima itokayo kwake.

Matoleo yalitolewa daima kwa Mungu, tangu kale kwa Wayahudi na sasa katika Kanisa. Mungu ayakubali haya, ila hakuyakataa yale ya kwanza. Toka hapo mtu hawezi kusema kwamba ni yale yale. Yanafanana tu. Kwa kweli, ya kwanza, yalifanywa na watumishi, ya pili yalifanywa na wana. Wa pekee na mmoja Bwana, lakini matoleo ya watumishi yana tabia yake, na tofauti ni yale ya wana, kwani uhuru udhihirishwe pia kwa njia ya sadaka.

Kwa Mungu, hakuna kisicho bila thamani, wala bila maana. Na kwa hiyo wao walimtolea Mungu sio tu zaka za matunda yao, bali pia wale waliopokea uhuru wa wana wamwekea Mungu yote waliyo nayo: watoa katika furaha na uhuru yale ambayo ni ya thamani zaidi, wakiwa na uhakika wa kulipwa na mema ya juu zaidi. Wafanya, hasa, kama yule mjane maskini wa injili, ambaye atia katika hazina ya hekalu yote aliyo nayo kwa kuishi. Yahitajika kwamba sisi tufanye sadaka kwa Mungu na tujionyeshe katika yote watu wa shukrani kwa Mwumba, katika uhalisi wa lugha na katika imani bila unafiki, katika tumaini thabiti, katika upendo uliowaka, tukitolea malimbuko ya vitu vyetu vilivyoumbwa. Kanisa tu lamtolea Mungu mwumba sadaka hii iliyotakaswa, likimtolea kama shukrani yote yatokanayo kwenye tendo la kuumba la Mungu. Naam, twamtolea vitu vilivyo vyake, tukitangaza kwa namna ifaayo ushirika na umoja na tukiungama ufufuko wa mwili na wa roho. Kama mkate wa duniani, baada ya kupokea maombezi ya Mungu sio tena mkate wa kawaida, bali Ekaristi na yaambatanisha hali mbili: ile ya duniani na ile ya mbinguni, hivyo pia miili yetu, ikipokea Ekaristi, siyo tena ya kuharibikiwa, bali inalo tumaini la ufufuko.

Kiitikizano: Ebr 10, 1. 14; Efe 5, 2

- K. Torati ni kivuli, wala si sura ya mema yatakayokuwa: hawezi kuongoza kwa Mungu, hata zikiwepo dhabihu nyingi. * Kwa toleo moja amewakamilisha hata milele hao wanotakaswa.
- W. Yeye alitupenda, akajitoa kwa ajili yetu, dhabihu kwa Mungu, kuwa harufu ya manukato.
- **K.** Kwa toleo moja amewakamilisha hata milele hao wanaotakaswa.

JUMA LA KUMI. KIPINDI CHA KAWAIDA

DOMINIKA YA KUMI

SOMO LA KWANZA: YbS 46, 1-10

Kiitikizano: YbS 46, 5. 3. 4

- K. Yoshua alimwita Mungu Aliye juu, adui zake wallipomsonga pande zote: * naye Bwana akamsikiliza kwa uwezo mkuu.
- W. Ni nani aliyeweza kusimama mbele yake? Je, jua halikusimama kwa amri yake?
- K. naye Bwana akamsikiliza kwa uwezo mkuu.

SOMO LA PILI:

Toka "Waraka kwa Warumi" wa mt. Inyasio wa Antiokia, askofu na shahidi.

Sitaki kuwafurahisha watu, bali Mungu

Inyasio, akiitwa pia Teoforo, kwa kanisa lililopata rehema toka ukarimu wa Baba Aliye juu na Yesu Kristo, mwanawe wa pekee; kwa kanisa pendwa, lililoangaziwa na mapenzi ya yule aliyetaka yote yaliyopo kulingana na imani na mapendo ya Yesu Kristo Mungu wetu; kwa kanisa lililo na uongozi katika eneo la Warumi; kwa kanisa lililopendwa na Mungu, likistahili heshima na kukubaliwa, na pia linalostahili kutangaziwa lenye heri; kwa kanisa lililopangwa fungu la ukuu; kwa kanisa heshimiwa kwa usafi wa imani yake; kwa kanisa linaloongoza ushirika wa upendo. Hili laongoza sheria ya Kristo, na labeba jina la Baba. Mimi naliamkia katika jina la Yesu Kristo, Mwana wa Baba.

Kwa wote wanaounganika kati yao kama zilivyo mwili na roho, wamekuwa kitu kimoja katika kutii kila amri ya Mungu, wakijaa neema yake, wakiwa na umoja kati yao na bila

machafuko ya doa lo lote la nje, kwa wote nawatakia kwa utakatifu kila jambo jema katika Yesu Kristo Mungu wetu.

Kwa sala zangu nilipata toka kwa Mungu kuona uso wenu mheshimiwa, na niliomba hayo kwa dhati. Sasa, nikifungwa minyororo katika Yesu Kristo, natumaini kuwaamkia, ikiwa ni mapenzi ya Mungu kwamba nistahili kufikia hadi mwisho. Mwanzo ni mapema sana, yanibaki kupata neema ya kulifikia bila kizuizi fungu linaloningojea.

Naogopa iwe kwangu hasara, upendo mnaonionyesha. Kwenu, ingekuwa rahisi kupata mnachotaka: lakini kwangu, itakuwa vigumu kumfikia Mungu, msiponirehemu.

Sitaki kwamba mfanye kwa namna ya kuwapendeza wanadamu, bali Mungu, kama mnavyofanya katika yote. Mimi sitaweza kupata nafasi nzuri zaidi ya kufikia kuwa na Mungu, wala ninyi hamwezi kuunganisha jina lenu na kazi nzuri zaidi, mkibaki kimya. Msiposema kunitetea, mimi nitakuwa neno la Mungu. Bali, mkipenda maisha haya yangu mwilini, nitabaki sauti ya kawaida.

Msinipatie kitu kingine kizuri zaidi kuliko kujitoa kwa Mungu, sasa ambapo altari i tayari. Basi, mkikutana pamoja katika upendo, mtaweza kumwimbia Baba tenzi katika Yesu Kristo, kwa sababu Mungu alimjalia askofu wa Siria neema ya kupatikana ndani yake, akimfanya kuja toka mashariki hadi magharibi. Ni kuzuri kucha kwa ulimwengu ili kufufuka katika alfajiri ya Mungu.

Upende yale aliyotenda Mungu, siyo yale aliyotenda mtu. Ukimpenda kweli mtu, wamsahihisha. Hata ikiwa pengine wahitaji kujionyesha mkali kidogo, ufanye hivi kwa upendo wa wema zaidi wa jirani.

Kiitikizano: Gal 6, 14; Flp 1, 21

- K. Nisione fahari juu ya kitu cho chote, ila msalaba wa Bwana wetu Yesu Kristo: * ambao kwa huo ulimwengu umesulibishwa kwangu, na mimi kwa ulimwengu.
- W. Kwangu mimi kuishi ni Kristo, na kufa ni faida;
- **K.** ambao kwa huo ulimwengu umesulibishwa kwangu, na mimi kwa ulimwengu.

JUMATATU YA KUMI

SOMO LA KWANZA: Yos 1, 1-18

Kiitikizano: Yos 1, 5. 6; Kum 31, 20; Yos 1, 9

- K. Kama nilivyokuwa pamoja na Musa, ndivyo nitakavyokuwa pamoja na wewe, asema Bwana. * Usiogope, kwa kuwa Bwana Mungu wako yu pamoja nawe, kila uendako.
- W. Uwe hodari na moyo mkuu, kwa kuwa utawapeleka watu hawa katika nchi imiminikayo maziwa na asali.
- K. Usiogope, kwa kuwa Bwana Mungu wako yu pamoja nawe, kila uedako.

SOMO LA PILI:

Toka "Waraka kwa Warumi" wa mt. Inyasio wa Antiokia, askofu na shahidi.

Sitaki kuitwa mkristo, bali kuwa mkristo kweli

Ninyi hamkusikia wivu kamwe, bali mmewafundisha wengine. Nataka kwamba yale mnayofundisha yahifadhi nguvu yake yote.

Mniombee tu nguvu ya nje na ya ndani ili niwe na moyo mkuu sio tu katika kusema, bali pia katika kutaka, ili nisiambiwe kuwa mkristo, bali niwe hivyo. Nikiwa wa namna hii, nitaweza kuitwa mkristo na ulimwengu usiponiona tena, hapo nitakuwa mwumini halisi. Hakuna kinachoonekana ni chenye thamani. Mungu wetu Yesu Kristo, sasa ambapo amerudi kwa Baba, ajidhihirisha zaidi. Mbele ya dhuluma za ulimwengu, ukristo hausimami kwa maneno ya hekima ya kibinadamu, bali kwa nguvu ya Mungu.

Nawaandikia makanisa yote, na kwa wote nawatangazia kwamba nitakufa kwa hiari kwa Mungu, msiponizuia ninyi. Nawasihi, msinionyeshe ukarimu usiofaa. Kubalini kwamba niwe chakula cha wanyama, ambao kwao nimejaliwa kumfikia Mungu. Mimi ni ngano ya Kristo na nitasagwa na meno ya wanyama ili kupata kuwa mkate safi wa Kristo. Bali mwachochee wanyama ili wapate kuwa kaburi langu, wala wasiache kitu toka mwili wangu, na katika usingizi wangu wa mwisho, mimi nisiwe usumbufu kwa mtu ye yote. Wakati ulimwengu hataona tena mwili wangu, nitakuwa kweli mwanafunzi wa Yesu Kristo. Mniombee kwa Kristo, ili kwa kazi ya wanyama hawa mimi niwe hostia kwa Mungu.

Mimi sitoi amri, kama Petro na Paulo. Wao walikuwa mitume, mimi ni mhukumiwa; wao walikuwa huru, mimi mpaka sasa ni mtumwa tu. Lakini, nikipata mateso, nitakuwa

mwungwana wa Yesu Kristo na katika yeye nitafufuka huru. Sasa, katika minyororo, najifunza kukataa kila tamaa.

Toka Siria, hadi Roma, kwa nchi au bahari, usiku na mchana, napambana na wanyama, nikifungwa na chui kumi, yaani kikundi cha maaskari wa kunisindikiza. Zaidi nawafanyia mema, zaidi wanidhulumu. Lakini, kwa dhihaka zao, nasonga mbele daima zaidi katika shule ya Kristo, lakini, si kwa hayo nimehesabiwa haki. Lo, lini nitakuwa na furaha ya kujikuta mbele ya wanyama walioandaliwa kwangu! Nataka kwamba wawe tayari kujitupa juu ya mwili wangu. Mimi nitawachochea ili wanile kwa dakika moja na wasitende kama walivyofanya na wengine, walioogopa kuwagusa. Tena, wangekuwa wakaidi katika kukataa, nitawalazimisha kwa nguvu.

Mnisamehe, mimi najua yanayonifaa. Sasa naanza kuwa mwanafunzi halisi. Nisiwe na vitu vinavyoonekana au visivyoonekana vinavyonizuia kumfikia Kristo. Moto na msalaba, kikundi cha wanyama wakali, majeraha, kukatwakatwa, mteguko wa mwili mzima, mateso makali mno ya shetani yanijie, mradi niweze kumfikia Yesu Kristo.

Kiitikizano: Gal 2, 19-20

- K. Naliifia sheria ili nimwishie Mungu. Uhai nilio nao sasa katika mwili, ninao katika imani ya Mwana wa Mungu, * aliyenipenda, akajitoa nafsi yake kwa ajili yangu.
- W. Nimesulibiwa pamoja na Kristo: lakini ni hai; wala si mimi tena, bali Kristo yu hai ndani yangu,
- K. aliyenipenda, akajitoa nafsi yake kwa ajili yangu

JUMANNE YA KUMI

SOMO LA KWANZA: Yos 2, 1-24

Kiitikizano: Yak 2, 24-26; Ebr 11, 31

- K. Mwanadamu huhesabiwa kuwa ana haki kwa matendo yake; si kwa imani peke yake. Vivyo hivyo na Rahabu, alipowakaribisha wajumbe, akawatoa nje kwa njia nyingine. * kama vile mwili pasipo roho umekufa, vivyo hivyo na imani, pasipo matendo imekufa.
- W. kwa imani Rahabu, yule kahaba, hakuangamia pamoja na hao walioasi; kwa kuwa aliwakaribisha wale wapelelezi kwa amani.
- K. Kama vile mwili pasipo roho umekufa, vivyo hivyo na imani, pasipo matendo imekufa.

SOMO LA PILI:

Toka "Waraka kwa Warumi"wa mt. Inyasi wa Antiokia, askofu na shahidi.

Maji hai yasema ndani yangu na kuniambia: Njoo kwa Baba

Hayatanisaidia kitu mazuri ya ulimwengu wala falme za dunia hii. Kwangu ni bora zaidi kumfia Yesu Kristo kuliko kueneza ufalme wangu mpaka miisho ya dunia. Namtafuta yule aliyetufia, ninamtaka yule aliyefufuka kwa ajili yetu. Wakati wa kuzaliwa kwangu umekaribia.

Mnihurumie, ndugu: msinizuie kuishi, msitamani kwamba nife. Msimwache kwa dunia na kwa mivuto ya vitu yule anayetaka kuwa wa Mungu. Acheni kwamba niifikie nuru halisi; nikifika mle, nitakuwa mtu kweli. Acheni kwamba niige mateso ya Mungu wangu. Mtu akiwa na hayo ndani yake, ataelewa ninachotaka na anihurumie, akifikiria dhiki inayonisonga.

Mkuu wa ulimwengu huu ataka kunipeleka mbali na kumaliza hiyo hamu yangu kwa Mungu. Mtu ye yote akiwepo pale asimsaidie; bali lisaidieni lengo langu, yaani lile la Mungu. Msiwe kama wale wanaoungama Yesu Kristo na kumpenda dunia. Wivu usipate nafasi ndani yenu. Hata ningewaomba, nitakapokuwa kati yenu, msinisikilize. Yaaminini yale ninayowaandikia sasa, katika utawala kamili wa maisha yangu. Nawaandikia kwamba natka kufa.

Kila tamaa yangu ya dunia imesulibiwa, wala hakuna tena ndani yangu mwali wo wote kwa vitu, bali maji hai yasema ndani yangu na kuniambia: Njoo kwa Baba. Sifurahii tena vyakula vyenye kuharibika, wala anasa za maisha haya. Nataka mkate wa Mungu

ulio mwili wa Yesu Kristo, toka ukoo wa Daudi, nataka kama kinywaji damu yake iliyo upendo usioharibika.

Sitaki tena kuishi maisha ya hapa chini. Na tamaa yangu itatendeka, mkiikubali. Ikubalini, nawasihi, ili kupata ninyi pia fadhila. Nawaomba hayo kwenu kwa urahisi wote, mniamini. Yesu Kristo atawafahamisha kwamba ninachosema ni kweli. Yeye ndiye kinywaji msemakweli, ambaye, kwa njia yake, Baba amesema katika kweli. Mniombee kwamba niweze kumfikia. Siwaandikii kwa mawazo ya kibinadamu, bali kulingana na mapenzi ya Mungu. Nikiteseka, maana yake, mlinipenda vema. Nikiwekwa huru, ni ishara kwamba mmenichukia.

Likumbukeni katika sala zenu kanisa la Siria, lililo na Mungu kama mchungaji badala yangu. Yesu Kristo tu ataliongoza kama mchungaji, na upendo wenu. Mimi nasikia aibu kunitaja kiungo cha jumuiya ile. Sistahili, kwa sababu ni mtu wa mwisho, na kama mimba iharibikayo. Lakini nitapata rehema ya kuwa mtu fulani, nikimfikia Mungu.

Yawaamkia roho yangu na upendo wa makanisa walionikaribisha katika jina la Yesu Kristo, wala si kama mhiji wa kawaida. Yawaamkia pia makanisa hayo, ambayo, hata yakiwa nje ya njia yangu, mradi kuniona, yalinitangulia kwenye miji niliyopita.

Kiitikizano: Kol 1, 24. 29

- K. Sasa nayafurahia mateso niliyo nayo, tena nayatimiliza katika mwili wangu yale yaliyopungua ya mateso ya Kristo, * kwa ajili ya mwili wake, ulio Kanisa.
- W. Najitaabisha na kupambana, kwa nguvu itokayo kwa Kristo, itendayo kazi ndani yangu kwa nguvu,
- K. kwa ajili ya mwili wake ulio Kanisa.

JUMATANO YA KUMI

SOMO LA KWANZA: Yos 3, 1-17; 4, 14-19; 5, 10-12

Kiitikizano: Yos 4, 22-24; Zab 114 a, 5

K. Israeli walivuka Yordani, kwa sababu Bwana aliyakausha maji, alivyoitenda Bahari ya Shamu: * watu wote wa duniani wajue jinsi ilivyo na uweza mkono wa Bwana.

W. Ee bahari, una nini ukimbie, nawe Yordani, urudi nyuma?

K. watu wote wa duniani wajue jinsi ilivyo na uweza mkono wa Bwana.

SOMO LA PILI:

Toka "Homilia juu ya kitabu cha Yoshua"za Origene, mpresbiteri.

Mpito wa Yordani

Katika Yordani, sanduko la agano liliongoza taifa la Mungu. Wasimama kikundi cha makuhani na walawi na maji, kama kwa heshima kwa wahudumu wa Mungu, wasimamisha mwendo wao na warundika katika nafasi moja, yakiwaruhusu mpito kwa watu wa Mungu bila hasara. Sasa, usishangae, ee mkristo, unaposimuliwa matukio hayo yanayohusu taifa la kiyahudi, kwa kuwa ukitoka kwenye Yordani kwa njia ya sakramenti ya ubatizo, neno la Mungu laaahidi mambo makuu na ya juu zaidi, na akutolea safari na mpito kuelekea mbinguni, kupitia angani. Naam, sikiliza anayosema Paulo kuhusu wenye haki: "Tutanyakuliwa pamoja nao, ili tumlaki Bwana hewani, na hivyo tutakuwa pamoja na Bwana milele"(I The 4, 17). Hakuna kitu kamwe ambacho mwenye haki anapaswa kuogopa. Kwa kuwa, kila kiumbe iko chini yake.

Sikiliza, mwishoni, vipi, kwa njia ya nabii Mungu ayathibitisha, akisema: Uendapo katika moto hutateketea, wala mwali wa moto hautakuunguza, maana mimi ni Bwana, Mungu wako (Isa 43, 2). Kwa hiyo, kila mahali pamkaribisha mwenye haki, na kila kiumbe kinamtolea huduma inayohitajika. Wala msifikiri kwamba mambo haya yametukia katika watu waliotutangulia, kama ikiwa kwako unayesikiliza hayo yasingeweza kutukia mambo kama hayo: yote yatatekelezwa ndani yako kulingana na mpango wa kifumbo.

Sasa nasema nawe, ambaye, baada ya kuacha giza la ibada ya sanamu, watamani kusikiliza sheria ya Mungu na waanza pia kutoka huko Misri.

Kwa kuwa umeunganishwa na idadi ya wakatekumeni na umeanza kutii amri za Kanisa, umeenda mbali na Bahari ya Shamu, na, ukisimama katika hatua mbalimbali za jangwani, ulijibidisha kila siku kusikiliza neno la Mungu na kutazama sura ya Musa, iking'aa na utukufu wa Bwana. Utafikia chemchemi ya kifumbo ya ubatizo na, wakati kikundi cha makuhani na walawi watachukua nafasi yao, utaingizwa kwenye zile sakramenti nzuri na za kung'aa, zinazofahamiwa tu na wale wanaoruhusiwa kuzijua. Hapa, baada ya kupita Yordani kwa huduma ya makuhani, utaingia kwenye nchi ya ahadi ambamo, baada ya Musa, akupokea Kristo.

Yeye mwenyewe atakuwa kiongozi kwa safari yako mpya.

Hapo, ukikumbuka maajabu mengi na mazuri hivi ya Mugnu, utaelewa kwamba kwako bahari imegawanyika na yamesimama maji ya mto. Utaviendea vitu hivi na utasema: Ee bahari una nini ukimbie? Yordani urudi nyuma? Enyi milima mruke kama kondoo waume? Enyi vilima, kama wanakondoo? Neno la Mungu litajibu na kusema: Tetemeka, ee nchi, mbele za uso wa Bwana, mbele za uso wa Mungu wa Yakobo. Ageuza mwamba kuwa ziwa la maji, jiwe gumu kuwa chemchemi (Zab 114, 5-8).

Kiitikizano: Hek 17, 1; 19, 22; Zab 77, 20

K. Hukumu zako zi kuu, ee Bwana, nazo ni ngumu za kusimulia; * katika yote uliwakuza watu wako.

W. Njia yako ilikuwa katika bahari, na mapito yakokatika maji makuu:

K. katika yote uliwakuza watu wako.

ALHAMISI YA KUMI

SOMO LA KWANZA: Yos 5, 13 - 6, 21

Kiitikizano: Isa 25, 2. 1; Ebr 11, 30

K. Umefanya mji adui kuwa ni magofu, hautajengwa tena milele: * Ee Bwana, Mungu wangu, nitatukuza na kulihimidi jina lako.

W. Kwa imani kutta za Yeriko zikaanguka, zilipokwisha kuzungukwa siku saba:

K. Ee Bwana, Mungu wangu, nitatukuza na kulihimidi jina lako.

SOMO LA PILI:

Tokea "Homilia juu ya kitabu cha Yoshua" za Origene, mpresbiteri.

Kukamatwa kwa Yeriko

Yeriko umezungukwa, yahitajika kwamba ushindwe. Basi, Yeriko umeshindwaje? Upanga hautumiki dhidi yake, wala miti ya kuangusha, wala mikuki haikurushwa, zinatumika tu tarumbeta za makuhani na toka hizo yanaanguka maboma ya Yeriko.

Mara nyingi twaona katika Maandiko kwamba Yeriko ni mfano wa ulimwengu wa uovu na udanganyifu. Pia katika injili imesemwa kwamba mtu ameshuka toka Yerusalemu hadi Yeriko na amekumbwa na wanyanganyi, na hivyo ulikuwepo mfano wa yule Adamu ambaye toka paradisi amefukuzwa katika uhamisho wa ulimwengu huu. Na pia vipofu waliokuwepo Yeriko, ambao Yesu aliwakaribia ili kuwaponya, walikuwa mfano wa wale ambao katika ulimwengu huu walipata pigo la upofu wa ujinga na ambao wanakabiliwa na Mwana wa Mungu. Kwa hiyo Yeriko hii, yaani ulimwengu huu, utapaswa kumalizika. Na, kwa kweli, mwisho wa ulimwengu, umefunuliwa tayari tangu awali katika vitabu vitakatifu.

Kwa njia gani utaangamizwa? Kwa vyombo gani? "Kwa sati ya tarumbeta", asema. Ya tarumbeta gani? Paulo akufunulia siri ya fumbo hili. Sikiliza asemayo: maana parapanda italia, nao waliokufa katika Kristo watafufuliwa kwanza na Bwana mwenyewe atashuka kutoka mbinguni, pamoja na mwaliko na sauti ya malaika mkuu, na parapanda ya Mungu (I Kor 15, 52; I The 4, 16). Yesu Kristo Bwana wetu atashinda, basi, Yeriko kwa sauti ya parapanda na ataiangamiza kiasi kwamba ataokolewa tu yule mwanamke mdhambi na nyumba yake yote. "Atakuja", asema, "Bwana wetu Yesu na atakuja kwa sauti ya parapanda".

Na ataokoa tu yule aliyewakaribisha wapelelezi wake, yule ambaye baada ya kukaribisha mitume katika imani na utii, amewaweka katika nafasi za juu, na ataunganisha mke huyu mdhambi pamoja na nyumba ya Israeli. Lakini, tusikumbuke, wale kumhesabia kosa la kale, wala tusimlaumu tena. Zamani, alikuwa mdhambi, lakini sasa, kama bikira safi, ameunganishwa na mume mmoja msafi, Kristo. Kwake alitoka pia yule aliyesema: Hapo zamani sisi nasi hatuna akili, tulikuwa waasi, tumedanganywa, huku tukitumikia tamaa na anasa za namna nyingi (Tit 3, 3).

Je, wataka kujifunza zaidi kwa njia gani mke mdhambi si mdhambi tena? Sikiza, basi, Paulo asemaye: Na baadhi yenu mlikuwa watu wa namna hii, lakini mlihesabiwa haki katika jina la Bwana Yesu Kristo na katika Roho wa Mungu wetu (I Kor 6, 11). Ili aweze kuokoka na kutoangamizwa na Yeriko, alipokea toka wapelelezi ishara ya maana sana ya

wokovu: kamba ya rangi nyekundu: ishara ya kwamba, kwa njia ya damu ya Yesu Kristo limekombolewa Kanisa la mahali pote katika Yesu Krsito mwenyewe Bwana wetu, ambaye kwake ni utukufu na uwezo milele na milele. Amen.

Kiitikizano: Isa 49, 22. 26; Yn 8, 28

K. Nitawainulia mataifa mkono wangu, na kuwatwekea kabila za watu bendera yangu, na watu wote watayajua: * Mimi ni Bwana, mwokozi wako, Mwenye enzi wa Yakobo.

W. Mtakapomwinua Mwana wa adamu, mtafahamu ya kuwa Mimi Ndiye:

K. mimi ni Bwana, mwokozi wako, Mwenye enzi wa Yakobo.

IJUMAA YA KUMI

SOMO LA KWANZA: Yos 10, 1-14; 11, 15-17

Kiitikizano: Eze 34, 13. 15

K. Nitakusanya kundi langu katika nchi zote; nitawarudisha katika nchi yao wenyewe, nami nitawalisha * juu ya milima ya Israeli, kwenye mabonde na katika mahali pote.

W. Mimi mwenyewe nitawalisha kondoo zangu, nami nitawalaza

K. juu ya milima ya Israeli, kwenye mabonde na katika mahali pote.

SOMO LA PILI:

Toka "Maelezo juu ya zaburi" ya mt. Ambrosio, askofu.

Kitabu kitamu cha zaburi

Maandiko yote ya kimungu yaonyesha wema wa Mungu, na zaidi kuliko yote, kitabu kitamu cha zaburi. Tufikirie aliyofanya Musa. Yeye alifasiri makuu ya baba, daima kwa njia rahisi. Lakini zilikuwa nafasi ambapo alihitaji kuinuka kwenye hali ya juu ya kimashairi. Hivyo, katika tukio lile maalum alipowavusha Bahari ya Shamu watu wa mababa, akiona mfalme Farao kuzama pamoja na jeshi lake, baada ya kutenda mambo yaliyozidi nguvu zake, alijisikia kuongozwa na Mungu, akamwimbia Bwana tenzi ya ushindi. Hata Maria, nabii mke, akichukua matari, aliwashauri wenzake, akisema: "Mwimbieni Bwana, kwa maana ametukuka sana: farasi na mpanda farasi amewatupa baharini" (Kut 15, 21).

Historia yafundisha, sheria yalea, unabii ubashiri, sahihisho laadhibu, matendo mema yashauri, lakini katika kitabu cha zaburi upo kama muhtasari wa hayo yote na kama dawa

kwa wokovu wa kibinadamu. Kila anayezisoma, apata njia ya kuponya majeraha ya tamaa mbaya kwa dawa maalum. Atakaye kupambana, aangalie yanayosemwa katika zaburi na atadhani kuwepo kwenye mahali pa kupambana kwa nafsi na katika eneo la fadhila na atapata aina kadhaa za mashindano. Ajichagulie kati ya hayo lile ambalo linaambatana zaidi naye, ili kulifikia kwa urahisi zaid taji la ushindi.

Mtu akipenda kufuata na kuiga makuu ya mababu, atapata historia yao yote ikikusanywa katika zaburi moja tu, na atajipatia kwa kuisoma hazina halisi kwa ukumbusho. Ikiwa mwingine ataka kujua nguvu ya upendo wa sheria, ambayo yote iko katika kifungo cha upendo, kwani "pendo ndilo utimilifu wa sheria" (Rum 13, 10), asome katika zaburi kwa hisia kuu hivi ya upendo, mmoja tu amejiingiza kwenye hatari kuu ili kukataa aibu ya taifa zima, na katika uthibitisho huu wa ushindi atatambua utukufu sio mpungufu zaidi wa upendo.

Na nisemeje juu ya karama ya kinabii? Yale ambayo wengine walitangaza kwa njia ya fujo, kwa Daudi yaonekana yameahidiwa kwa uwazi na udhahiri. Alisikia kwamba Bwana Yesu angezaliwa toka ukoo wake mwenyewe, kama Mungu alivyomwambia: "Baadhi ya wazao wa mwili wako nitawaweka katika kiti chako cha enzi" (Zab 132, 11). Katika zaburi Yesu, sio tu ametabiriwa katika kuzaliwa kwake kwa ajili yetu, bali akubali pia mateso yake, kama sababu ya wokovu. Kwa ajili yetu sisi anakufa, afufuka, apaa mbinguni, akaa kuume kwa Baba. Yale ambayo hakuna mtu angethubutu kusema, aliyatangaza mtunga zaburi nabii, akayahubiri katika injili Bwana mwenyewe.

Kiitikizano: Zab 57, 7-8

- K. Ee Mungu, moyo wangu u thabiti, moyo wangu u thabiti. * Nitaimba, nitaimba zaburi.
- W. Amka moyo wangu; amka kinanda na kinubi: nitaamka alfajiri.
- K. Nitaimba, nitaimba zaburi.

JUMAMOSI YA KUMI

SOMO LA KWANZA: Yos 24, 1-7. 13-28

Kiitikizano:

Kor 8, 5-6

K. Hasha! tusimwache Bwana ili kuitumikia miungu mingine! * sisi tutamtumikia Mungu wetu, na sauti yake ndiyo tutakayoitii!

- W. Ijapokuwa wako waitwao miungu, ama mbinguni, ama duniani, kwetu sisi Mungu ni mmoja tu.
- K. Sisi tutamtumikia Mungu wetu, na sauti yake ndiyo tutakayoitii!

SOMO LA PILI:

Toka "Maelezo juu ya zaburi" ya mt. Ambrosio, askofu.

Nitaimba kwa roho, lakini nitaimba pia na akili

Kitu gani kizuri zaidi kuliko zaburi? Kwa hiyo Daudi mwenyewe asema vizuri: "Msifuni Bwana: maana ni vema kumwimbia Mungu wetu, maana kwapendeza, kusifu ni kuzuri" (Zab147,1). Kweli! Yaani, zaburi ni baraka kwa waumini, sifa kwa Mungu, tenzi ya taifa, makofi ya wote, neno la kila mtu, sauti ya Kanisa, ungamo na wimbo wa imani, dhihirisho la utauwa halisi, furaha ya uhuru, mlio wa shangwe, mwangwi wa furaha. Yapunguza chuki, yakomboa kwenye mahangaiko, yainua toka uvivu. Ni ulinzi katika usiku, mafunzo katika mchana, ngao katika hofu, sherehe katika utakatifu, mfano wa utulivu, rehani ya amani na uelewano ambayo kwa mfano wa kinubi, toka sauti tofauti na mbalimbali yatoa musiki moja. Zaburi yaimba mwanzo wa siku, zaburi yafanya kusikika machweo.

Katika zaburi, mwenye haki aendelea na mafunzo. Wakati ule ule, watu huimba kwa upendo na wajifunza kwa malezi. Je, kitu gani usichopata usomapo zaburi? Ndani yao nasoma: "Wimbo wa mapendo" (Zab 45, 1) na ninasikia kuwaka na hamu ya upendo mtakatifu. Ndani yao naziangalia neema za ufunuo, ushuhuda wa ufufuko, zawadi ya ahadi. Ndani yao najifunza kuepukana na dhambi na kutoaibika kwa toba ya dhambi.

Je, zaburi ni kitu gani isipokuwa chombo cha musiki ya fadhila, na, akicheza kinubi cha Roho Mtakatifu, nabii mheshimiwa afanya kwamba hapa duniani ipate kusikika mwangwi wa utamu wa sauti ya mbinguni? Aliunganisha sauti tofauti juu ya nyuzi za kinanda na kinubi, ambazo ni mabaki ya wanyama waliokufa, na hivyo aliinua kuelekea

mbinguni wimbo wa masifu ya mbinguni. Kwa namna hiyo alitufundisha kwamba kwanza yatubidi kuifia dhambi na, baadaye tu, mtu aweza kutia katika mwili huu uwingi wa matendo ya fadhila ambayo kwayo kumpa Bwana ustahi wa utauwa wetu.

Daudi ametufundisha, basi, kwamba yahitajika kuimba, kwamba yatubidi kuimba zaburi katika ndani ya moyo, kama alivyoimba pia Paulo, akisema: "Nitaimba kwa roho, tena nitaimba kwa akili pia"(I Kor 14, 15). Daudi alituambia kwamba twahitaji kulea maisha yetu na matendo yetu kwa taamuli ya mambo ya juu, ili anasa ya utamu isichochee mivuto ya mwili, ambayo nayo roho yetu iedhulumiwa, wala haijakombolewa.

Nabii mtakatifu alitukumbusha kwamba yeye aliimba zaburi ili kukomboa roho yake na kwa hiyo alisema: "Nami nitakuimbia kwa kinubi, ee Mtakatifu wa Israeli. Midomo yangu itafurahi sana nikuimbiapo, na nafsi yagu uliyoikomboa" (Zab 71, 22-23).

Kiitikizano: Zab 91, 1. 2

- K. Ni neno jema kumshukuru Bwana, * kuliimbia Jina lako, Ee Uliye juu.
- W. Kwa chombo chenye nyuzi kumi, na kwa kinanda, na kwa mlio wa kinubi
- K. kuliimbia jina lako, Ee Uliye juu.

Dominika ya Mwili na Damu ya Kristo

DOMINIKA YA 1 BAADA YA PENTEKOSTE

UTATU MTAKATIFU

SOMO LA KWANZA: | Kor 2, 1-16

Kiitikizano: Efe 1, 17-18; 1 Kor 2, 12

- K. Mungu wa Bwana wetu Yesu Kristo, Baba wa utukufu, awape ninyi roho ya hekima na ya ufunuo katika kumjua yeye. Aangaze macho ya akili yenu * mjue tumaini la mwito wake, hazina gani ya utukufu uliomo kwenye urithi wake kati ya watakatifu.
- W. Maana hatukuipokea roho ya dunia, bali Roho atokaye kwa Mungu;
- K. mjue tumaini la mwito wake, hazina gani ya utukufu uliomo kwenye urithi wake kati ya watakatifu.

SOMO LA PILI:

Toka "Nyaraka" za Mt. Atanasio, askofu.

Mwanga, uangavu na neema ya Utatu

Isingekuwa bure kutafuta mapokeo ya zamani, funzo na imani ya Kanisa katoliki, twaelewa ile aliyotufunza Bwana, waliyohubiri mitume, waliyoifadhi mababa. Naam, juu yake yasimama Kanisa, ambalo, mtu akilitoroka, kwa sababu yo yote hataweza kuwa mkristo, wala kuitwa vile.

Imani yetu ndiyo hii: Utatu mtakatifu na mkamilifu ni ule ulio tofauti katika Baba na katika Mwana na katika Roho Mtakatifu, wala hana kitu cha kigeni au kilichoongezeka toka nje, wala hauundwi na Mwumba na viumbe vilivyoumbwa, bali ni wote uwezo wa kuumba na nguvu ya kutenda kazi. Moja ndilo umbile lake, lililo sawa nao wenyewe. Mmoja ndiyo msingi wa kutenda na moja ndiyo kazi. Naam, Baba atekeleza kila kitu kwa njia ya Mwana katika Roho Mtakatifu na, kwa namna hii, umehifadhiwa mkamilifu umoja wa Utatu mtakatifu. Kwa hiyo katika Kanisa ametangazwa Mungu mmoja tu, aliye juu ya vyote, atendaye kwa njia ya yote na katika vyote (Efe 4, 6). Ni wazi kwamba yu juu ya vyote

kama Baba, kama asili na chemchemi. Atenda kwa njia ya vyote, bila shaka kwa njia ya Neno. Mwishowe atenda katika vyote katika Roho Mtakatifu.

Mtume Paulo, akiwaandikia Wakorinto juu ya mambo ya kiroho, avileta vyote kwa Mungu mmoja Baba kama mwanzoni, kwa namna hii: "Basi, pana tofauti za karama; bali Roho ni yeye yule. Tena pana tofauti za huduma, na Bwana ni yeye yule. Kisha pana tofauti za kutenda kazi, bali Mungu ni yeye yule azitendaye kazi zote katika wote" (I Kor 12, 4-6).

Naam, yale ambayo Roho agawa kwa kila mmoja, yametolewa na Baba kwa njia ya Mwana. Kwa kweli vyote vilivyo vya Baba ni pia vya Mwana. Kwa hiyo yale yanayojaliwa na Mwana katika Roho Mtakatifu ni vipaji halisi vya Baba. Vile vile, Roho Mtakatifu akiwa ndani yetu, yumo pia ndani yetu Neno ambaye toka kwake twayapokea, na katika Neno yumo pia Baba, na hivyo hutekelezwa yaliyosemwa: "Nasi tutakuja kwake na kufanya makao kwake" (Yn 14, 23). Palipo mwanga, na uangavu upo; na penye uangavu, pale vile vile kazi yake na neema yake nzuri.

Paulo afundisha hayo kwenye waraka wa pili kwa Wakorinto, kwa maneno haya: "Neema ya Bwana wetu Yesu Kristo, pendo la Mungu na ushirika wa Roho Mtakatifu ukae nanyi nyote" (2 Kor 13, 13). Naam, neema ni zawadi inayotolewa katika Utatu, imejaliwa na Baba kwa njia ya Mwana, katika Roho Mtakatifu. Kama toka kwa Baba kwa njia ya Mwana, yatolewa neema, hivyo pia ndani yetu hawezi kutukia ushirika wa kipawa isipokuwa katika Roho Mtakatifu. Na hapo, tukishirikishwa ndani yake, tumepata upendo wa Baba, neema ya Mwana na ushirika wa Roho Mtakatifu mwenyewe.

Kiitikizano: Efe 4.1.3-4

- K. Tumwabudu Baba, kwa njia ya Mwana, katika Roho Mtakatifu: * kwako sifa, kwako utukufu milele!
- W. Umehimidiwa, ee Mungu, katika anga la mbinguni:
- K. kwako sifa, kwako utukufu milele!

DOMINIKA YA 2 BAADA YA PENTEKOSTE

MWILI NA DAMU YA KRISTO

SOMO LA KWANZA: Kut 24, 1-11

Kiitikizano:

50, 51, 52

K. Mimi ndimi chakula cha uzima. Baba zenu waliila mana jangwani; wakafa: * Hiki ni chakula kishukacho kutoka mbinguni, kwamba mtu akile wala asife.

W. Mimi ndimi chakula chenye uzima kilichoshuka kutoka mbinguni; mtu akila chakula hiki,

ataishi milele.

K. Hiki ni chakula kishukacho kutoka mbinguni, kwamba mtu akile wala asife.

SOMO LA PILI:

Toka "Matendo" ya Mt. Tomaso wa Akino, daktari wa Kanisa.

Ee karamu nzuri na safi ajabu!

Mwana wa pekee wa Mungu, akitaka kutushirikisha umungu wake, alichukua maumbile yetu, akajifanya mtu ili kutufanya miungu sisi wanadamu.

Yale yote aliyochukua akayathamini kwa wokovu wetu. Alimtolea Mungu Baba mwilie kama kafara juu ya altare ya msalaba kwa upatanisho wetu. Akamwaga damu yake akiifanya iwe bei na utakaso, ili, tukikombolewa toka utumwa wa kuaibika, tungetakaswa tokea dhambi zote

Mwishowe, ili ungebaki ndani yetu ukumbusho wa kudumu wa fadhila kubwa hivi, akawaachia waumini wake mwilie kama chakula na damuye kama kinywaji, chini ya ishara za mkate na divai.

Ee karamu nzuri na safi ajabu, inayowatolea washiriki wokovu na furaha bila mwisho! Kitu gani kinaweza kuwa cha azizi zaidi? Hatuandaliwi nyama za ndama au mbuzi, kama katika sheria ya zamani, bali twapewa kama chakula Kristo, Mungu kweli. Kitu gani bora zaidi kuliko sakramenti hii?

Hakuna sakramenti iliyo yenye manufaa zaidi kuliko hii: kwa uwezo wake dhambi zimefutwa, misimamo mizuri hukua na akili yatajirishwa na karama zote za kiroho. Katika Kanisa, Ekaristi yatolewa kwa walio hai na kwa wafu, ili iwafae wote, kwa kuwa imewekwa kwa wokovu wa wote.

Hakuna awezaye kudhihirisha uzuri wa sakramenti hii. Kwa njia yake mtu aonja utamu wa kiroho kwenye chemchemi yake yenyewe na twafanya ukumbusho wa upendo ule wa juu, alioonyesha Kristo katika mateso yake.

Yeye ameanzisha Ekaristi kwenye karamu ya mwisho, wakati ambapo, baada ya kuadhimisha Pasaka pamoja na wanafunzi wake, alikuwa karibu kupita toka ulimwengu huu kuenda kwa Baba.

Ekaristi ni ukumbusho wa mateso, utekelezaji wa mifano ya Agano la kale, jambo bora ajabu alilofanya Kristo, hati nzuri kabisa ya upendo wake mkuu kwa ajili ya watu.

Kiitikizano:

- K. Mtambueni katika mkate huu yule aliyesulibiwa; katika kikombe, damu iliyomwagika toka ubavu wake. Twaeni na mle mwili wa Kristo, mwinyweni damu yake: * kwa kuwa sasa mko viungo vya Kristo.
- W. Ili msitawanyike, mle kifungo hiki cha umoja; ili msiingie utumwani, mnyweni bei ya ukombozi wenu:
- **K.** kwa kuwa sasa mko viungo vya Kristo.